

Miljøgodkendelse

14. marts 2014

Ravnstrupvej 23, 4684 Holmegård

CVR-nr. 20829508

Center for Miljø og Natur
Næstved Kommune
Rådmandshaven 20
4700 Næstved

Miljøgodkendelse til udvidelse af økologisk malkekvægproduktion på Lærkeholm, Ravnstrupvej 23, 4684 Holmegård, CVR-nr. 20829508.

Jan og Louise Hansen, Ravnstrupvej 23, 4684 Holmegård ansøger om en § 12 godkendelse til udvidelse af den økologiske malkekvægproduktion. Dyreholdet ønskes udvidet fra 303,68 dyreenheder (DE) til 381,9 DE.

Udvidelsen foregår indenfor eksisterende stalde og kalvehytter.

Ejendommen driver 231 ha. Dertil kommer 54 ha græsningsarealer. Ejendommen har indgået aftale om afsætning af 20 DE i kvæggylle.

På baggrund af nedenstående materiale og de heraf afledte vilkår meddeler Næstved Kommune hermed godkendelse til husdyrproduktionen på Ravnstrupvej 23, 4684 Holmegård i henhold til § 12 i Lovbekendtgørelse om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug – nr. 1486 af 04/12/2009 med senere ændringer

- ansøgningen om miljøgodkendelse fremsendt via www.husdyrgodkendelse.dk (nr. 49.070, version 8) og supplerende oplysninger til denne,
- den miljøtekniske beskrivelse og vurdering af drift og anlæg (bilag 1) samt
- vurdering af udbringningsarealernes placering og miljøbelastning (bilag 2),

Oplysninger om ejendom og husdyrbrug

Ejendomsnummer	3700007645
Matrikelnummer	4n m.fl. Ravnstrup By, Toksværd
CVR	20829508
CHR	15118
Ejendommens og husdyrbrugets ejere	Louise og Jan Hansen, Ravnstrupvej 23, 4684 Holmegård
Kontaktperson	Jan Hansen, tlf. 5556 1076 el. 2628 1076

Indledning

I forbindelse med udarbejdelse af miljøgodkendelsen, har Næstved Kommune med bistand fra konsulentfirmaerne Grontmij A/S og AGLAJA vurderet det ansøgte projekts mulige påvirkning af miljøet og omgivelserne. Vurderingen er foretaget i henhold § 19 - § 26 i Lovbekendtgørelse om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug – nr. 1486 af 04/12/2009 med senere ændringer.

Vurderingen fremgår af bilag 1 og 2 og er sammen med ansøgningen baggrund for miljøgodkendelsens vilkår. Vilkårene sikrer, at udvidelse og drift af husdyrbruget på Ravnstrupvej 23, 4684 Holmegård kan ske uden at påvirke miljøet væsentligt.

Miljøet skal i denne sammenhæng forstås som omgivelserne i bred forstand, herunder befolkning, flora og fauna, vandmiljø, landskab og kulturhistorie.

Grundlaget for vurderingerne og de stillede vilkår er:

- Ansøgning om miljøgodkendelse nr. 49.070, indkommet den 5.3.2013. Den er siden blevet ændret og tilpasset. Den endelige version, version 8 forelå den 12.12.2013 og danner grundlag for godkendelsen.
- Supplerende oplysninger fra løbende korrespondance ved mail og breve mellem ansøgers konsulent Ann Frost, Gefion, og miljøsagsbehandler i Næstved Kommune og konsulent ved Grontmij A/S.
 - Bilag til ansøgning, 2. udgave, april 2013
 - Mail af den 4.4.2013 fra konsulent med supplerende oplysninger
 - Mail af den 12.4.2013 fra konsulent med supplerende oplysninger
 - Mail af den 15.4.2013 fra konsulent med supplerende oplysninger
 - Mail af den 4.11.2013 fra konsulent med supplerende oplysninger
 - Mail af den 6.11.2013 fra konsulent med supplerende oplysninger

Resume

Ejendommen ønsker at udvide sin nuværende økologiske malkekvægproduktion **fra** 170 malkekøer, 125 kvier (6-27 mdr.), 40 kviekalve (0-6 mdr.), 85 tyrekalve (0-4 uger) samt 1 avlstyr **til** 210 malkekøer, 165 kvier (6-27 mdr.), 55 kviekalve (0-6 mdr.), 110 tyrekalve (0-4 uger) samt 1 avlstyr. Udvidelsen foregår i eksisterende stalde og kalvehytter.

Ammoniakemissionen fra anlæggene (stald og lager) er beregnet til 1.776,5 kg N /år. Dette er en forøgelse på 351,10 kg N/år i forhold til nudriften. Næstved kommune har vurderet at ammoniakemission fra stalde og lagre maksimalt må være 1.777 kg NH₃-N/år i forhold til opfyldelse af kravet om anvendelse af den bedst tilgængelige teknologi (BAT).

Der drives ca. 231 ha udbringningsarealer, og dertil kommer 54 ha græsningsarealer. Der er indgået aftale om afsætning af 20 DE i kvæggylle.

Udbringningsarealerne ligger i oplandet til Karrebæk Fjord, og er placeret med henholdsvis 219 ha i nitratklasse 2 og ca. 12 ha i nitratklasse 3. Dyretrykket på arealerne er på 1,39 DE/ha.

Den ansøgte produktion har en udvaskning af kvælstof der er mindre end et konventionelt drevet planteavlbrug. Derved bliver den samlede kvælstofudvaskning til Karrebæk Fjord ikke forøget på baggrund af den ansøgte produktion.

Der fjernes årligt 46 kg P mere fra udbringningsarealerne end der tilføres, og det er på denne baggrund vurderet, at der ikke vil være en væsentlig påvirkning med fosfor på Karrebæk Fjord.

Ved og på udspretningsarealerne er der nogle naturområder, som vurderes at være levested for en eller flere bilag IV arter. For at sikre at tilstanden i disse naturområder ikke forringes, beskadiges eller ødelægges, herunder gradvis forringelse af yngle- eller rasteområder for bilag IV-arterne, sættes der i godkendelsen vilkår om bræmmer om disse naturområder.

Naboorientering og partshøring

Udkastet til miljøgodkendelse har været sendt i partshøring ved brev af den 17. januar 2014, hvor der var mulighed for at komme med synspunkter, kommentarer eller indsigelser til projektet.

Udkastet er sendt til ansøger, bortforpagtere og alle nabobeboelser indenfor 280 m af anlægget.

Vi har ikke modtaget nogle kommentar til projektet.

Miljøgodkendelsens gyldighed og behovet for supplerende tilladelser m.v.

Godkendelsen gælder for det konkrete projekt. Hvis der sker ændringer i grundlaget for vurderingen, skal der indsendes en ny ansøgning til kommunen. Dette gælder for eksempel ændringer i forhold til det ansøgte dyrehold og staldanlæg. Godkendelsen fritager ikke fra krav om eventuel anmeldelse, tilladelse, godkendelse og/eller dispensation efter anden lovgivning, f.eks. Museumsloven, Naturbeskyttelsesloven, Vandforsyningsloven, Vandløbsloven og byggelovgivningen.

Afgørelsen omfatter alene forholdet til Lovbekendtgørelse om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug – nr. 1486 af 04/12/2009 med senere ændringer. Øvrige relevante tilladelser og godkendelser skal indhentes særskilt.

Godkendelsen gives på følgende vilkår

Vilkår for driften af anlæggene og husdyrproduktionen

Generelle vilkår

1. Den maksimalt tilladte produktion omfatter en besætning på 382 DE, fordelt på 210 årsmalkekøer, 165 årskvier (6-27 mdr.), 55 årskviekalve (0-6 mdr.), 110 tyrekalve (0-4 uger) samt 1 avlstyr, alle tung race. Dyreenhederne er beregnet efter husdyrgødningsbekendtgørelse nr. 915 af 27.6.2013, Bilag 1, afsnit F.
2. Ejendommen/produktionen skal placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med ansøgningen version 8, fra den 12.12.2013, den miljøtekniske beskrivelse og vurdering (bilag 1) og beskrivelsen og vurdering af arealer (bilag 2) med tilhørende vilkår.
3. Medarbejdere skal være orienteret om ejendommens miljøgodkendelse og være bekendt med vilkårene i den.
4. Godkendelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet senest 2 år efter meddelelse af godkendelsen, dvs. inden den 14. marts 2016.

Indretning af staldanlæg

5. Kalvehytterne skal placeres som angivet på situationsplanen (bilag 1.1), og de skal opstilles på areal med støbt bund med afløb til opsamlingsbeholder.
6. Dyreholdets omfang, sammensætning og fordeling i de enkelte staldanlæg skal være i overensstemmelse med tabellen:

Stald	Dyregruppe	Antal dyr	Staldsystem
Kostald (eksisterende)	Malkekøer	180	Sengestald med fast gulv, 2 % hældning og skrabning hver 2. time
	Kvier, 6-27 mdr.	165	Sengestald med fast gulv, 2 % hældning og skrabning hver 2. time
	Køer (kælvende)	5	Dybstrøelse
	Avlstyr	1	Dybstrøelse
Goldkostald (eksisterende)	Køer (golde)	25	Dybstrøelse
Kalvehytter (eksisterende)	Småkalve, 0-6 mdr.	55	Dybstrøelse
	Tyrekalve, 0-1 mdr.	110	Dybstrøelse

Udegående kvæg

7. Ejendommens kvæghold skal være udegående en del af året jf. tabel herunder:

Dyretype	Antal dyr	Antal mdr. udegående uden for udbringningsarealerne	Antal mdr. udegående inden for udbringningsarealerne
Malkekøer	180	0	2
Goldkøer	25	0	2
Småkalve (0-6 mdr.)	55	0	3
Kvier (6-27 mdr.)	165	6	0

8. Kvæg, som afgræsser beskyttet natur udenfor udbringningsarealerne, må ikke tilskudsføres i denne periode. Mineraltilskud samt tilskudsfordring i tørkeperioder er dog tilladt i begrænset omfang.

Foderopbevaring

9. Markstakke til ikke saftgivende ensilage må højst være placeret samme sted i 1 år. Derefter skal der gå 5 år, før ensilage igen må placeres samme sted. Der skal føres logbog over placeringen.

10. Brugt plast fra ensilagestakkene skal løbende fjernes fra ensilagepladsen og opbevares i container eller liggende, således at der ikke ligger eller flyver plastaffald rundt på ejendommen.

Energi- og vandforbrug

11. Bedriftens forbrug af energi, vand og diesel skal kunne dokumenteres overfor tilsynsmyndigheden.

Ensilageplads og udsprinkling af ensilagesaft

12. Pumpeanlægget til udsprinkling af vand fra ensilageplads skal være dimensioneret i overensstemmelse med Landbrugets Byggeblad nr. 103.09-05 "Udsprinkling af ensilagesaft og restvand" (revideret den 20.9.2012), og anlægget skal vedligeholdes efter byggebladets vejledning.

Gødningshåndtering

13. Mindst 70 % af dybstrøelsen skal udbringes direkte.
14. Der skal føres logbog over andelen der udbringes direkte. Logbogen skal indeholde følgende data:
 - Fra hvilke staldanlæg dybstrøelsen udbringes direkte.
 - Tidspunkter for direkte udbringning af dybstrøelsen.
 - På hvilke arealer den direkte udbringning er foretaget.

Udbringning af husdyrgødning

15. Omrøring af gyllebeholder må tidligst påbegyndes umiddelbart før udkørsel.
16. Udbringningsperioden for gylle og dybstrøelse skal gøres så kort som mulig for at begrænse lugtgenerne.
17. Håndteringen af gylle skal altid foregå under opsyn og således, at spild undgås og under tilbørlig hensyn til omgivelserne.
18. Hvis der ikke anvendes selvlæssende gyllevogn ved tømning af gyllebeholderne, skal der etableres en betonbefæstet læsseplads af en sådan størrelse, at spild ikke tilføres ubefæstede arealer. Læssepladsen skal have fald mod opsamlingsbrønd, hvorfra spild automatisk ledes videre til forbeholder eller gyllebeholder. Pladsen skal rengøres for spild af gødning umiddelbart efter udbringningsperioden er afsluttet.

BAT

19. I kostalden skal hver dag foretages skrabninger hver 2. time. I den periode, hvor malkekvæget er på græs, skal der foretages skrabninger efter behov dog mindst 2 gange pr. døgn.
20. Tværgange, som ikke skrubes automatisk, skal hver dag rengøres manuelt mindst 3 gange.
21. Skraberne skal være forsynet med timer.
22. Skraberne skal vedligeholdes i overensstemmelse med producentens vejledning. Vejledningen skal opbevares på husdyrbruget.
23. Enhver form for driftsstop skal noteres i logbog med angivelse af årsag og varighed.
24. Driftsstop af skraberne skal udbedres hurtigst muligt, og Næstved Kommune skal underrettes ved driftsstop, der har en varighed af mere end 7 dage.
25. Logbog, servicefaktura, registrering fra datalogger eller lignende, der dokumenterer, at skraberne er i drift og vedligeholdes, skal opbevares på husdyrbruget i mindst tre år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

26. Der skal være alarmanlæg på vandforsyningen, således at alarm går i gang i tilfælde af brud på vandledning. Alarmen skal meddeles elektronisk til driftsherren.
27. Belysning i staldene skal være dagslysreguleret.
28. Hvis der er behov for lys i stalden om natten, skal lysniveauet være lavt, og kun anvendt som vågebelysning.
29. Udendørsbelysningen skal slukkes, når den ikke er i brug og senest efter 30 minutter.
30. Varmen fra køleanlægget skal genbruges til opvarmning af vand.
31. Der skal indgås en vedligeholdelsesaftale med leverandøren af køle- og malkeanlæg, og leverandøren skal kontrollere anlægget mindst 1 gang årligt.

Foder

32. Der skal udarbejdes foderplan for malkekøerne.
33. Der skal foretages endagskontrol (EFK) mindst 2 gange om året.
34. Der skal laves mindst en foderanalyse pr. planår af grovfodret i hver plansilo, og af stikprøver fra ensilage i wrapballer og eventuelle markstakke, og prøven skal tages inden ensilagen fra en silo eller markstak tages i brug.
Dokumentationen for foderanalyserne skal foreligge på ejendommen i min. 3 år.
35. Foderplaner, analyser, resultater fra endagsfoderkontrollen skal opbevares på ejendommen i mindst 3 år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

Lugt

36. Såfremt Næstved Kommune skønner, at lugt fra bedriften giver anledning til væsentlige lugtgener, skal ejendommen for egen regning lade foretage undersøgelse af forskellige lugtkilder og i værksætte foranstaltninger, således at lugtgenerne formindskes.
Foranstaltningerne skal aftales med Næstved Kommune.
37. Hele ejendommen og dens omgivelser skal renholdes således, at ejendommen ikke giver anledning til lugtgener, som efter Næstved Kommunes vurdering er til væsentlig gene for omgivelserne. Der skal således til stadighed opretholdes en god staldhygiejne, herunder tørhed af båsenes og foderarealernes bund, renholdelse for at hindre støv- og smudsbelægninger i stalden samt renholdelse af fodringssystem m.v.

Støj

38. Husdyrbrugets samlede støjbidrag til omgivelserne må ikke overstige følgende værdier, målt ved nabobeboelser, indtil 15 meter fra beboelsen ved beboelsens udendørs opholdsarealer:

Periode	Referencetidsrum	Værdi dB (A)
Mandag – fredag kl. 7-18	8 timer	55
Lørdag kl. 7-14	7 timer	55
Lørdag kl. 14-18	4 timer	45

Søn- og helligdag kl. 7-18	8 timer	45
Alle dage kl. 18-22	1 time	45
Alle dage kl. 22-7	½ time	40

Støjbidraget måles som det ækvivalente, konstante og korrigerede støjniveau i dB(A). Spidsværdierne af støjniveauet må om natten kl. 22-07 ikke overstige 55 dB(A). Støjgrænseværdierne omfatter kun støj fra faste tekniske installationer.

39. Hvis vi vurderer, at der er behov for det, f.eks. ved begrundede klager over støj, skal virksomheden for egen regning dokumentere, at støjgrænserne er overholdt. Dokumentationen skal være i form af en akkrediteret/certificeret støjmåling eller beregning, som overholder Miljøstyrelsens vejledninger på området og udføres som efter retningslinjerne: – Miljømåling, ekstern støj. En sådan dokumentation kan højst kræves 1 gang årligt. Eventuelle måle- eller beregningspunkter skal inden udførslen aftales med tilsynsmyndigheden.
40. Transport til og fra ejendommen skal så vidt muligt foretages på hverdage mandag til fredag fra kl. 7.00 - 18.00.
41. Der må ikke forekomme unødigt tomgangskørsel på ejendommen.

Støv

42. Driften af ejendommen må ikke medføre væsentlige støvgener uden for ejendommens eget areal.

Lys

43. Husdyrbruget må ikke medføre lysgener uden for ejendommens areal, der efter tilsynsmyndighedens vurdering er væsentlige. Hvis der opstår væsentlige lysgener, skal der foretages tiltag til nedbringelse af genen.

Kemikalier

44. Tankning af diesel skal ske fra en plads med fast og tæt bund eller på et underlag hvorfra der er afløb til olie/benzinudskillere.
45. Tank til opbevaring af dieselolie skal være placeret på fast og tæt bund, og med god afstand til afløb til dræn.

Affald

46. Affald skal jævnligt bortskaffes fra ejendommen til godkendt modtager.
47. Spildolie og andet farligt affald skal opbevares miljømæssigt forsvarligt, dvs. på et fast og tæt underlæg, uden afløb i nærheden, og således at indholdet af den største beholder kan tilbageholdes og opsamles.
48. Dokumentation for bortskaffelse af miljøfarligt affald skal opbevares for minimum 3 år tilbage.

Skadedyr

49. For at undgå at der opstår fluegener for de omkringboende, skal ejendommen foretage en effektiv fluebekæmpelse, der som et minimum er i overensstemmelse med de seneste retningslinjer fra Statens Skadedyrslaboratorium.
50. Hele ejendommen og dens omgivelser skal holdes i en renlig og ryddelig stand og opbevaring af foder skal ske på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter m.v.)

Husdyrbrugets ophør

51. Ved ophør af driften skal produktionsanlæg, husdyrgødnings- og foderopbevaringsanlæg tømmes og rengøres grundigt. Gødningsopbevaringsanlæg skal tømmes indenfor næste planperiode. Stoffer der kan forurene jord, undergrund og overfladevand, samt affald skal bortskaffes efter gældende regler.

Driftsforstyrrelser og uheld

52. Overfladeafløb, tagnedløb og lignende skal være placeret og indrettet således, at der ikke kan ske afløb af forurenende stoffer, hvis der sker uheld i forbindelse med oplagring, anvendelse og transport af foder, dyr, gødning, olie eller kemikalier.
53. Der skal til stadighed forefindes en opdateret beredskabsplan på ejendommen.
54. Beredskabsplanen skal ajourføres efter behov, dog mindst én gang årligt.

Egenkontrol

- Følgende materiale skal som et minimum til enhver tid kunne forevises tilsynsmyndigheden:
 - Husdyrindberetning
 - Regnskaber for solgte dyr
 - Mark- og gødningsplaner med tilhørende kortbilag minimum 5 år tilbage.
 - Forpagtningsaftaler af mindst 1 års varighed
 - Indsendt gødningsregnskab inkl. kvitteringer for overførte mængder husdyrgødning.
 - Regnskabsbilag fra destruktionsanlæg for døde dyr
 - Årlig registrering af el-, vand samt forbrug af dieselolie (jf. vilkår 11).
 - Kvitteringer for aflevering af affald.
 - Dokumentation for at leverandøren af køle- og malkeanlægget kontrollerer malkeanlægget mindst 1 gang årligt (jf. vilkår 31).
 - Logbog over driftsstop af skraber i kostald, samt logbog, servicefaktura eller lignende, der dokumenterer, at skraberen er i drift og vedligeholdes (jf. vilkår 25).
 - Foderplaner, analyser, resultater fra endagsfoderkontrollen minimum 3 år tilbage (jf. vilkår 35)
 - Logbog over placering af ikke saftgivende ensilage i markstak
 - Logbog over andelen af dybstrøelse der udbringes direkte. Logbogen skal indeholde følgende data: (jf. vilkår 14).
 - Fra hvilke staldanlæg dybstrøelsen udbringes direkte.
 - Tidspunkter for direkte udbringning af dybstrøelsen.
 - På hvilke arealer den direkte udbringning er foretaget
 - Logbog for bræmmerne ved vandhullerne 10, 11 og 14 med angivelse af gødningstype, udbragt mængde, udbringningstidspunkt, udbringningsmetode og evt. nedbringningstidspunkt (jf. vilkår 59).

Vilkår for driften af udspretningsarealerne

55. Der må maksimalt udbringes husdyrgødning i form af kvæggylle og dybstrøelse på bedriftens udspretningsarealer svarende til 320,64 DE per planår (1/8-31/7) og således at der på bedriftens arealer ikke udbringes mere end 1,39 DE/ha (beregnet efter husdyrgødningsbekendtgørelse nr. 915 af den 27.6.2013, bilag 1, afsnit F). Udbringningen svarer således til 32.209 kg N og 4.752 kg P pr. planår.
56. Flydende husdyrgødning, der udbringes indenfor 20 meter fra vandhullerne 10, 11 og 14 skal nedfældes eller forsures. (For lokalisering af vandhullerne, se kort 4 i bilag 2).
57. Fast husdyrgødning må kun udbringes nærmere end 100 meter fra vandhullerne 10, 11 og 14, hvis den nedbringes i jorden inden 6 timer. (For lokalisering af vandhullerne, se kort 4 i bilag 2).
58. Bræmmen i vilkår 56 og 57 skal udmåles fra vandhullers øvre brinkkant eller naturområdets grænse mod udbringningsmarkerne.
59. Der skal føres logbog til dokumentation af vilkår 56 og 57 med angivelse af gødningstype, udbragt mængde, udbringningstidspunkt, udbringningsmetode og evt. nedbringningstidspunkt. Logbogen skal kunne fremvises ved tilsyn.
60. Udspretningsarealerne må ikke modtage affaldsprodukter til jordbrugsformål, med undtagelse af ren kompost.

Offentliggørelse og klagevejledning

Godkendelsen annonceres den 14.03.2014 på kommunens hjemmeside.

Afgørelsen kan inden 4 uger fra afgørelsens annoncering, dvs. senest den 11.04.2014 inden arbejdstid ophør påklages til Natur- og Miljøklagenævnet.

Klageberettiget er ansøger og enhver, der har en individuel, væsentlig interesse i sagen, miljøministeren samt visse organisationer. Klageberettigede er orienteret ved annonceringen, og kopi af godkendelsen er sendt til organisationer og myndigheder.

Eventuel klage sendes til Næstved Kommune, Rådmandshaven 20, 4700 Næstved, att. Center for Miljø og Natur eller landbrug@naestved.dk, som videresender klagen med sagens akter til Natur- og Miljøklagenævnet.

Behandling af en klage ved Natur- og Miljøklagenævnet er pålagt et gebyr. Gebyret tilbagebetales ved medhold.

Såfremt afgørelsen påklages, vil dette blive meddelt ansøger. En klage har ikke opsættende virkning for ibrugtagning af godkendelsen med mindre Natur- og Miljøklagenævnet bestemmer andet.

Denne afgørelse kan endvidere indbringes for domstolene, jf. husdyrgodkendelsesloven § 90. En eventuel sag skal være anlagt inden 6 måneder efter annonceringen.

Revurdering og retsbeskyttelse

I henhold til bekendtgørelsen om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug § 17 skal tilsynsmyndigheden regelmæssigt og mindst hver 10. år tage bedriftens samlede miljøgodkendelse

op til revurdering. Første revurdering skal dog foretages 8 år efter meddelelsen. Denne godkendelse forventes taget op til revurdering første gang den 14.03.2022.

Med denne miljøgodkendelse følger 8 års retsbeskyttelse. Vilklårene kan dog til enhver tid ændres efter reglerne i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug § 40, stk. 2 bl.a. hvis der er fremkommet nye oplysninger om forureningens skadelige virkning, hvis forureningen medfører skadevirkninger, der ikke kunne forudses ved godkendelsens meddelelse, eller hvis forureningen i øvrigt går ud over det, som blev lagt til grund ved godkendelsens meddelelse.

Orientering

Der er i miljøgodkendelsen givet 2 år til at bedriften kan komme op på fuld husdyrproduktion. Hvis miljøgodkendelsen ikke har været helt eller delvis udnyttet i 3 på hinanden følgende år, bortfalder den del af godkendelsen, som ikke har været udnyttet i de seneste 3 år, jf. husdyrgodkendelsesloven § 33.

Bedriftens skal til enhver tid leve op til gældende regler i love og bekendtgørelser – også selvom disse regler eventuelt måtte være skærpede i forhold til denne godkendelse.

Ved akut forurening skal alarmcentralen straks kontaktes på 112.

Udarbejdelsen af denne godkendelse er omfattet af bekendtgørelsen om brugerbetaling for godkendelse og tilsyn. Taksten og timebetaling er fastsat af miljøministeriet.

Næstved Kommune, den 14. marts 2014.

Med venlig hilsen

Anja Rasmussen

Biolog

Center for Miljø og Natur
Næstved Kommune
Rådmandshaven 20
4700 Næstved
Tlf. 5588 6150

Bilag:

1. Miljøteknisk beskrivelse og vurdering af drift og anlæg
2. Vurdering af udbringningsarealernes placering og miljøbelastning

Kopi sendt til:

- Naturstyrelsen Storstrøm, Fejøgade 1, 4800 Nykøbing F, via e-mail: sto@nst.dk, nst@nst.dk
- Embedslægeinstitutionen, Sjælland, Rolighedsvej 7,2, 4180 Sorø, via e-mail: sjl@sst.dk
- NaturErhvervstyrelsen, Nyrupsgade 30, 1780 København V, via e-mail: miljo@naturerhverv.dk (det tidligere plantedirektorat)
- Danmarks Fiskeriforening, H.C. Andersens Boulevard 37, 1553 København V, via e-mail: mail@fiskeriforening.dk.
- Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, Kirkedalsvej 4, Vedslet, 9732 Hovedgård, via email: nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk.
- Friluftsrådet, Scandiagade 13, 2450 København SV. Lokalfdeling: Friluftsrådet for SydvestSjælland, att. Arne Kristensen, Stendyssevej 17, 4171 Glumsø, via mail: sydvest@friluftsradet.dk.
- Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Reventlowsgade 14,1, 1651 København V, via e-mail: ae@aeraadet.dk.
- Forbrugerrådet, Fiolstræde 17, postbox 2188, 1017 København K, via email: fbr@fbr.dk.
- Danmarks Sportsfiskerforbund, Skyttevej 4, Vingsted, 7182 Bredsten, via email: lbt@sportsfiskerforbundet.dk, cskotte@cas.org
- Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 Kbh. V., natur@dof.dk og naestved@dof.dk
- Det Økologiske Råd, Blegdamsvej 4B, 2200 København N, via email: husdyr@ecocouncil.dk.
- Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø., via email: dnnaestved-sager@dn.dk

Bilag 1

Miljøteknisk beskrivelse og vurdering af drift og anlæg

Ravnstrupvej 23, 4684 Holmegård

CVR-nr. 20829508

Indholdsfortegnelse

INDHOLDSFORTEGNELSE	2
1. INDLEDNING.....	3
1.1 DEN ANSØGTE PRODUKTION	3
1.2 TIDSPLAN FOR PROJEKTET	4
2. HUSDYRBRUGETS BELIGGENHED OG PLANMÆSSIGE FORHOLD.....	5
3. HUSDYRBRUGETS ANLÆG OG DRIFT	6
3.1 AFSTANDSKRAV	6
3.2 STALDBYGNINGER	6
3.3 UDEGÅENDE DYR	7
3.4 EKSTERNE GRÆSNINGSAREALER	8
3.5 MÆLKEYDELSE	9
3.6 FODEROPBEVARING	9
3.7 ENERGIFORBRUG	9
3.8 VANDFORBRUG	10
3.9 SPILDEVAND	11
4. GØDNINGSHÅNDBTERING.....	12
4.1 GØDNINGOPBEVARINGSANLÆG	12
4.2 ENSILAGEPLADS OG UDSPRINKLING AF ENSILAGESAFT	13
4.3 GØDNINGSPRODUKTION OG OPBEVARINGSKAPACITET	13
4.4 DRIFTEN AF GYLLEBEHOLDEREN	15
4.5 UDBRINGNING AF HUSDYRGØDNING	16
5. HUSDYRBRUGETS FORURENING OG FORURENINGSBEGRÆSENDE FORANSTALTNINGER....	17
5.1 ANVENDELSE AF BEDST TILGÆNGELIG TEKNIK, BAT	17
5.1.1 Ammoniakfordampning fra staldanlæg.....	17
5.1.2 Opbevaring af gylle	19
5.1.3 Vand og Energi	19
5.1.4 Lugt	20
5.1.5 Foder.....	20
5.1.6 Udbringning af husdyrgødning.....	22
5.1.7 Management.....	22
5.1.8 Samlet vurdering.....	22
5.2 AMMONIAKTAB FRA STALDANLÆG	22
5.3 PÅVIRKNING AF SÅRBAR NATUR OG SÅRBARE ARTER	23
5.3.1 Naturområder beskyttet af § 7 i Lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug mv.....	23
5.3.2 Natura 2000-områder	26
5.3.3 Bilag IV-arter og andre beskyttede eller fredede arter	28
5.4 LUGT	29
5.5 TRANSPORT.....	30
5.6 STØJ.....	32
5.7 STØV	34
5.8 LYS.....	34
5.9 KEMIKALIER.....	34
5.10 AFFALD	35
5.11 SKADEDYR.....	36
5.12 HUSDYRBRUGETS OPHØR	37
6. DRIFTSFORSTYRRELSER OG UHELD.....	37
7. EGENKONTROL.....	38
8. ALTERNATIVE LØSNINGER OG 0-ALTERNATIV	39
9. SAMLET VURDERING	39

10. REFERENCER.....	39
11. BILAG.....	41

1. Indledning

Næstved Kommune har den 5.3.2013 modtaget ansøgning om udvidelse af den økologiske kvægproduktion på Ravnstrupvej 23, 4684 Holmegård. Ansøgningen er fremsendt af konsulent Ann Frost, Gefion, på vegne af Louise og Jan Hansen, Ravnstrupvej 23, 4684 Holmegård.

Ansøgningen omfatter godkendelse efter § 12 i Lovbekendtgørelse om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug – nr. 1486 af 04/12/2009 med senere ændringer (husdyrgodkendelsesloven).

Næstved Kommune har i henhold § 19 - § 26 i husdyrgodkendelsesloven vurderet projektets mulige påvirkning af miljøet og omgivelserne.

Denne miljøtekniske beskrivelse og vurdering danner grundlag for de vilkår, der meddeles i godkendelsen. Udgangspunktet for den miljøtekniske beskrivelse og vurdering er ansøgning om miljøgodkendelse (nr. 49.070, version 8), fremsendt via www.husdyrgodkendelse.dk, samt tilhørende supplerende materiale:

- Bilag til ansøgningen, 2. udgave, april 2013 fra konsulent med uddybning af ansøgningen.
- Mail af den 4.4.2013 fra konsulent med supplerende oplysninger
- Mail af den 12.4.2013 fra konsulent med supplerende oplysninger
- Mail af den 15.4.2013 fra konsulent med supplerende oplysninger
- Mail af den 4.11.2013 fra konsulent med supplerende oplysninger
- Mail af den 6.11.2013 fra konsulent med supplerende oplysninger

1.1 Den ansøgte produktion

Der ansøges om udvidelse af det eksisterende økologiske kvæghold **fra** 170 malkekøer, 125 kvier (6-27 mdr.), 40 kviekalve (0-6 mdr.), 85 tyrekalve (0-4 uger) samt 1 avlstyr **til** 210 malkekøer, 165 kvier (6-27 mdr.), 55 kviekalve (0-6 mdr.), 110 tyrekalve (0-4 uger) samt 1 avlstyr. Se tabel 1.

Dyrehold	Nudrift		Ansøgt drift	
	Antal dyr	DE	Antal dyr	DE
Malkekøer (tung race), sengestald med fast gulv, 2 % hældning, skrabning hver 2. time	145	194,59	180	241,56
Malkekøer (tung race), dybstrøelse (hele arealet)	25	13,55	30	40,26
Kvier 6-27 mdr. (tung race), sengestald med fast gulv, 2 % hældning, skrabning hver 2. time	125	62,50	165	82,50
Avlstyr (tung race) dybstrøelse (hele arealet)	1	0,56	1	0,56
Kviekalve 0-6 mdr. (tung race) dybstrøelse (hele arealet)	40	10,81	55	14,86

Tyrekalve 0-4 uger (tung race) dybstrøelse (hele arealet)	85	1,67	110	2,16
Antal DE i alt		303,68		381,90

Tabel 1 Dyreholdet angivet i ansøgningen. (Dyreenhederne er beregnet efter husdyrgødningsbekendtgørelsen¹).

Vurdering

Dyreholdet i nudrift svarer til det lovlige dyrehold i henhold til anmeldelse fra 2003.

Antallet af dyr og fordelingen af dyr i de enkelte stalde og folde er grundlaget for ansøgnings-systemets beregninger af ammoniakfordampningen fra staldene, lugtgener og husdyrgødnings indhold af kvælstof og fosfor. Det er derfor nødvendig at stille vilkår til husdyrproduktionens størrelse, da det vil være med til at sikre, at miljøpåvirkningerne fra ejendommen i form af ammoniak og lugt, samt husdyrgødnings indhold af kvælstof og fosfor, bliver fastholdt på det niveau, der fremgår af ansøgningen og ud fra hvilket den miljømæssige påvirkning er vurderet og accepteret.

Vi gør opmærksom på, at miljøgodkendelsen skal følge det godkendte antal dyr og ikke det antal dyreenheder, som antallet af dyr svarer til på godkendelsestidspunktet.

Vilkår

For at fastholde det ansøgte dyrehold, bliver der stillet vilkår om, at:

- Den maksimalt tilladte produktion omfatter en besætning på 382 DE, fordelt på 210 årsmalkekøer, 165 årskvier (6-27 mdr.), 55 årskviekalve (0-6 mdr.), 110 tyrekalve (0-4 uger) samt 1 avlstyr, alle tung race. Dyreenhederne er beregnet efter husdyrgødningsbekendtgørelse nr. 915 af 27.6.2013, Bilag 1, afsnit F.
- Ejendommen/produktionen skal placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med ansøgningen version 8, fra den 12.12.2013, den miljøtekniske beskrivelse og vurdering (bilag 1) og beskrivelsen og vurdering af arealer (bilag 2) med tilhørende vilkår.
- Medarbejdere skal være orienteret om ejendommens miljøgodkendelse og være bekendt med vilkårene i den.

1.2 Tidsplan for projektet

I ansøgningen er det angivet, at udvidelsen vil blive igangsat så snart miljøgodkendelsen foreligger.

Vurdering

I henhold til husdyrgodkendelsesloven § 33, stk. 1 skal der i godkendelsen fastsættes en frist for hvornår godkendelsen skal være udnyttet. Denne frist bør normalt ikke være på mere end 2 år.

Da udvidelsen foregår i eksisterende bygninger, og da udvidelsen allerede er påbegyndt, betragtes godkendelsen som udnyttet umiddelbart efter meddelelsen om miljøgodkendelse.

Hvis godkendelsen ikke har været helt eller delvist udnyttet i 3 på hinanden følgende år, bortfalder den del af godkendelsen som ikke har været udnyttet i de seneste tre år. Dette er i henhold til husdyrgodkendelsesloven § 33, stk. 3.

¹ Bek. nr. 915 af 27.6.2013 om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. Bilag 1, afsnit F (husdyrgødningsbekendtgørelsen)

Vilkår

Der vil blive stillet vilkår om at,

- Godkendelsen bortfalder hvis den ikke er udnyttet senest 2 år efter meddelelse af godkendelsen, dvs. inden den 14.03.2016.

2. Husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold

Ejendommen ligger i landzone. Nærmeste naboejendom uden landbrugspligt er Ravnstrupvej 21, der ejes af ansøger Jan Hansen. Nærmeste naboejendom uden landbrugspligt, som ikke ejes af ansøger, er Ravnstrupvej 29, der ligger ca. 125 meter nordvest for nærmeste stald på Ravnstrupvej 23.

Nærmeste byzone og samlede bebyggelse ligger ved Holme Olstrup, ca. 290 meter mod syd. Ca. 525 meter mod øst ligger landsbyen Ravnstrup. Se Kort 1.

Kort 1: Oversigtskort. Ravnstrupvej 23 er markeret med en rød prik.

Ejendommens bygninger ses på situationsplanen i bilag 1.1. Udvidelsen af malkekvægbesætningen foregår i eksisterende stalde. Der er ingen godkendelsespligtige biaktiviteter på ejendommen.

Vurdering

Idet der ikke opføres nyt byggeri, facader ikke ændres, og der ikke etableres nye øvrige anlæg i forbindelse med udvidelsen af husdyrproduktionen vurderer vi, at udvidelsen ikke vil have en væsentlig landskabelig indvirkning.

3. Husdyrbrugets anlæg og drift

3.1 Afstandskrav

Ansøger oplyser, at det ansøgte anlæg overholder husdyrlovens afstandskrav jf. tabel 2. Der bygges ikke nyt i forbindelse med den planlagte udvidelse. De anførte afstandskrav er derfor målt i forhold til eksisterende produktionsanlæg.

Nærmeste	Afstand fra stalde	Min. krav til afstand
Ikke-almene vandforsyningsanlæg	> 25 m	25 m
Almene vandforsyningsanlæg	> 50 m	50 m
Vandløb/dræn /sø	ca. 65 m til nærmeste sø nordvest for ejendommen	15 m
Offentlig vej og privat fællesvej	15 m	15 m
Levnedsmiddelvirksomhed	>25 m	25 m
Beboelse på sammen ejendom	15 m	15 m
Naboskel	ca. 100 m	30 m
Nabobeboelse	ca. 115 m	50 m
Eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidigt byzone- eller sommerhusområde	Ca. 250 m til byzone ved Holme Olstrup	50 m
Område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhvervsformål eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.	Ca. 250 m til lokalplanlagt område (udvidelse af erhvervsområde i Holme-Olstrup)	50 m

Tabel 2. Afstandskrav i henhold til husdyrlovens § 6 og 8 og faktuelle afstande til de eksisterende produktionsanlæg.

Vurdering

Vi vurderer, at de generelle afstandskrav er overholdt. Da gyllebeholderen ligger under 100 m fra en sø med et areal over 100 m², er der krav om etablering af gyllealarm på beholderen, se afsnit 4.4.

3.2 Staldbygninger

Ejendommens staldanlæg og dyrehold fremgår af tabel 3. Placering af staldanlæggene på ejendommen ses på bilag 1.1.

Stald	Dyregruppe	Antal dyr	Staldsystem
Kostald (eksisterende)	Malkekøer	180	Sengestald med fast gulv, 2 % hældning og skrabning hver 2. time
	Kvier, 6-27 mdr.	165	Sengestald med fast gulv, 2 % hældning og skrabning hver 2. time
	Køer (kælvende)	5	Dybstrøelse
	Avlstyr	1	Dybstrøelse
Goldkostald (eksisterende)	Køer (golde)	25	Dybstrøelse
Kalvehytter (eksisterende)	Småkalve, 0-6 mdr.	55	Dybstrøelse
	Tyrekalve, 0-1 mdr.	110	Dybstrøelse

Tabel 3: Staldanlæg.

Kostald:

Den eksisterende kostald er indrettet med sengebåse. Stalden er opført i gule stålplader med rød trempel.

Tagflade: Grå eternittag

Taghældning: ca. 25 grader.

Højde på bygning: ca. 9,5 m.

Sidehøjde: ca. 3-3,9 m.

Grundplan kostald: ca. 2.750 m².

Goldkostald:

Den eksisterende goldkostald er indrettet med dybstrøelse. Stalden er opført som en stålbuehal i gul og rød.

Tagflade: Grå eternittag

Taghældning: ca. 20 grader.

Højde på bygning: ca. 7,5 m.

Sidehøjde: ca. 3,9 m.

Grundplan goldkostald: ca. 350 m².

Staldene er med naturlig ventilation og gardiner i siderne.

Kalvehytter:

Kalvehytterne er placeret på støbt plads med afløb til gyllebeholder.

Vurdering

Den dybstrøelse som småkalvene går på, kan ikke betragtes som værende en dybstrøelse med et tørstofindhold på over 30 %. Miljøstyrelsen har desuden tidligere udtalt at kalvehytter medregnes til begrebet "stalde og lignende indretninger til dyr." For at kunne opfylde kravene for indretning af stalde jf. husdyrgødningsbekendtgørelsen skal kalvehytter opstilles på areal med fast bund og med afløb til opsamlingsbeholder. Der stilles vilkår til dette.

I stald med dybstrøelse skal der inden kvæget kommer på stald udlægges et tykt lag halm i bunden, minimum svarende til et stempelslag fra en bigballe, jf. byggebladet for *Etablering af løsdriftstalde uden fast bund til ammekøer, ungdyr m.v. på dybstrøelse*.

Vilkår

Der stilles vilkår om, at

- Kalvehytterne skal placeres som angivet på situationsplanen (bilag 1.1), og de skal opstilles på areal med støbt bund med afløb til opsamlingsbeholder.
- Dyreholdets omfang, sammensætning og fordeling i de enkelte staldanlæg skal være i overensstemmelse med tabel 3.

3.3 Udegående dyr

Ansøger oplyser, at køerne går ude i min. 6 måneder, men kun ca. 1/3 af tiden (8-10 timer dagligt), da de kommer ind og bliver malket. De 8 timer i 6 mdr. svarer i alt til 2 mdr. I praksis er de nok ude lidt længere end 2 måneder, men nok mindre end 3 måneder.

I IT-ansøgningen er det angivet, at malkekøerne (180 årskøer) og goldkøerne (25 årskøer) er udegående på græs 2 måneder om året indenfor udbringningsarealerne. Småkalvene er udegående 3 måneder årligt, ligeledes indenfor udbringningsarealerne, mens kvierne er

udegående 6 måneder årligt udenfor udbringningsarealerne. I alt afsættes 41,25 dyreenheder via afgræsning udenfor udbringningsarealet.

Vurdering

Da det er en forudsætning for de beregninger, der fremgår af ansøgningen (lugt og ammoniakfordampning fra staldene), at en del af kreaturerne er udegående en del af året, vil der blive stillet vilkår til dette.

Vi stiller desuden vilkår om, at der må ikke tilskudsfordres på afgræsningsarealerne, hvis det er på naturområder omfattet af naturbeskyttelsesloven, idet der således kan ske en tilstandændring.

Vilkår

Der vil blive stillet vilkår om at,

- Ejendommens kvæghold skal være udegående en del af året, jf. tabel herunder.

Dyretype	Antal dyr	Antal mdr. udegående uden for udbringningsarealerne	Antal mdr. udegående inden for udbringningsarealerne
Malkekøer	180	0	2
Goldkøer	25	0	2
Småkalve (0-6 mdr.)	55	0	3
Kvier (6-27 mdr.)	165	6	0

Tabel 4: Udegående kvæg.

- Kvæg, som afgræsser beskyttet natur udenfor udbringningsarealerne, må ikke tilskudsfordres i denne periode. Mineraltilskud samt tilskuds fodring i tørkeperioder er dog tilladt i begrænset omfang.

3.4 Eksterne græsningsarealer

I sommerhalvåret græsser kvierne på eksterne græsningsarealer, der i alt udgør ca. 54 ha.

Til ejendommen hører ca. 18 ha græsningsarealer, der ikke er en del af udbringningsarealerne. De ejede græsningsarealer er beliggende nord for Ravnstrup og grænser op til en del af udbringningsarealerne. Herudover er der græsningsaftaler på ca. 36 ha. Disse arealer er beliggende nordvest for Ravnstrup og ejes af Christian Lassen, Holmegård Gods, Rødebrovej 2, 4684 Holmegård. Græsningsarealerne fremgår af tabel 5 og bilag 1.2.

Mark/Markblok	Areal	DE/ha	DE i alt
11-0	5,27 ha	1,7	8,96
13-0	6,97 ha	1,7	11,85
14-0	1,97 ha	1,7	3,35
17-0	2,80 ha	1,7	4,76
40-1	0,30 ha	1,7	0,51
40-2	0,30 ha	1,7	0,51
41-1	0,37 ha	1,7	0,62
Markblok 681129-41	1,70 ha	0,5	0,85
Markblok 681129-47	4,20 ha	0,5	2,10
Markblok 681129-61	3,85 ha	0,5	1,92
Markblok 681129-70	7,70 ha	0,5	3,35

Markblok 681130-51	5,00 ha	0,5	2,50
Markblok 681130-55	2,30 ha	0,5	1,15
Markblok 681130-70	11,50 ha	0,5	5,75
I alt	54,23 ha		47,67

Tabel 5. Græsningsarealer udenfor udbringningsarealerne.

3.5 Mælkeydelse

Det er i ansøgningen angivet, at mælkeydelsen forventes på niveau med normtallet på 9.403 kg pr. årsko.

Vurdering

Mælkeydelsen er indregnet i det antal dyreenheder, der er givet godkendelse til, dvs. at hvis mælkeydelsen senere ønskes forøget, og antallet af dyreenheder dermed forøges, skal der anmeldes yderligere udbringningsareal til kommunen.

3.6 Foderopbevaring

Det er i ansøgningen oplyst, at korn opbevares i kornsilo eller "kornposer" på ensilagepladsen. Tilskudsfoder mv. opbevares i to mindre siloer på sydsiden af stalden. Ensilage opbevares i eksisterende plansiloer. Der opbevares maksimalt 5.400 m³ græs- og majsensilage. Halm opbevares på anden ejendom (Landevejen 55) og køres hjem på en halmvogn ugentligt. Der bruges ca. 700 stk. minibig-baller á 200 kg, dvs. i alt 140 tons i nudrift, og dette forventes ikke at ændres i ansøgt drift.

Vurdering

Det fremgår af ansøgningen, at det årlige forbrug af ensilage opbevares på eksisterende ensilageplads, dvs. at der ikke umiddelbart er behov for at etablere ensilage i markstak. Der vil blive stillet vilkår om, at hvis der opstår behov for etablering af markstak til ikke saftgivne ensilage, må disse højst være placeret samme sted i 1 år. Derefter skal der gå 5 år, før ensilage ingen må placeres samme sted.

Brugt plast fra ensilagestakkene skal desuden løbende fjernes fra ensilagepladserne og opbevares i container eller lignende, således at der ikke ligger eller flyver plastaffald rundt på ejendommen. Dette er for at forhindre, at der opstår uhygiejniske forhold på ejendommen.

Vilkår

Der vil blive stillet vilkår om, at

- Markstakke til ikke saftgivende ensilage må højst være placeret samme sted i 1 år. Derefter skal der gå 5 år, før ensilage ingen må placeres samme sted. Der skal føres logbog over placeringen.
- Brugt plast fra ensilagestakkene skal løbende fjernes fra ensilagepladsen og opbevares i container eller liggende, således at der ikke ligger eller flyver plastaffald rundt på ejendommen.

3.7 Energiforbrug

I tabel 6 fremgår anlæggets energiforbrug, som det er oplyst i ansøgningen.

Ressource	Nudrift	Ansøgt	Opbevaring (f.eks. tanktype, bygning eller indretning)
Totale elforbrug	Ca. 145.000 kWh	Ca. 185.000 kWh (estimeret)	-
Dieselolie til maskiner mm	Ca. 25.000 liter	Ca. 25.000 liter	2.500 L overjordisk olietank (2006). Placeret indendørs.
Fyringsolie til stuehus og opvarmning til vand.	8.000 liter	0 liter	1.200 L overjordisk tank. Placeret udendørs.

Tabel 6. Energiforbrug på ejendommen oplyst af ejer.

Det er desuden oplyst, at det eksisterende oliefyr udskiftes i løbet af foråret 2013 med et flisfyre og at flisfyret placeres ved værkstedet. Ifølge oplysninger fra BBR den 6. december 2013 opvarmes stuehuset dog fortsat med oliefyr.

Vurdering

Normtallet for en produktion med 210 malkekøer, hvor der anvendes elektricitet til malkerobot og foderblanding, ligger på omkring 188.000 kWh. Vi vurderer på baggrund heraf, at stigningen i ejendommens energiforbrug er acceptabel i henhold til det ansøgte projekt. Ejendommen skal dog løbende være opmærksom på forbruget samt tiltag, der kan medvirke til at forbruget minimeres mest muligt.

Energibesparende tiltag fremgår under BAT, afsnit 5.1.3.

Vilkår

Der vil blive stillet vilkår om, at

- Bedriftens forbrug af energi og diesel skal kunne dokumenteres overfor tilsynsmyndigheden.

3.8 Vandforbrug

I tabel 7 fremgår anlæggets vandforbrug, som det er oplyst i ansøgningen.

	Før udvidelsen	Efter udvidelsen
Drikkevand, inkl. spild (40 m ³ pr ko)	Ca. 6.600 m ³	Ca. 8.400 m ³
Vaskevand (stalde) (3 m ³ pr ko)	Ca. 495 m ³	Ca. 630 m ³
Rengøring af malkeanlæg (2 m ³ pr ko)	Ca. 330 m ³	Ca. 420 m ³
Vaskevand (maskiner)	25 m ³	25 m ³
Markvanding	0 m ³	0 m ³
Vand til øvrige formål Stald toilet og bolig	Ca. 170 m ³	Ca. 170 m ³

Vandforbrug i alt (Normtal)	Ca. 7.620 m³	Ca. 9.645 m³
Vandforbrug i alt (Faktiske forbrug)	Ca. 7.050 m³	-

Tabel 7. Vandforbrug på ejendommen.

Ejendommen forsynes med vand fra offentligt vandværk (Ravnstrup Vandværk).

Vurdering

En beregning af det forventede vandforbrug på baggrund af værdier fra Håndbog i kvæghold 2013 giver et vandforbrug for hele besætningen på 8.811 m³ (drikkevand inkl. spild, staldrengøring og rengøring af malkeanlæg), hvilket er lavere end ansøgers estimat. Ifølge værdierne i tabel 7 er det faktiske vandforbrug i nudrift mindre end ansøgers estimerede normtal for vandforbruget i malkekvægbesætningen, og da der i forbindelse med udvidelsen ikke sker ændringer i stalde eller i sammensætningen af dyreholdet, vurderer vi, at ejendommens vandforbrug i ansøgt drift ligeledes vil være mindre end det estimerede normtal. Det vurderes, at en stigning indenfor disse rammer er acceptabel i henhold til det ansøgte projekt. Ejendommen skal dog løbende være opmærksom på forbruget, samt tiltag der kan medvirke til at forbruget minimeres mest muligt.

Vandbesparende tiltag fremgår under BAT, afsnit 5.1.3.

Vilkår

Der vil blive stillet vilkår om, at

- Forbruget af vand skal kunne dokumenteres overfor tilsynsmyndigheden.

3.9 Spildevand

I tabel 8 fremgår oplysninger om spildevand, som det er angivet i ansøgningsmaterialet.

	Før udvidelsen	Efter udvidelsen	Ledes til
Vaskevand fra stalde (3 m ³ pr ko)	495 m ³	630 m ³	Gyllebeholder
Vaskevand (maskiner)	10 m ³	10 m ³	Gyllebeholder
Vand til øvrige formål Stald toilet og bolig	170 m ³	170 m ³	Nedsivningsanlæg og herfra videre til dræn
Regnvand på tage og befæstede arealer	3.000-4.000 m ³ (estimeret)	3.000-4.000 m ³ (estimeret)	Afledes til markdræn eller faskiner

Tabel 8. Bedriftens afledning af spildevand.

Beskrivelse af spildevandstilledning

Drikkevandsspild og vaskevand fra stalde tilledes gyllebeholderen. Rengøring af maskiner foregår på plansiloområdet, hvorfra der er opsamling til gyllebeholder.

Beskrivelse af spildevandsafledning

Der afledes tagvand fra eksisterende bygninger til markdræn.

Sanitært spildevand afledes til dræn via septiktank/nedsivningsdræn (kommunal tømningssordning).

Vurdering

Vi vurderer, at håndteringen af spildevand, omfattet af husdyrgødningsbekendtgørelsen, fra stalde og befæstede arealer sker på forsvarlig vis.

Spildevandsmængden er medtaget i kapacitetsberegningen under afsnittet gødningsproduktion og opbevaringskapacitet.

4. Gødningshåndtering

4.1 Gødningsopbevaringsanlæg

Ejendommens gødningsopbevaringsanlæg fremgår af tabel 9:

Beholder	Kapacitet fast gødning	Kapacitet gylle	Bemærkninger
Gyllebeholder	-	4.000 m ³	Med flydelag. Opført i 2004. Kontrol i 2014. Diameter ca. 35 m. Dybde ca. 4 m.
Gyllekummer	-	500 m ³	-
Møddingsplads	500 m ³	-	Kalvehytterne er placeret på den plads, der her er angivet som møddingsplads
Opbevaringskapacitet i alt	500 m³	4.500 m³	

Tabel 9: Ejendommens opbevaringsanlæg.

Opbevaring af fast gødning

Den støbte plads, hvor kalvehytterne er placeret, er i enden hen mod gyllebeholderen afsluttet med en vinkelmur i ca. 140 cm højde. Her lægges det kalvemøg, som løbende muges ud af kalvehytterne. Pladsen tømmes typisk, når der muges ud i dybstrøelsesstalden hos goldkøerne. Selve møddingspladsen er ca. 8x8 m. Den støbte plads til kalvehytterne er ca. 300 m². Spildevand fra området med kalvehytter opsamles separat i en selvstændig pumpebrønd, hvorfra der pumpes automatisk til gyllebeholderen.

Langt den største mængde dybstrøelse produceres ved goldkøerne, som typisk er på stald fra 15. november til 15. april. Denne stald muges ikke ud, før køerne igen er på græs. Al komøg udbringes direkte. Kalvehusene muges ud løbende, og dette møg placeres på møddingpladsen, hvorfra der er opsamling til gyllebeholder.

Hovedparten (min. 70 %) af dybstrøelsen køres direkte fra stald til mark, hvor det straks nedbringes.

Hvis det er nødvendigt, lægges dybstrøelsen i markstak på de arealer, hvor det efterfølgende skal udbringes. Markstak bruges i det omfang, der er behov for at tømme møddingspladsen (alternativt lægges det i kostalden). Der tages hensyn til reglerne om at dybstrøelse skal være kompostlignende (svarende til at det har ligget i 3-4 mdr.) før det må lægges i markstak, samt reglerne vedr. placering (ikke samme sted år efter år).

Vurdering

Gødningen fra kalvehytterne må ikke lægges direkte i markstak. Ifølge vejledning om etablering og overdækning af kompost, må kompost opbevares i marken såfremt tørstofprocenten er mindst 30 % for ethvert delparti. Dybstrøelse, der har ligget i en stald i 3-4 måneder i gennemsnit, er oftest så kompostlignende, at det som sådan kan opbevares i marken. For gødningsmætter under kalvehytter kan tilsvarende kompostlignende dybstrøelse opbevares i markstak forudsat stakken

overdækkes. Det er derfor et krav, at dybstrøelsen har ligget i en stald i 3-4 måneder, hvilket normalt ikke er tilfældet for kalvehytter. Dybstrøelsen skal derfor opbevares på en møddingsplads. Alternativt kan dybstrøelsen henligge på en møddingsplads indtil dybstrøelsen i gennemsnit er 3-4 måneder gammel. Derefter kan den placeres i markstak såfremt kravene til tørstofprocent overholdes.

Vi vurderer på baggrund heraf, at opbevaring og håndtering af fast gødning på bedriften er i overensstemmelse med husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Der stilles vilkår vedrørende markstakke og udbringning af dybstrøelse i afsnit 4.3.

4.2 Ensilageplads og udsprinkling af ensilagesaft

Ansøger oplyser, at ensilagepladsen har et areal på ca. 4.500 m². Vand fra plansiloområdet opsamles i en pumpebrønd, hvorfra der er mulighed for via automatisk pumpning at tilføre vandet til gyllebeholderen, eller at pumpe det ud på bevoksede arealer via sprinkleranlæg. Pumpen har en kapacitet på 16 m³ pr. time. Da der altid er græsarealer omkring gården, pumpes vandet i praksis stort set altid ud på markerne, bortset fra perioder, hvor det ikke er lovligt, dvs. fra 15. nov. til 1. februar, svarende til 2½ måned. Den årlige produktion af spildevand fra arealet svarer til 3.150 m³. 2½ måneders produktion svarer til ca. 660 m³. I praksis vil der ofte være frost i en stor del af denne periode, hvorfor den reelle mængde nedbør formodentlig vil være mindre. I forbindelse med tøvejr efter 1. februar, vil den mængde sne, der har samlet sig og som smelter, kunne udsprinkles. Den reelle mængde, der tilføres gyllebeholderen forventes at være mindre end 500 m³.

Vurdering

Ensilagesaft er flydende gødning, og udbringning og håndtering af ensilagesaft og overfladevand fra ensilagepladsen skal følge de til enhver tid gældende bestemmelser i husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Der ingen håndfaste regler for størrelsen på det modtagne areal, men det bør dog ikke være mindre end opsamlingsarealet. Ved udsprinkling i vintermånederne, hvor jorden ikke er så modtagelig, skal der udvises særlig opmærksomhed på risikoen for afstrømning til søer og vandløb, herunder dræn. Det kan i denne periode være nødvendigt at udvide størrelsen på det modtagne areal væsentligt og/eller flytte sprinklerne længere væk fra søer og vandløb, herunder dræn, end sædvanligt.

Vilkår

Der vil blive stillet vilkår om, at

- Pumpeanlægget til udsprinkling af vand fra ensilageplads skal være dimensioneret i overensstemmelse med Landbrugets Byggeblad nr. 103.09-05 "Udsprinkling af ensilagesaft og restvand" (revideret den 20.9.2012), og anlægget skal vedligeholdes efter byggebladets vejledning.

4.3 Gødningsproduktion og opbevaringskapacitet

I tabel 10 fremgår husdyrbrugets gødningsproduktion i ansøgt drift beregnet på baggrund af normtal fra 2013. Der er korrigeret for afvigende vægtgrænser for tyrekalvene, da de kun er på ejendommen ca. 1 måned. Gødningsproduktion for køer og kvier er korrigeret for de måneder, hvor dyrene er udegående.

Dyreart	Antal dyr	Gødnings-type	Ude-gående	Gødnings-mængde flydende	Gødnings-mængde fast
Malkekøer (stor race)	180	Gylle	2 mdr.	3.670 m ³	-
Malkekøer (stor race)	25	Dybstrøelse	2 mdr.	-	325,8 t / 553,9 m ³
Malkekøer (stor race)	5	Dybstrøelse	-	-	78,2 t / 132,9 m ³
Kvier (6 mdr. til kælv.)	165	Gylle	6 mdr.	530 m ³	-
Småkalve (0-6 mdr.)	55	Dybstrøelse	3 mdr.	-	78 t / 132,5 m ³
Tyrekalve (0-1 mdr.)**	110	Dybstrøelse	-	-	12,9 t / 21,9 m ³
I alt				4.200 m³	495 t / 842 m³

Tabel 10. Husdyrbrugets gødningsproduktion. Gødningsproduktion for køer og kvier er korrigeret for de måneder, hvor dyrene er udegående.

** Korrektion for afvigende afgangsvægt (kg):

$$(1,825 \times (\text{vægt, afgang} - \text{vægt, ind}) + 0,00605 \times ((\text{vægt, afgang})^2 - (\text{vægt, ind})^2)) / 612$$

Mængden af ekstra vand, der opsamles i gyllebeholderen er beregnet i tabel 11. Drikkevandsspild og vaskevand til rengøring af malkeanlæg er medregnet i normtallene for gødningsmængder.

	Til gyllebeholder
Fra ensilageplads (anslået maksimal årlig mængde, der ikke udspinkles)	660 m ³
Fra plads med kalvehytter/møddingsplads	0,7 m ³ /m ² x 350 m ² = 245 m ³
Vask af maskiner	25 m ³
Ekstra vand til gyllebeholder i alt	930 m³

Tabel 11: Produktion af opsamlet vand.

Ejendommens opbevaringskapacitet er beregnet i tabel 12.

Beregnet flydende gødningsmængde, jf. tabel 10	4.200 m ³
Ekstra vand i alt, jf. tabel 11	930 m ³
Kapacitetsbehov i alt pr. år	5130 m³
Kapacitetsbehov i alt pr. måned	427 m ³
Kapacitet i gyllebeholder og kanaler, jf. tabel 9	4.500 m ³
Opbevaringskapacitet	10,5 måneder

Tabel 12: Beregning af opbevaringskapacitet.

Vurdering

Flydende gødning

Jævnfør husdyrgødningsbekendtgørelsens § 9, stk. 2 er det tilstrækkeligt med 9 måneders opbevaringskapacitet for husdyrbrug. Vi vurderer på baggrund heraf, at ejendommen kan have tilstrækkelig opbevaringskapacitet.

Fast gødning

Jævnfør tabel 10 produceres der årligt ca. 842 tons dybstrøelse. Møddingspladsen er på 64 m². Hvis møddingen stakkes i 1,5 meters højde vil der kunne ligge ca. 100 m³ husdyrgødning på møddingspladsen.

70 % af dybstrøelsen køres direkte ud, den resterende mængde svarer til ca. 250 m³. Det er dog hovedsagligt dybstrøelse fra småkalvene, som skal opbevares på møddingspladsen, dvs. ca. 154 m³. Med en kapacitet på 100 m³ på pladsen, er der en opbevaringskapacitet på 7,8 måneder.

Der er mulighed for, at dybstrøelse som har ligget i stald eller på møddingsplads i 3-4 måneder i gennemsnit kan opbevares i markstak.

Vi vurderer på den baggrund, at ejendommen kan have tilstrækkelig opbevaringskapacitet til dybstrøelsen.

Dybstrøelsen på møddingspladsen og i markstak skal overdækkes med vandtæt materiale straks efter udlægning. Derudover skal der i henhold til husdyrgødningsbekendtgørelsen føres logbog over placering af markstakke, og de må ikke placeres samme sted igen før efter 5 år.

Vilkår

Der vil blive stillet vilkår om, at

- Mindst 70 % af dybstrøelsen skal udbringes direkte.
- Der skal føres logbog over andelen der udbringes direkte. Logbogen skal indeholde følgende data:
 - Fra hvilke staldanlæg dybstrøelsen udbringes direkte.
 - Tidspunkter for direkte udbringning af dybstrøelsen.
 - På hvilke arealer den direkte udbringning er foretaget.

4.4 Driften af gyllebeholderen

Ansøger oplyser, at gyllebeholderen efterlever kravene i BREF-dokumentet. Dvs. at beholderen er en fast tank, der kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger. Sider og bund er tætte og korrosionsbeskyttede. Tanken tømmes ca. 1 gang årligt for inspektion og evt. reparationer. Opbevaring af kvæggylle i gylletank opfattes som BAT. Der er fastsat en lang række lovregulerede forhold der er med til at sikre lav ammoniakfordampning, og sikre lækager. Disse regler indebærer bl.a. beholderkontrol, samt regelmæssig føring af logbog til gylletank, samt reetablering af flydelag, hvis dette er nødvendigt. Flydelaget på gyllebeholderen består af halm fra staldene. Der er ingen behov for suppleret med mere halm, idet flydelaget i forvejen er ca. 1 m tykt.

Vurdering

I henhold til husdyrgødningsbekendtgørelsens § 19 skal gyllebeholderen udstyres med et alarmsystem, idet beholderen er beliggende mindre end 100 m fra en sø, der er over 100 m². Søen, der er beliggende ca. 65 m nordvest for gyllebeholderen har et areal på ca. 1.800 m². Da

afstanden til søen er under 100 meter skal gyllebeholderen endvidere kontrolleres for styrke og tæthed hvert 5. år i henhold til § 9 stk. 2 i bekendtgørelse om kontrol af beholdere til opbevaring af flydende husdyrgødning og ensilagesaft². Terrænhældningen mod søen er mindre end 6°, og der er derfor ikke krav om etablering af barrierer

Etablering af et tæt og dækkende flydelag på gyllebeholdere er i overensstemmelse med husdyrgødningsbekendtgørelsens regler. Flydelagets tilstand og tæthed skal kontrolleres løbende, og mindst 1 gang om måneden skal der føres optegnelse over kontrollen i logbog i overensstemmelse med § 16 i husdyrgødningsbekendtgørelsen.

4.5 Udbringning af husdyrgødning

I ansøgningen er det oplyst, at der ved udbringning af gylle bruges traktor og ca. 25 tons gyllevogn eller selvkørende udlægger. Til en stor del af arealerne pumpes gyllen til en buffertank, hvorfra gyllen udbringes til de omkringliggende arealer. Der pumpes via en midlertidig gylleledning til den flytbare buffertank, dvs. umiddelbart i forbindelse med selve udbringningen. Der rulles en slange ud oven på jorden til den flytbare buffertank. Pumpen er identisk med de pumper man pumper gylle ud til gylleudlæggere i marken, dvs. at pumpen er udstyret med slangebrudssikring, hvilket betyder at pumpen slår fra ved større trykfald. I selve buffertanken er en niveauføler som regulerer gyllestanden i tanken. Systemet er almindeligt anerkendt og benyttes af maskinstationer over alt i landet.

Dybstrøelsen køres som hovedregel direkte ud i marken og nedbringes efter reglerne i husdyrgødningsbekendtgørelsen. Dybstrøelse fra kalvene placeres i perioder på møddingspladsen inden udbringning.

Vurdering

I forbindelse med udbringning af husdyrgødning kan der opstå lugtgener for de omkringboende. For at begrænse lugtgenerne vil der blive stillet vilkår om, at udbringningsperioden skal gøres så kort som mulig, og ved udbringning af gylle må omrøring af gyllebeholderen først påbegyndes umiddelbart før udkørsel. Derudover skal håndteringen af gylle altid foregå under opsyn, og således at spild undgås og under tilbørlig hensyn til omgivelserne.

Når gyllevogn fyldes kan dette foregå ved en selvlæssende gyllevogn, dvs. en vogn med installeret pumpetårn. Ved at have et pumpetårn på gyllevognen reduceres risiko for spild i forbindelse med fyldning af gyllevogn. Det skal dog sikres, at sugearmen er tom, inden den svinges indover gyllevognen, for at undgå spild ved gyllebeholderen. Hvis der etableres pumpeanlæg på gyllebeholderen eller gyllevognen fyldes med traktorpumpe, skal der etableres en støbt plads med afløb til opsamlingsbeholder, hvor påfyldning af gyllevognen finder sted. Pladsen skal have fald mod opsamlingsbeholder og den skal være af en sådan størrelse, at spild ikke tilføres ubefæstede arealer. Pladsen skal rengøres for spild af flydende husdyrgødning umiddelbart efter udbringningsperioden er afsluttet.

Selvkørende udlægger reducerer kørsler med traktor, og generne fra transport i forbindelse med udbringning af gylle bliver derfor mindre. Ligeledes forventes det at lugtgener fra gyllebeholder begrænses, da der er færre transportvogne der skal læsses. Selvkørende udlægger vurderes derfor at være BAT for udbringning af gylle.

Pumper på gyllebeholdere og traktorpumper skal i henhold til husdyrgødningsbekendtgørelsen være udstyret med en timer. Timeren skal sikre, at der ikke kan pumpes mere gylle fra beholderen,

² Bek. nr. 1322 af 14.12.2012 om kontrol af beholdere til opbevaring af husdyrgødning og ensilagesaft.

end hvad der svarer til indholdet i gyllevognen. Pumper på gyllebeholder skal desuden forsynes med en afbryder, som sikrer at pumpen ikke kan sættes i gang utilsigtet.

Vilkår

Der vil blive stillet vilkår om, at

- Omrøring af gyllebeholder må tidligst påbegyndes umiddelbart før udkørsel.
- Udbringningsperioden for gylle og dybstrøelse skal gøres så kort som mulig for at begrænse lugtgenerne.
- Håndteringen af gylle skal altid foregå under opsyn og således, at spild undgås og under tilbørlig hensyn til omgivelserne.
- Hvis der ikke anvendes selvlæssende gyllevogn ved tømning af gyllebeholderne, skal der etableres en betonbefæstet læsseplads af en sådan størrelse, at spild ikke tilføres ubefæstede arealer. Læssepladsen skal have fald mod opsamlingsbrønd, hvorfra spild automatisk ledes videre til forbeholder eller gyllebeholder. Pladsen skal rengøres for spild af gødning umiddelbart efter udbringningsperioden er afsluttet.

5. Husdyrbrugets forurening og forureningsbegrænsende foranstaltninger

5.1 Anvendelse af bedst tilgængelig teknik, BAT

5.1.1 Ammoniakfordampning fra staldanlæg

Ansøger oplyser, at der for at overholde det generelle ammoniakreduktionskrav anvendes fast gulv med 2 % hældning og skrabning hver 2. time samt direkte udbringning af 70 % af dybstrøelsen.

Rengøring og desinficering

Malkeanlæg og køletank rengøres med midler fra firmaet Ecolab: MEPA Clean, MEPA SUR eller MEPA cip.

Vurdering

Ansøger har indsendt en BAT-beregning jf. Miljøministeriets vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik. Da der var anvendt en forældet emissionsgrænseværdi for malkekøer i den gyllebaserede stald, har vi foretaget en ny beregning, se tabel 13. Der er korrigeret for det antal måneder dyrene er på græs samt for afvigende vægtinterval hos tyrekalvene.

Dyr	Produktion antal dyr	Emission opnåelig ved anvendelse af BAT kg NH ₃ -N pr. årsdyr	Korrektionsfaktor for udegående dyr	Korrektionsfaktor for afvigende vægtinterval	Ammoniak kg NH ₃ -N pr. år
Malkekøer, gylle	180	7,31 ^A	10/12	-	1.096,50
Køer, dybstrøelse	5	10,04 ^B	-	-	50,20
Goldkøer, dybstrøelse	25	10,04 ^B	10/12	-	209,17
Kvier (6-27 mdr.), gylle	165	3,99 ^C	6/12	-	328,85
Småkalve, dybstrøelse	55	1,89 ^D	9/12	-	77,88

Tyrekalve (40-70 kg), dybstrøelse	110	0,82 ^D	-	0,12 ^E	11,01
Avlstyr	1	3,5 ^F	-	-	3,50
I alt (kg NH₃-N pr. år)					1.777,10

Tabel 13: Beregning af emissionsgrænseværdier til opfyldelse af BAT.

- Tabel 4 i "Vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT). Husdyrbrug med konventionel produktion af malkekvæg (gyllebaserede staldsystemer) – omfattet af husdyrgodkendelseslovens §§ 11 og 12". Miljøministeriet, Miljøstyrelsen, maj 2011.
- Tabel 1 i "Fastlæggelse af BAT - emissionsgrænseværdier for konventionel produktion af svin og malkekvæg udenfor gyllesystemer - Supplement til vejledende emissionsgrænseværdier for svin og kvæg i gyllesystemer". Miljøministeriet, Miljøstyrelsen, februar 2012.
- Tabel 5 i "Vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT). Husdyrbrug med konventionel produktion af malkekvæg (gyllebaserede staldsystemer) – omfattet af husdyrgodkendelseslovens §§ 11 og 12". Miljøministeriet, Miljøstyrelsen, maj 2011.
- Normtal 2013 (BAT-kravet er det samme, som den faktiske emission).
- Korrektionsformel: $(1,825 \times (\text{vægt, afgang} - \text{vægt, ind}) + 0,00605 \times ((\text{vægt, afgang})^2 - (\text{vægt, ind})^2)) / 612$
- Emission aflæst i IT-ansøgningssystemet (BAT-kravet er det samme, som den faktiske emission).

I beregningen af BAT-niveauet i tabel 13 er der anvendt BAT-emissionsgrænseværdier for konventionel produktion af malkekvæg. Da størstedelen af dyreholdet går i sengestald med fast gulv vurderer vi, at BAT-emissionsgrænseværdierne er opnåelige for den pågældende økologiske produktion.

BAT- ammoniakemissionsgrænseværdi

I henhold til ovenstående stiller vi krav om, at den maksimale ammoniakemission fra stalde og lagre på ejendommen er **1.777 kg NH₃-N /år**.

I henhold til ansøgningen er den samlede emission fra anlæggene **1.776,5 kg NH₃-N /år**. Den ansøgte udvidelse overholder således kravet om anvendelse af BAT.

Vurdering af anvendt teknologi til overholdelse af BAT-kravet

BAT-emissionskravet opfyldes gennem staldsystemet i kostalden, der er indrettet som sengestald med fast gulv, 2 % hældning og skrabning hver 2. time. Derudover udbringes 70 % af dybstrøelsen direkte.

Der vil blive stillet vilkår om at kommunen og dermed tilsynsmyndigheden skal underrettes, hvis der på en af skraberne er længerevarende driftsstop, idet det har betydning for om emissionsgrænseværdien for ammoniak overholdes i praksis.

Ved det valgte staldsystem forventes der højere indhold af N ab lager, hvilket giver en højere gødningsværdi og påvirker markudbyttet positivt.

Vilkår

Der vil blive stillet vilkår om, at

- I kostalden skal der hver dag foretages skrabninger hver 2. time. I den periode, hvor malkekvæget er på græs, skal der foretages skrabninger efter behov dog mindst 2 gange pr. døgn.
- Tværgange, som ikke skrubes automatisk, skal hver dag rengøres manuelt mindst 3 gange.
- Skraberne skal være forsynet med timer.

- Skraberne skal vedligeholdes i overensstemmelse med producentens vejledning. Vejledningen skal opbevares på husdyrbruget.
- Enhver form for driftsstop skal noteres i logbog med angivelse af årsag og varighed.
- Driftsstop af skrabere skal udbedres hurtigst muligt, og Næstved Kommune skal underrettes ved driftsstop, der har en varighed af mere end 7 dage.
- Logbog, servicefaktura, registrering fra datalogger eller lignende, der dokumenterer, at skraberen er i drift og vedligeholdes, skal opbevares på husdyrbruget i mindst tre år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

5.1.2 Opbevaring af gylle

Gyllebeholderen efterlever kravene i BREF-dokumentet. Dvs. at beholderen er en fast tank, der kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger. Sider og bund er tætte og korrosionsbeskyttede. I ansøgningen er det angivet at tanken tømmes ca. 1 gang årligt for inspektion og evt. reparationer.

Vurdering

Opbevaring af kvæggylle i gylletank, opfattes som BAT. Der er fastsat en lang række lovregulerede forhold, der er med til at sikre lav ammoniakfordampning og sikre lækager.

Disse regler indebærer bl.a. regelmæssig føring af logbog over flydelag, reetablering af flydelag hvis dette er nødvendigt samt beholderkontrol. For ejendommen er der krav om til 5 års beholderkontrol, idet gyllebeholderen er beliggende indenfor 100 m fra en § 3 beskyttet sø over 100 m².

Det vurderes, at overholdelse af gældende lovgivning i henhold til husdyrgødningsbekendtgørelsen er BAT for så vidt angår opbevaring af gylle.

5.1.3 Vand og Energi

Vandbesparende foranstaltninger ifølge ansøgningen

- Drikkevandsinstallationer kontrolleres jævnligt for at undgå spild.
- Dryppende vandrør, drikkenipler eller lignende udskiftes med det samme.
- Vandmåler aflæses og kontrolleres årligt for at afsløre eventuelle lækager, der kan resultere i vandspild.
- Der vaskes kun omkring malkeanlægget.

Energibesparende foranstaltninger ifølge ansøgningen

- Der anvendes lavenergibelysning, hvor det er muligt. Der anvendes ikke lavenergi-lysstofrør, idet der er påvist meget dårlig holdbarhed i stalde.
- Der er nattebelysning i staldene.
- Varmen fra køleanlægget genbruges til opvarmning af vand og drikkevand til dyrene.

Lys til brug for malkningen tændes i forbindelse med den første malkning kl. 04.00 og slukkes sidste gang kl. ca. 22.30 efter aftenmalkningen.

De almindelige lys i stalden er dagslysstyrede og tændes således kun, når lysintensiteten i dagtimerne er for lav. Herudover er der svag natbelysning i kostalden.

Vurdering

På baggrund af ovenstående forventer vi, at ejendommen i sin drift gennemtænker og hele tiden holder sig for øje, hvorledes vand- og energiforbruget kan reduceres. Der vil derfor også blive stillet vilkår om, at vand- og energiforbruget skal registreres, se afsnittene om vand- og energiforbruget.

For at reducere vandspild ved et evt. brud på en vandledning, vil der blive stillet vilkår om, at der skal installeres alarmanlæg på vandforsyningen. Derved er det muligt hurtigt at få stoppet vandspildet. Frost kan være en årsag til et sprængt vandrør og det vil oftest være om natten at det sker, dvs. på et tidspunkt hvor der ikke er opsyn i stalden. En vandalarm vil da være med til at sikre at vandspildet hurtigt kan stoppes. Det er også muligt at opdage en mindre lækage, som der ellers ville have gået lang tid, før man blev opmærksom på den.

Med hensyn til udendørs belysningen stiller vi krav om, at det skal slukkes, når der ikke længere er brug for det. Det kan gøres ved opsætning af en bevægelsessensor eller ved manuelt at slukke lyset senest 30 minutter efter arbejdet er ophørt.

Det vurderes, at ejendommen ud fra ovenstående beskrivelse opfylder kravet til BAT mht. vand og energiforbruget.

Vilkår

Der vil blive stillet vilkår om, at

- Der skal være alarmanlæg på vandforsyningen, således at alarm går i gang i tilfælde af brud på vandledning. Alarmen skal meddeles elektronisk til driftsherren.
- Belysning i staldene skal være dagslysreguleret.
- Hvis der er behov for lys i stalden om natten, skal lysniveauet være lavt, og kun anvendt som vågebelysning.
- Udendørsbelysningen skal slukkes, når det ikke er i brug og senest efter 30 minutter.
- Varmen fra køleanlægget skal genbruges til opvarmning af vand og drikkevand til dyrene.
- Vakuumpumpen til malkeanlægget skal være frekvensstyret.
- Der skal indgås en vedligeholdelsesaftale med leverandøren af køle- og malkeanlægget, og leverandøren skal kontrollere anlægget mindst 1 gang årligt.

5.1.4 Lugt

For at reducere lugtemissionen fra staldene er det vigtigt med en god gødningshåndtering og hygiejne i stalden, se afsnittet om lugt.

5.1.5 Foder

Ansøger oplyser, at der anvendes ensilage af majs og græs samt korn og færdigblandede tilskudsfoder/mineralblandinger tilpasset dyrenes alder og behov. Der laves årlig foderbudget, og kvægkonsulenten udarbejder ud fra dette en foderplan, som tager højde for indholdet af bl.a. protein, tørstof i grovfoderet, samt det forventede indhold i det friske græs. Minimum 2 gange årligt gennemgås foderplaner for optimeringer. Desuden foretages der løbende kontrol.

Vurdering

Økologiske bedrifter er underlagt krav om minimum 60 % grovfoderandel, og der må ikke anvendes fodermidler, der indeholder GMO. Ligeledes er der begrænsninger i valg af fodermidler til afstemning af foderrationen.

En sænkning af råprotein i foderet har stor effekt på emissionen af ammoniak hos malkekøer, fordi overskydende råprotein i foderet bliver udskilt som urinstof-N i urinen, hvor det virker som en umiddelbar kilde til dannelse og fordampning af ammoniak.

Ansøger har valgt ikke at anvende fodringstiltag til reduktion af ammoniakfordampningen fra staldanlæggene, men har i stedet valgt at opnå BAT emissionsgrænseværdien for ammoniak ved valg af staldsystem og en øget andel af direkte udbragt dybstrøelse. Der vil derfor ikke blive stillet vilkår om reduktion af råprotein i kvægfodret.

Vi vurderer dog, at anvendelsen af analyser af grovfoderrationen for bl.a. råprotein er BAT, da det vil give mulighed for mere præcist at bestemme foderets indhold af råprotein og derved optimere muligheden for at foderets indhold af bl.a. råprotein ikke er højere end nødvendigt. Udarbejdelse af foderplan er desuden et vigtigt værkstøj for at optimere fodringen af køerne, og det er at betragte som anvendelse af BAT.

I henhold til Miljøstyrelsens notat om vejledende emissionsgrænseværdier for malkekvæg³ er følgende beskrevet om reduktion af fosfor i kvægfoder:

For så vidt angår optimering af fosforudnyttelsen ved fodring af malkekvæg, vil mange fodermidler i praksis have et fosforindhold, som overstiger koens fysiologiske behov uden brug af mineralsk fosfor. Energirige kornarter med lavt fiberindhold som hvede, majs og milokorn har et lavt fosforindhold pr. foderenhed, mens indholdet er højere i grovfodermidler og højst i proteinfodermidler som sojaskrå og især rapsskrå/kage samt solsikkekrå. Hvedeklid og andre kornbiprodukter, som stammer fra kornskaldele, har også et højt fosforindhold. Fodermidlernes naturligt høje indhold af fosfor vil derfor i mange tilfælde begrænse muligheden for at optimere fosfortildelingen i praksis. Adgang til foderanalyser for fosfor kunne i praksis give mulighed for at planlægge tildelingen af fosfor mere præcist, men manglende viden om fordøjeligheden af foderets fosforindhold betyder, at der fortsat skal være en sikkerhedsmargen i fodringsnormerne og fodringsplanlægningen, som tager hensyn hertil. Miljøstyrelsen vurderer på denne baggrund, at der på nuværende tidspunkt ikke findes tilgængelige teknikker eller teknologier, der kan anvendes til at fastlægge emissionsgrænseværdier for fosforudledningen fra malkekvægsbesætninger.

Vilkår

Der vil blive stillet følgende vilkår:

- Der skal udarbejdes foderplan for malkekøerne.
- Der skal foretages endagskontrol (EFK) mindst 2 gange om året.
- Der skal laves mindst en foderanalyse pr. planår af grovfodret i hver plansilo, og af stikprøver fra ensilage i wrapballe og eventuelle markstakke, og prøven skal tages inden ensilagen fra en silo eller markstak tages i brug.
Dokumentationen for foderanalyserne skal foreligge på ejendommen i min. 3 år.
- Foderplaner, analyser, resultater fra endagsfoderkontrollen skal opbevares på ejendommen i mindst 3 år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

³ Vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT). Husdyrbrug med konventionel produktion af malkekvæg (gyllebaserede staldsystemer) – omfattet af husdyrgodkendelseslovens §§ 11 og 12. Miljøministeriet, Miljøstyrelsen, maj 2011.

5.1.6 Udbringning af husdyrgødning

Se bilag 2, afsnit 5 om anvendelse af bedst tilgængelige teknik på udbringningsarealerne.

5.1.7 Management

I ansøgningen fremgår det, at bedriften generelt drives efter retningslinjerne i "godt landmandsskab". Derudover oplyser ansøger, at

- Der er udarbejdet en beredskabsplan, se bilag 1.4.
- Bedriftens eventuelle medarbejdere vil blive uddannet løbende gennem kurser, efteruddannelse og deltagelse i erfa-grupper.
- Der føres jævnligt tilsyn med diverse funktioner i staldene, såsom fodermaskiner, malkeanlæg mv.
- Medarbejdere vil blive orienteret om ejendommens miljøgodkendelse og være bekendt med vilkårene i miljøgodkendelsen.
- Affald bortskaffes så vidt muligt til genbrug. Ikke genbrugbart affald køres i deponi på den lokale genbrugsplads.
- Rengøring i og omkring ejendommen foretages jævnlig for at undgå uhygiejniske forhold og for at nedsætte risikoen for tilhold af eventuelle skadedyr, samt for at mindske risikoen for lugtgener for omkringboende.

Vurdering

Vi betragter det som BAT at sikre, at ansatte har den nødvendige uddannelse, samt at der forefindes beredskabsplaner på husdyrbruget, der sikrer hensigtsmæssig adfærd ved uforudsete hændelser.

Endvidere betragtes det som BAT at registrere forbruget af vand, energi, foder, mv. for at få et overblik over forbruget, og derved kunne sætte ind hvis det vurderes, at der er et overforbrug.

På baggrund af ansøgers redegørelse og de stillede vilkår vurderer vi, at bedriften lever op til BAT for management. Der er stillet vilkår til kontrol og egenkontrol inden for en række af ovenstående forhold, se de respektive afsnit.

5.1.8 Samlet vurdering

På baggrund af ovenstående vurderer Næstved Kommune, at ejendommen lever op til de lovgældende krav om BAT. Ansøger har fravalgt fast overdækning af gyllebeholder, gylleforsuring og gylleseparering, da tiltagene ikke er proportionelle og ejendommen uden disse tiltag overholder BAT-kravene.

5.2 Ammoniaktab fra staldanlæg

I henhold til ansøgningen er den samlede emission fra anlæggene (stald og lager) 1.776,5 kg N /år. I forhold til nudriften svarer dette til en forøgelse på 351 kg N/år. I ansøgningssystemet er det beregnet, at det generelle krav om reduktion af ammoniak er overholdt ved en ammoniakemission på 2.230,6 kg N/år.

5.3 Påvirkning af sårbar natur og sårbare arter

5.3.1 Naturområder beskyttet af § 7 i Lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug mv.

Efter ændringen af husdyrloven i april 2011, blev lovens § 7 ændret, således den ammoniakfølsomme natur blev opdelt i tre kategorier.

Kategori 1-natur

Denne kategori omfatter de ammoniakfølsomme Natura 2000-naturtyper, som indgår i udpegningsgrundlaget for området og er kortlagte af Naturstyrelsen i forbindelse med Natura 2000-planlægningen. Naturtyperne kan ses i bilag 2 i bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug.

For de Natura 2000-naturtyper, som ikke er kortlagt (primært søer), skal kommunen vurdere den eventuelle påvirkning. Ud over søer drejer det sig om Klinter eller klipper ved kysten (1230), Forstrand og begyndende klitdannelser (2110), Hvide klitter og vandremiler (2120), Kystklitter med havtorn (2160), Kystklitter med gråris (2170), Indlandsklipper af kalkfattige bjergarter (8220) og Indlandsklipper af kalkfattige bjergarter med pionerplantensamfund (8230).

Kategori 1-natur omfatter ligeledes § 3-heder og -overdrev indenfor Natura 2000-områder, som ikke er nævnt ovenfor.

Det skal bemærkes, at ikke alle naturområder, særligt søer, kan findes i ansøgningssystemet eller kan findes i et offentligt tilgængeligt lag på Danmarks Miljøportal (www.arealinformation.dk), idet det først kræver en konkret besigtigelse for at bestemme søernes naturtype.

For kategori 1-natur gælder at den totale ammoniaktilførsel på naturområdet ikke må overskride følgende beskyttelsesniveau:

0,2 kg N/ha ved mere end 2 husdyrbrug (mere end 1 ejendom udover ansøger)

0,4 kg N/ha ved 2 husdyrbrug (ansøger samt 1 ejendom)

0,7 kg N/ha ved 1 husdyrbrug (ansøger)

Antallet af husdyrbrug ud over det ansøgte opgøres på følgende måde (kumulationsmodel):

antal husdyrbrug over 15 DE indenfor 200 meter +

antal husdyrbrug over 45 DE indenfor 200-300 meter +

antal husdyrbrug over 75 DE indenfor 300-500 meter +

antal husdyrbrug over 150 DE indenfor 500-1000 meter +

antal husdyrbrug over 500 DE, som påvirker med over 0,3 kg N/ha udover de 1000 meter.

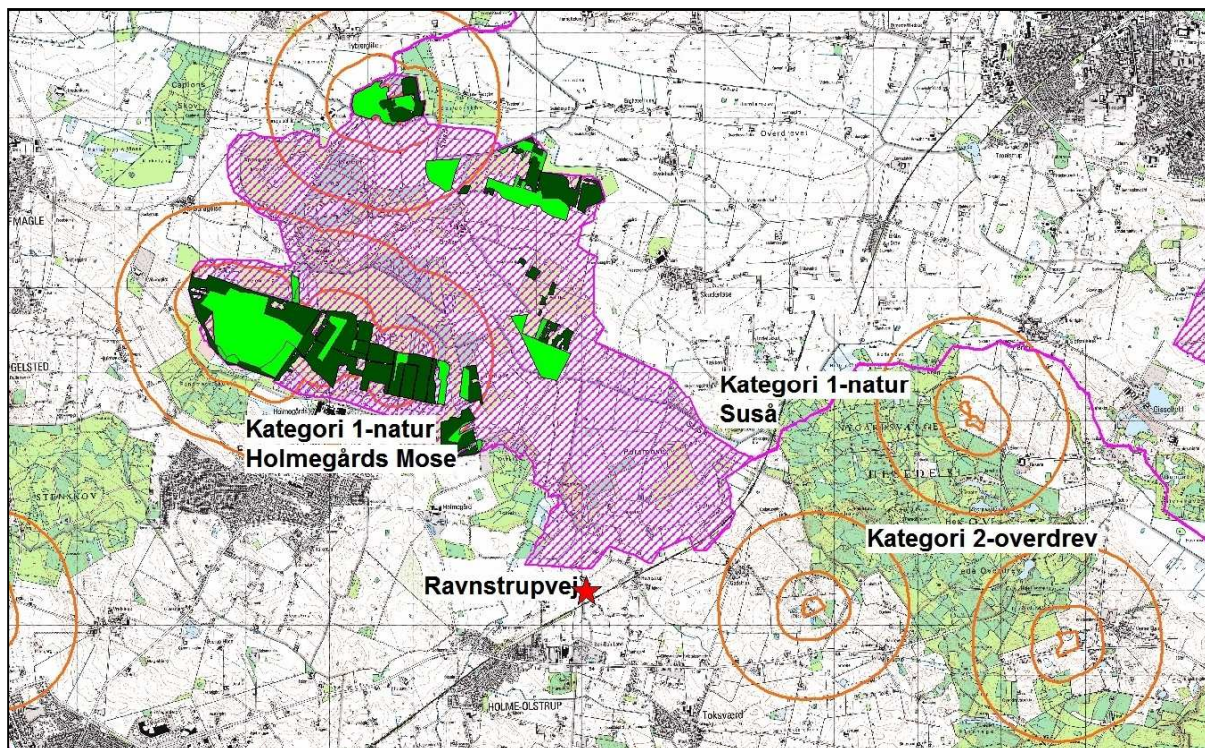
Nærmeste kategori 1-natur i Næstved kommune er beliggende henholdsvis ca. 2 km nordøst og 2,1 km nordvest for anlægget på Ravnstrupvej (Kort 2). Det er mod nordøst Susåen, som er en del af Natura 2000-område nr. 163, "Suså, Tystrup-Bavelse Sø, Slagmosen, Holmegårds Mose og Porsmose". Mod nordvest er det skovbevoksede tørvemoser (typekode 91D0) i Holmegårds Mose.

Susåen er i sin helhed habitatnaturtype 3260, "Vandløb med vandplanter". Langs bredderne og på udtørrende mudderflader kan findes yderligere habitatnaturtyper "Vandløb med tidvis blottet mudder med enårige planter" (typekode 3270) og "Bræmmer med høje urter langs vandløb eller skyggede skovbryn" (typekode 6410). Især sidstnævnte type findes sandsynligvis på strækninger af Susåen, der er beliggende nord for anlægget.

Nærmeste kortlagte terrestriske habitatnaturtyper avneknippemoser (typekode 7210) og førnævnte skovhabitatnaturtype "Skovbevokset tørvemose" (se Kort 2). I Holmegårds Mose findes længere væk kortlagt kategori 1-natur som højmose, nedbrudt højmose, hængesæk mm.

Den totale ammoniakdeposition fra anlægget er på nærmeste kategori 1-natur 0,0 kg N/ha/år.

Udpegningsgrundlaget for arter og naturtyper for beskyttelsesområderne er gengivet i Bilag 1.2, og områderne er beskrevet i basisanalyser /22/ og Natura 2000-planerne /21 & 22/.

Kort 2. Beliggenhed af Natura 2000-område nr. 163, "Suså, Tystrup-Bavelse Sø, Slagmosen, Holmegårds Mose og Porsmose" og kategori 2-naturområder i forhold til anlægget på Ravnstrupvej 23. Natura 2000-området er vist med lilla, kortlagt habitatnatur er vist med lysegrøn (lysåben natur) og mørkegrøn (skovhabitatnatur).

Kategori 2-natur

Kategori 2-natur omfatter højmoser, lobeliesøer samt heder større end 10 ha, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, og overdrev større end 2,5 ha, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, som er beliggende udenfor Natura 2000-områder.

For denne kategori gælder, at den totale ammoniaktilførsel på naturområdet ikke må overskride 1,0 kg N/ha/år

Nærmeste forekommende kategori 2-naturområder er overdrev v. Hesede Skov ca. 2 km øst for anlægget på Ravnstrupvej.

Den totale ammoniakdeposition fra anlægget på Ravnstrupvej er 0,0 kg N/ha/år på nævnte kategori 2-naturområde.

Kategori 3-natur

For kategori 3-natur gælder, at kommunen konkret skal vurdere følgende beskyttede, ammoniakfølsomme naturtyper uden for Natura 2000-områder, som ikke er omfattet af kategori 1 og 2: Heder, moser og overdrev, som er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3, samt ammoniakfølsomme skove.

Skov defineres som arealer, der er større end ½ ha og mere end 20 meter brede, og som er bevokset med træer, der danner eller inden for et rimeligt tidsrum vil danne en sluttet skov af højstammede træer, jf. skovlovens definition af skov.

En skov betegnes som ammoniakfølsom, når:

1. der har været skov på arealet i lang tid (i størrelsesorden mere end ca. 200 år), så der er tale om gammel "skovjordbund",
2. skoven er groet frem af sig selv på et naturareal, fx tidligere hede, mose eller overdrev, så jordbunden ikke har været dyrket mark inden for en periode svarende til perioden for gammel "skovjordbund", eller
3. der i skoven er forekomst af naturskovindikerende eller gammelskoves arter, som er medtaget på listen over arter, der er brugt ved prioritering af naturmæssigt særligt værdifulde skove omfattet af skovlovens § 25.

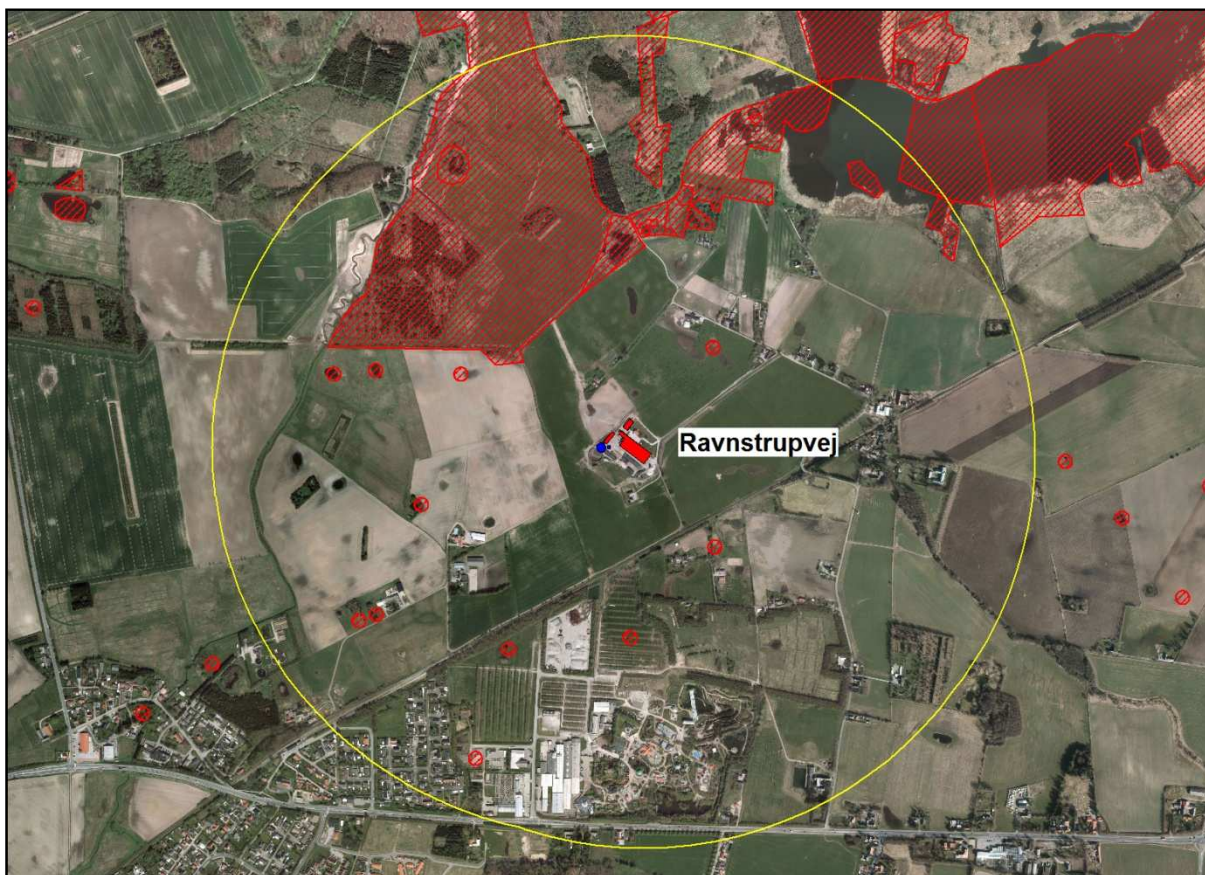
Naturtypernes tålegrænse overfor kvælstof fremgår af tabel 14.

Naturtype	Tålegrænse, kg N/ha/år
Overdrev	10-25 (sure overdrev 10-20; kalkholdige overdrev 15-25)
Klit	10-25 (klit 10-20; fugtige klitlavninger 10-25)
Hede	10-25 (tør hede 10-20; våd hede 15-25)
Fersk eng	15-25
Strandeng	30-40
Mose og kær	5-25 (højmoser 5-10; hængesæk og tørvelavninger 10-15; fattigkær og hedemoser 10-20; kalkrige moser, væld og rigkær 15-25)

Tabel 14. Naturtypernes tålegrænse for kvælstof. Kilde "Ammoniakmanualens " bilag 3.

Indenfor 1000 m omkring anlægget på Ravnstrupvej 23 findes en række kategori 3-naturområder (§ 3-moser)(Kort 3). Afstanden fra anlægget til nærmeste mose mod nord nær Porsemosen er knap ½ km. Nærmeste skov, som vurderes at være ammoniakfølsom ud fra, at der har været skov på arealet i lang tid, er Rottetykke og Bøgeholm ca. 1 km nord og nordvest for anlægget.

Da projektet imidlertid blot indebærer en årlig meremission på godt 350 kg N/ha, vil der med de nævnte afstande ikke kunne forekomme en merbelastning, der overstiger 1 kg N/ha år. Der er derfor ikke foretaget nogen besigtigelse af disse naturområder i forhold til mulig påvirkning af anlægget.

Kort 3. beskyttede naturtyper (vist med rødt) indenfor 1000 m fra anlægget på Ravnstrupvej 23. Kategori 3-moser findes nord for anlægget.

Vurdering

Kategori 1- og 2-natur

Totalbelastningen på nærmeste kategori 1-natur og nærmeste kategori 2-natur udgør årligt 0,0 N/ha - grundet afstanden mellem anlægget på Ravnstrupvej 23 og naturområderne. Den maksimale totalbelastning af kategori 1-naturområder og kategori 2-naturområder er henholdsvis 0,7 kg og 1,0 N/ha/år. Projektet vurderes derfor ikke at have nogen påvirkning af kategori 1- og kategori 2-natur.

Kategori 3-natur

Da projektet har en begrænset meremission (350 kg N/ha/år), er der ikke nogen målbar merbelastning på nærmeste kategori 3-natur (moser eller kvælstoffølsomme skove).

Samlet vurdering

Ud fra disse forhold og på baggrund af besigtigelserne, er det kommunens samlede vurdering, at naturområder omfattet af lovens § 7 ikke påvirkes væsentligt af projektet på Ravnstrupvej 23, og at ansøgningen overholder de generelle beskyttelseskrav. Der stilles derfor ikke vilkår i forhold til driften.

5.3.2 Natura 2000-områder

EU har en overordnet målsætning om at stoppe forringelser af biodiversiteten senest i 2010. Ét af de vigtigste midler til at opfylde denne målsætning er de såkaldte Natura 2000-direktiver (Habitat- og Fuglebeskyttelsesdirektiv).

Natura 2000-områder udgøres af habitat- og fuglebeskyttelsesområder, som til sammen danner et økologisk netværk af beskyttede naturområder gennem hele EU. I Danmark kaldes områderne også for internationale naturbeskyttelsesområder, og her indgår også ramsar-områderne. Der er 254 habitat-, 113 fuglebeskyttelses- og 27 ramsar-områder i Danmark.

Før der træffes afgørelse om tilladelse eller godkendelse efter husdyrbrugsloven, skal der foretages en vurdering af, om projektet i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt, jf. habitatbekendtgørelsens § 7 stk. 1. Princippet i beskyttelsen er, at der ikke i disse områder må foretages noget, som skader de naturværdier (naturtyper og arter), som ligger til grund for deres udpegning.

Hvis projektet i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt, skal der, jfr. habitatbekendtgørelsens § 7 stk. 2, foretages en nærmere konsekvensvurdering af projektets virkninger på Natura 2000-området under hensyn til bevaringsmålsætningen for det pågældende område. Den fælles målsætning for de udpegede områder er, at de naturtyper og arter, som et område er udpeget for at beskytte, skal have en gunstig bevaringsstatus.

Nærmeste Natura 2000-område i forhold til stald og lager på Ravnstrupvej 23 er område nr. 163, Suså, Tystrup-Bavelse Sø, Slagmosen, Holmegårds Mose og Porsmose. Natura 2000-området udgøres af 3 habitatområde og 2 fuglebeskyttelsesområde (Tabel 15). Udpegningsgrundlaget fremgår af Bilag 1.3 og de beskyttelsesområdet er nøjere beskrevet i Basisanalysen /22/ og Natura 2000-planerne /20, 21/.

Som beskrevet i forrige afsnit om kategori 1-natur er Susåen beliggende ca. 2 km eller mere nord for anlægget (Kort 2). Susåen er i sin helhed habitatnaturtype 3260, "Vandløb med vandplanter". Langs bredderne og på udtørrende mudderflader findes potentielt yderligere habitatnaturtyper "Vandløb med tidvis blottet mudder med enårige planter" (typekode 3270) og "Bræmmer med høje urter langs vandløb eller skyggede skovbryn" (typekode 6410). For disse naturtyper er der ikke fastsat tålegrænse for atmosfærisk kvælstof /1/.

Afstanden fra anlægget til kvælstoffølsom skovhabitatnatur (Skovbevokset tørvemose) eller følsomme lysåbne habitatnatur (Avneknippemose) i østenden af Holmegårds Mose er ca. 2 km.

Grænsen for Fuglebeskyttelsesområde F91 ligger ca. 250 meter nord for anlægget.

Natura 2000-område	163, Suså, Tystrup-Bavelse Sø, Slagmosen, Holmegårds Mose og Porsmose
• Habitatområder	H194, Suså med Tystrup Bavelse Sø og Slagmosen H146, Rådmandshaven H145, Holmegårds Mose
• Fuglebeskyttelsesområder	F93, Tystrup Bavelse Sø F91, Holmegårds Mose, Gammellun6, Tuerne og Porsmose

Tabel 15. Nærmeste internationale naturbeskyttelsesområder i Næstved Kommune.

Vurdering

Fra anlægget på Ravnstrupvej 23 er der som nævnt en årlig total emission på godt 1.776,51 kg N, og en årlig meremission på godt 350 kg N.

Afstanden til kvælstoffølsomme habitatnaturtyper på udpegningsgrundlaget for habitatområderne i Natura 2000-området er så stor, at total- og merbelastningen på naturområdet maksimalt udgør 0,0 kg N/ha/år.

Da projektet ikke indebærer nogen merbelastning, vurderes naturtyperne ikke at blive påvirket væsentligt negativt.

Samlet vurderes det, at bevaringsstatus for arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-område nr. 163 ikke vil blive negativt påvirket, og dermed at det ansøgte projekt hverken alene eller sammen med andre planer og projekter i området vil påvirke habitatområdet væsentligt.

Samtidigt vurderes det, at det udvidede dyrehold på Ravnstrupvej 23 beliggende udenfor Natura 2000-området ikke kræver, at der i forhold til påvirkninger fra anlægget udarbejdes en egentlig konsekvensvurdering jfr. § 7 i Habitatdirektivbekendtgørelsen. Begrundelsen for denne vurdering er, at hverken naturtyper eller arter vurderes at ville blive påvirket.

5.3.3 Bilag IV-arter og andre beskyttede eller fredede arter

I Danmark findes der 76 dyre- og plantearter, der er omfattet af EF-Habitatdirektivets bilag IV (kaldet bilag IV-arter) som særlig strengt beskyttet i det naturlige udbredelsesområde ifølge direktivets artikel 12. I Næstved Kommune findes sikkert, med stor sandsynlighed eller er tidligere fundet ca. 25 dyre- og plantearter, som er omfattet af bilag IV.

Beskyttelsen indebærer bl.a. forbud mod beskadigelse eller ødelæggelse af arternes levesteder og yngle- og/eller rasteområder.

Udover beskyttelseskrævende Bilag IV-arter skal ansøgningen vurderes i forhold til rødlistede og fredede arter. Af sårbare og beskyttelseskrævende arter findes i området med stor sandsynlighed bilag IV-arterne Springfrø, Stor Vandsalamander og Spidssnudet Frø. Endvidere findes med stor sandsynlighed en række flagermus-arter i området. De almindeligste og mest sandsynlige arter i Næstved Kommune er vandflagermus, brunflagermus, langøret flagermus, sydflagermus og dværgflagermus.

Springfrø er udbredt på Sydsjælland og specielt i områder nær løvskov. I skovrige områder med mange vandhuller eller oversvømmelser kan den optræder endog meget talrigt. Springfrø opholder sig i skov og beplantninger uden for yngletiden.

Stor Vandsalamander er almindelig i det sydøstlige Danmark i vandhuller og formodes at findes i op mod halvdelen af vandhullerne i kommunen. Især i vandhuller med bedst vandkvalitet og uden fisk vil sandsynligheden være størst. Arten opholder sig efter yngleperioden forsat lige omkring vandhullet eller 2-300 meter derfra.

Spidssnudet Frø er knyttet til oversvømmede enge og moser, hvor den om foråret lægger æg. De voksne dyr bruger ligeledes disse naturområder til at raste i.

Ved godkendelse af projekter skal kommunen vurdere, om projektet beskadiger eller ødelægger yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for Bilag IV-arterne. Projektet kan kun godkendes, hvis der ikke sker beskadigelse eller ødelæggelse herunder

gradvis forringelse af yngle- eller rasteområder jf. Habitatbekendtgørelsens § 11 og Naturbeskyttelseslovens § 29a.

Indenfor en buffer af 1.000 meter fra anlægget findes ca. 10 markvandhuller og en række moser, enge og større tørvegrave (se Kort 3), der er eller kan udgøre levested for Bilag IV-padder. Da imidlertid projektet indebærer en meremission på ca. 350 kg/N/år, vil merbelastningen på de enkelte naturområder i alle tilfælde ligge væsentligt lavere end de 1 kg N/ha/år, der er sat som tærskelværdien /16,19/ for, hvornår et naturområde eller Bilag IV-artslevested kan ændre karakter. Højeste merbelastning er målt til 0,1 kg N/ha/år i det elektroniske beregningssystem. I forhold til påvirkning fra anlægget er mulige Bilag IV-artslevesteder derfor ikke besigtiget.

Vurdering

Projektet kan kun godkendes, hvis der ikke sker beskadigelse eller ødelæggelse herunder gradvis forringelse af yngle- eller rasteområder jf. Habitat-bekendtgørelsens § 11 og Naturbeskyttelseslovens § 29a.

I dette tilfælde er der ikke nogen merbelastning på mulige levesteder forbundet med projektet og dermed ikke nogen negativ påvirkning af levestederne.

Det er Næstved kommunes samlede vurdering, at ændringen af husdyrbruget på Ravnstrupvej 23 ikke vil påvirke raste- eller ynglelokaliteter for Bilag IV-padder, idet der ikke kan forventes en ændring af vandhuller nær anlægget.

Hvad angår forekomsten af Flagermus i området, vurdere Næstved kommune, at de bygningsmæssige ændringer, der er forbundet med projektet, ikke vil påvirke raste- eller yngleområder for flagermus.

Næstved kommune ønsker derfor ikke at sætte vilkår for driften i forhold til beskyttelse af Bilag IV-arter.

5.4 Lugt

Det samlede resultat af lugtberegningen er i ansøgningen angivet som i tabel 16.

Områdetype	Model	Ukorrigeret geneafstand	Korrigeret geneafstand (ansøgt drift)	Korrigeret geneafstand (nudrift)	Vægtet gennemsnitsafstand	Genekriterie overholdt?
Byzone	FMK	233,95 m	211,34 m	190,43 m	277,39 m	Ja
Samlet bebyggelse	Ny	151,00 m				Ja
Enkelt bolig	Ny	73,98 m				Ja

Tabel 16. Lugtgeneafstande beregnet i ansøgningen.

Geneafstanden tager udgangspunkt i afstanden fra centrum af et staldanlæg til en nabo/områdegrænse, hvor genekriteriet skal overholdes. Da der er flere lugtkilder (flere stalde) beregnes en vægtet gennemsnitsafstand, som tager hensyn til, at der er flere stalde med forskellige emissioner. Den vægtede gennemsnitsafstand kan ikke angives på et kort, men er en beregnet afstand, som skal være større end den beregnede korrigeret/ukorrigeret geneafstand, for at lugtgenekriteriet er overholdt.

Der forefindes ikke større husdyrbrug (> 75 DE) i området, og der er derfor ikke tale om, at der kan opstå en kumulativ effekt.

Den del af kvægholdet, der i ansøgningen er angivet som udegående, indgår ikke i lugtberegningen. Lugtgener opstår primært i sommermånederne, og netop i disse måneder er en stor del af kvæget på græs.

Ansøger oplyser, at der ikke er truffet særlige foranstaltninger til begrænsning af lugtgenerne fra anlægget udover hvad der ligger i den daglige management.

Vurdering

Lugtgenekriteriet til nærmeste område udlagt som byzone, Holme Olstrup, er overholdt. Geneafstanden er i henhold til tabel 16 på ca. 234 m, og afstanden til byzonen ved Holme Olstrup er ca. 290 m. Nærmeste samlede bebyggelse er beliggende ved Holme Olstrup, og den faktiske afstand hertil er ca. 285 meter.

Nærmeste naboejendom uden landbrugspligt, som ikke ejes af ansøger, er Ravnstrupvej 29, der ligger ca. 125 meter nordvest for nærmeste stald på Ravnstrupvej 23. Nabobeboelsen på Ravnstrupvej 29 ligger således udenfor geneafstanden på ca. 74 m.

Ansøgningsystemets beregninger viser således, at husdyrlovens lugtgenekrav er overholdt.

Vilkår

For at forebygge lugtgener fra ejendommen bliver der stillet vilkår om at,

- Såfremt Næstved Kommune skønner, at lugt fra bedriften giver anledning til væsentlige lugtgener, skal ejendommen for egen regning lade foretage undersøgelse af forskellige lugtkilder og i værksætte foranstaltninger, således at lugtgenerne formindskes. Foranstaltningerne skal aftales med Næstved Kommune.
- Hele ejendommen og dens omgivelser skal renholdes således, at ejendommen ikke giver anledning til lugtgener, som efter Næstved Kommunes vurdering er til væsentlig gene for omgivelserne. Der skal således til stadighed opretholdes en god staldhygiejne, herunder tørhed af båsenes og foderarealernes bund, renholdelse for at hindre støv- og smudsbelægninger i stalden samt renholdelse af fodringssystem m.v.

5.5 Transport

Ansøger oplyser, at tung trafik til ejendommen hovedsageligt sker ad Bag Banen, som går langs jernbanen og vest på ud til Holmegårdsvej, se Kort 4. Personbiltransport sker tillige ad Ravnstrupvej. Interne transporter vil, hvor det er muligt, foregå på marker og markveje. Transportruter i forbindelse med udbringning af husdyrgødning sker ligeledes hovedsageligt ad interne veje. På de marker, der ligger på den anden side af banen pumpes gyllen til flytbar buffertank, hvorfra der udbringes til de omkringliggende arealer.

Kort 4. Kort med kørselsruter

Før udvidelsen var der årligt ca. 847 transporter og efter udvidelsen vil der årligt være ca. 870 transporter, se tabel 17. Stigningen i antallet af transporter stiger skyldes hovedsageligt den ekstra gylle. Dog pumpes gyllen til visse marker normalt mellem gyllebeholderen og en buffertank, hvilket ifølge ansøger betyder, at den reelle mængde af transport med gylle er langt mindre end angivet i tabellen herunder. Ansøger oplyser endvidere, at den forholdsvis mindre udvidelse i antallet af transporter skyldes, at langt de fleste transporter kan optimeres med mere foder, flere dyr, osv.

Transporter årligt	Før udvidelse	Efter udvidelse	Tidsrum
Flytning/udspredning af husdyrgødning Læs á gns. ca. 25 tons	130	150	Normalt i hverdage og over så korte perioder som muligt.
Afhentning af mælk	365	365	Kan forekomme hele døgnet 5.30
Transporter mellem Lærkeholm og Landevejen 55 (halm)	52	52	Alle dage og normalt mellem kl. 8-16
Levering af kraftfoder	12-15	12-15	Normalt i hverdage og normalt indenfor kl. 7-16
Levering af korn	2-3	2-3	Normalt i hverdage og normalt indenfor kl. 8-16
Levering af brændstof	12	6	Normalt i hverdage og normalt indenfor kl. 8-16
Flytning af kvier/kalve	0-10	0-10	Normalt hovedsageligt i sæsonen
Afhentning af døde dyr	12-20	12-24	Normalt i hverdage og normalt indenfor kl. 8-16
Afhentning af tyrekalve	26	26	Normalt i hverdage og normalt indenfor kl. 8-16

Slagtedyr	20-24	20-24	Normalt i hverdagene - Men kan forekomme hele døgnet.
Udsætning/hjemtagning af græssende kvier	5-20	5-25	Normalt i hverdagene
Diverse transporter: rengøringsartikler, reservedele og lign.	100	100	Normalt i hverdagene og normalt indenfor kl. 8-16
Diverse transporter (dyrlæge, konsulent og lign.). Bemærk: Kun persontransport	60-70	60-70	Normalt i hverdagene og normalt indenfor kl. 8-16
Transporter i alt	Ca. 847	Ca. 870	

Tabel 17. Oversigt over transporter til og fra ejendommen.

Tidsrummet for kørsel med gylle planlægges normalt til at foregå i hverdagene, og vil normalt foregå i 7-14 dage om foråret og 5-7 dage om efteråret.

Vurdering

Kørslerne til og fra ejendommen stiger fra 847 til 870 transporter, dvs. antallet af transporter øges med 23 stk. Dog vil dette antal i praksis være mindre ifølge ansøger, idet en del af gyllen pumpes fra gyllebeholderen til buffertank.

Udbringningsarealerne er beliggende omkring ejendommen og i en radius af ca. 3,5 km sydvest, syd og sydøst for ejendommen.

Vilkår relateret til til- og frakørsel (trafik på egen grund) stilles i afsnittet vedrørende støj i godkendelsen.

Kørsel på ejendommen i forbindelse med den årlige høst og drift af markerne foregår indenfor en afgrænset periode, og er en del af det sæsonbetonede arbejde, som må accepteres ved en landbrugsbedrift.

Det vurderes, at der ikke er behov for at stille skærpede vilkår til transporter til og fra ejendommen.

5.6 Støj

Støjkloder oplyst i ansøgningen fremgår af tabel 18.

Type	Placering	Driftstid	Tiltag til begrænsning af støj
Ventilationsanlæg	I kip	Hele døgnet	Naturlig ventilation – ingen støj
Stalde og dyr	Daglig pasning af dyrene foregår i tidsrummet kl. 05.00 – 18.00, og vil kunne foranledige støj.		*
Foderanlæg	Foderlade og plansiloer		*
Kornlørringsanlæg	-	-	Kornet sælges direkte fra mark.
Kørsel med maskiner	På hele ejendommen og på alle arealer	I højsæsonerne – hele døgnet.	Der køres ikke unødigt udenfor normal arbejdstid i nærheden af omkringboende*
Malkerobotter	I kostald	Hele døgnet	Vakuumpumper er frekvensstyret – mindre støj.

Tabel 18. Beskrivelse af støjkloder på ejendommen.

* Generelt forventes støjen fra anlægget at være mindre end miljøstyrelsens angivelser (55 dag/ 45 aften / 40 nat dbA). Der må dog påregnes støj i forbindelse med markarbejdet i højsæsonerne, den forventes dog uændret i forhold til den nuværende produktion.

Vurdering

Ved vurdering af støj fra ejendommen, vurderes der på støj fra fast tekniske installationer som f.eks. foderblander, pumper, kompressor m.v., og der vurderes på den interne og eksterne transport. Støj i forbindelse med markdriften er ikke omfattet, men der skal naturligvis så vidt muligt vises hensyn ved kørsel forbi naboejendomme og tomgangskørsel skal undgås.

For at mindske eventuelle støjgener stilles der vilkår om, at transport til og fra ejendommen så vidt muligt skal foretages på hverdage mandag til fredag fra kl. 7.00 – 18.00.

I Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1984 om "ekstern støj fra virksomheder" anføres ingen grænseværdier for støjbelastningen fra virksomheder ved boliger i det åbne land. Dog anføres, at man som udgangspunkt ved fastsættelse af støjgrænser ved nærmest liggende boliger bør anvende de grænseværdier, der gælder for områder med blandet bolig- og erhvervsbebyggelse. Disse værdier er anvendt i godkendelsen.

Der stilles i godkendelsen vilkår om, at en beregning / måling af støjniveauet i omgivelserne kan kræves, såfremt tilsynsmyndigheden Næstved Kommune finder, at eventuelle klager er velbegrundede.

Vilkår

Der vil blive stillet vilkår om at,

- Husdyrbrugets samlede støjbidrag til omgivelserne må ikke overstige følgende værdier, målt ved nabobeboelser, indtil 15 meter fra beboelsen ved beboelsens udendørs opholdsarealer:

Periode	Referencetidsrum	Værdi dB (A)
Mandag – fredag kl. 7-18	8 timer	55
Lørdag kl. 7-14	7 timer	55
Lørdag kl. 14-18	4 timer	45
Søn- og helligdag kl. 7-18	8 timer	45
Alle dage kl. 18-22	1 time	45
Alle dage kl. 22-7	½ time	40

Støjbidraget måles som det ækvivalente, konstante og korrigerede støjniveau i dB(A). Spidsværdierne af støjniveauet må om natten kl. 22-07 ikke overstige 55 dB(A). Støjgrænseværdierne omfatter kun støj fra faste tekniske installationer.

- Hvis vi vurderer, at der er behov for det, f.eks. ved begrundede klager over støj, skal virksomheden for egen regning dokumentere, at støjgrænserne er overholdt. Dokumentationen skal være i form af en akkrediteret/certificeret støjmåling eller beregning, som overholder Miljøstyrelsens vejledninger på området og udføres som efter retningslinjerne: – Miljømåling, ekstern støj. En sådan dokumentation kan højst kræves 1 gang årligt. Eventuelle måle- eller beregningspunkter skal inden udførelsen aftales med tilsynsmyndigheden.
- Transport til og fra ejendommen skal så vidt muligt foretages på hverdage mandag til fredag fra kl. 7.00 - 18.00.
- Der må ikke forekomme unødigt tomgangskørsel på ejendommen.

5.7 Støv

I ansøgningen er der oplyst, at der kan forekomme støv fra kørsel med maskiner på og omkring ejendommen, særligt i forbindelse med høsten. Herudover kan der forekomme støv i forbindelse med håndtering af halm og når der blandes foder på ejendommen. Det forventes dog, at støvgener ikke vil kunne påvirke omkringboende væsentligt, idet der er stor afstand til nærmeste nabo.

Vurdering

Vi vurderer, at der kan forekomme støvgener ved transporter til og fra ejendommen. Vi vurderer dog, at risikoen for støvgener ved nabobeboelser er meget begrænset.

Vilkår:

For at imødekomme eventuelle væsentlige støvgener fra ejendommen bliver der stillet vilkår om at,

- Driften af ejendommen må ikke medføre væsentlige støvgener uden for ejendommens eget areal.

5.8 Lys

I ansøgningen oplyses, at der er udendørs belysning på kostaldens gavle. Disse tændes og slukkes manuelt efter behov. Desuden er der lys ude ved kalvehytterne, der også tændes og slukkes manuelt i forbindelse med arbejdet med kalvene.

Lys til brug for malkningen tændes i forbindelse med den første malkning kl. 04.00 og slukkes sidste gang kl. ca. 22.30 efter aftenmalkningen.

De almindelige lys i stalden er dagslysstyrede og tændes således kun, når lysintensiteten i dagtimerne er for lav. Herudover er der svag natbelysning i kostalden.

Vurdering

Lys fra ejendommen kan eventuelt være til gene for naboer, f.eks. ved konstant lys hele natten.

Vilkår:

For at undgå lysgener ved naboer, bliver der stillet vilkår om at,

- Husdyrbruget må ikke medføre lysgener uden for ejendommens areal, der efter tilsynsmyndighedens vurdering er væsentlige. Hvis der opstår væsentlige lysgener, skal der foretages tiltag til nedbringelse af genen.

5.9 Kemikalier

Pesticider og sprøjteudstyr

Driften er økologisk, og der anvendes og opbevares ikke pesticider og sprøjteudstyr.

Oplag af olie og kemikalier

Der forefindes en overjordisk olietank på 2.500 liter til diesel i goldkostalden.

Udenfor på nordsiden af malkestalden er der en 1.500 l overjordisk fyringsolietank, som fjernes, når der bliver installeret flisfyr på ejendommen.

Der bruges rengøringsmidler til rengøring af malkeanlægget. Malkeanlæg og køletank rengøres med midler fra firmaet Ecolab: MEPA Clean, MEPA SUR eller MEPA cip. Rengøringsmidlerne opbevares ved malkestalden.

Vurdering

Tankning af diesel skal ske fra en plads med fast og tæt bund eller på et underlag hvorfra der er afløb til olie/benzinudskiller. Derved kan evt. spild opsamles og der forekommer ikke risiko for forurening af jord, overfladevand eller undergrund. Tanken skal opstilles med god afstand til tagnedløb, og placeres hvor der ikke er risiko for at de bliver påkørt.

Tønder med spildolie skal opstilles på en opsamlingsbakke, der kan indeholde volumen af den største beholder.

Vilkår:

For at forebygge forurening af jord og grundvand, bliver der blive stillet vilkår om at,

- Tankning af diesel skal ske fra en plads med fast og tæt bund eller på et underlag hvorfra der er afløb til olie/benzinudskiller.
- Tank til opbevaring af dieselolie skal være placeret på fast og tæt bund, og med god afstand til afløb til dræn.

5.10 Affald

Affaldsproduktion anført i ansøgningen er vist i tabel 19.

Type + EAK-kode	Nudrift	Ansøgt	Opbevaring	Bortskaffelse
Papir, pap, diverse Småt brændbart 15 01 01	500 kg	Ikke oplyst	I 400 l beholder udenfor tankrummet	Ugentlig tømning gennem kommunens erhvervsaffaldsordning
Plastik fra ensilage/wrapballer 15 01 02	3.000 kg	3.000 kg	I 30 m ³ container ved den eksisterende stald	Afhentes af vognmand og køres til storskrald i Faxe ca. hvert andet år
Spildolie 13 02 05	200 l	200 l	Tønder på fast gulv i goldkostalden	Afhentes af DOG
Jern/metal 02 01 10	0-1.000 kg	0-1.000 kg	Jernbeholder i værkstedet	Afhentes af/afleveres til produktthandler efter behov.
Veterinært affald (kanyler, tomme medicinflasker) 18 02 02	0-5 kg	0-5 kg	I beholder i staldkontoret	Dyrlæge

Tabel 19. Årlig produktion af affald.

Som nævnt i ovenstående tabel afleveres affald til storskrald eller til den kommunale erhvervsaffaldsordning, hvor mest muligt genanvendes. Herudover afleveres f.eks. glas og metal til genbrugsstation eller lignende.

Generelt forsøges det at genanvende råstoffer og hjælpestoffer, således, at forbruget mindskes og mængden af affald derved også reduceres. F.eks. genanvendes vand fra køling af mælk til drikkevand og vaskevand. Der tænkes ind at anvende teknikker og teknologier, der reducerer affaldsmængden på ejendommen i forbindelse med udskiftning af diverse materiel.

Døde dyr

Nudrift: Ca. 4-7 køer/kvier og ca. 7-12 kalve.

Ansøgt drift: Ca. 4-9 køer/kvier og ca. 7-14 kalve.

Døde dyr opbevares på fast areal med presenning ved kornsiloen. Arealet er belagt

med SF sten. Døde dyr afhentes af DAKA og normalvis indenfor 24 timer efter anmeldelse, hvis ikke det er op til weekend eller helligdag. Afhentningstidspunktet vil normalvis være indenfor en normal arbejdstid. Placering af døde dyr fremgår af beliggenhedsplan i bilag 1.1.

Vurdering

Vi vurderer, at opbevaring og håndteringen af affald er i overensstemmelse med Næstved Kommunes retningslinjer.

Opbevaring af døde dyr reguleres generelt efter gældende bekendtgørelse om opbevaring m.m. af døde produktionsdyr, pt. Bek. nr. 558 af 1.6.2011.

Vilkår:

Der vil blive stillet vilkår om at,

- Affald skal jævnligt bortskaffes fra ejendommen til godkendt modtager.
- Spildolie og andet farligt affald skal opbevares miljømæssigt forsvarligt, dvs. på et fast og tæt underlæg, uden afløb i nærheden, og således at indholdet af den største beholder kan tilbageholdes og opsamles.

5.11 Skadedyr

Generel beskrivelse af skadedyr

Ejendommens udenomsarealer mv. holdes rene og ryddelige, således at tilhold af skadedyr eller lignende undgås.

Beskrivelse af gener fra fluer

Der er generelt ikke problemer med fluer på ejendommen, idet alle dyr er meget udegående i sommermånederne. Dvs., at de perioder, hvor der normalt kan opleves gener fra fluer i forbindelse med dybstrøelsesmåtten (sommerrmånederne) reelt ikke er dybstrøelse på ejendommen. Der bruges desuden tørvestrøelse i nogle af kalveboksene i en del af året. Tørvestrøelse reducerer fluegener pga. surhedsgraden af tørven.

Hvis der opstår problemer med fluer, så vil der blive iværksat fluebekæmpelse efter Statens retningslinjer.

Beskrivelse af rottebekæmpelse

Rottebekæmpelse foregår igennem den kommunale ordning. Der er på nuværende tidspunkt ikke rotteproblemer på ejendommen.

Vurdering

For at undgå tilhold af rotter og fluer er det vigtigt at ejendommen holdes i en renlig og ryddelig stand.

Særligt med hensyn til fluer er det i sommerhalvåret vigtigt, at være opmærksom på hygiejnen i stalden. Da ejendommen er økologisk vil der ikke blive brugt giftstoffer.

Vilkår:

Der vil blive stillet vilkår om at,

- For at undgå fluegener for de omkringboende, skal ejendommen foretage en effektiv fluebekæmpelse, der som et minimum er i overensstemmelse med de seneste retningslinjer fra Statens Skadedyrlaboratorium.

- Hele ejendommen og dens omgivelser skal holdes i en renlig og ryddelig stand og opbevaring af foder skal ske på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter m.v.)

5.12 Husdyrbrugets ophør

I ansøgningen er det angivet, at hvis ejendommen i mod al forventning skal nedlukkes, vil alle beholdere blive tømt, og foderrester vil blive fjernet. Oprydningen vil foregå i overensstemmelse med gældende lovgivning.

Såfremt besætningen bliver ramt af en sygdom der af veterinærmyndighederne kræver karantæne eller nødslagtning af dyrene, vil det foregå i overensstemmelse med gældende lovgivning, som til fulde sikrer miljøet.

Vurdering

Ud over at beholdere skal tømmes og foderrester skal fjernes, stiller vi også vilkår om at staldene skal rengøres, og at øvrige affald skal bortskaffes

Vilkår:

Der vil blive stillet vilkår om, at

- Ved ophør af driften skal produktionsanlæg, husdyrgødnings- og foderopbevaringsanlæg tømmes og rengøres grundigt. Gødningsopbevaringsanlæg skal tømmes indenfor næste planperiode. Stoffer der kan forurene jord, undergrund og overfladevand, samt affald skal bortskaffes efter gældende regler.

6. Driftsforstyrrelser og uheld

Ansøgers redegørelse for mulige uheld:

- Der vil kunne forekomme uheld med spild af husdyrgødning, f.eks. ved flytning af gylle.
- Der vil kunne forekomme strømsvigt i staldanlæggene.
- Der vil kunne forekomme fejl i foderblandingerne.
- Olietanke kan springe læk.

Beskrivelse af risikominimering:

- Pumpning af gylle vil altid være under opsyn.
- Der udarbejdes mindst 2 gang årligt foderplan, for optimering af effektivitet og miljø.
- Olietankene er godkendt og kontrolleres jævnligt.

Minimering af gener og forurening ved mulige uheld:

- Der er udarbejdet en beredskabsplan for ejendommen, og denne følges ved evt. uheld.
- Ved uheld med gylle eller olie-/kemikalier kontaktes den lokale miljøvagt og der vælges de bedste oprydnings-/forebyggelsesforanstaltninger, således at gene og risiko for forurening bliver mindst mulige (f.eks. opdæmning med halmballer, jord el. lign.).
- Alle medarbejdere er udstyret med en mobiltelefon, ved et evt. uheld der kan have miljømæssige konsekvenser kontaktes kommunens miljøvagt, eller der ringes 112.

Vurdering

Som bilag til miljøansøgningen har ansøger udfærdiget en beredskabsplan for Lærkeholm, se bilag 1.4. Beredskab indeholder liste over tiltag, der vil blive iværksat for at stoppe og begrænse evt. driftsforstyrrelser og/eller uheld med forureningsmæssige konsekvenser for det omgivne miljø. Områder der er beskrevet i beredskabsplanen er brand- og evakuering, overløb af gylle, kemikalie-

og oliespild, stophaner/hovedafbrydere, strømsvigt og transport af bekæmpelsesmidler. Planen skal være kendt af gårdens ansatte og skal revideres mindst en gang årligt.

Det er vores vurdering, at en beredskabsplan er en stor hjælp for landmanden og hans medarbejdere, såfremt der sker uheld, både med hensyn til oliespild og større hændelser som overløb af gyllebeholder, brand, hærværk o.l.

Ved evt. uheld der kan have miljømæssige konsekvenser, skal der ringes til tlf. 112.

Ved overholdelse af nedenstående vilkår vurderer vi, at husdyrbruget gør en optimal indsats for at minimere risikoen for gener og forurening i tilfælde af driftsforstyrrelser og uheld.

Vilkår

For at minimere miljøskaderne vil eventuelle uheld og utilsigtede hændelser, bliver der stillet følgende vilkår om at,

- Overfladeafløb, tagnedløb og lignende skal være placeret og indrettet således, at der ikke kan ske afløb af forurenende stoffer, hvis der sker uheld i forbindelse med oplagring, anvendelse og transport af foder, dyr, gødning, olie eller kemikalier.
- Der skal til stadighed forefindes en opdateret beredskabsplan på ejendommen.
- Beredskabsplanen skal ajourføres efter behov, dog mindst én gang årligt

7. Egenkontrol

I ansøgningen er det foreslået, at følgende dokumenter gemmes i 5 år:

- Produktionsrapporter/Effektivitetskontrol (foder og produceret dyr).
- Dyr lægerapporter og forbrug af medicin.
- Gødningsregnskab udført af planteavlskonsulent.
- Affaldskvitteringer.

Vurdering

Bedriften skal til enhver tid over for Næstved Kommune kunne fremlægge dokumentation og optegnelser, der dokumenterer, at godkendelsens vilkår overholdes.

Vilkår:

Der vil blive stillet vilkår om at:

- Følgende materiale skal som et minimum til enhver tid kunne forevises tilsynsmyndigheden:
 - Husdyrindberetning
 - Regnskaber for solgte dyr
 - Mark og gødningsplaner med tilhørende kortbilag minimum 5 år tilbage.
 - Forpagtningsaftaler af mindst 1 års varighed
 - Indsendt gødningsregnskab inkl. kvitteringer for overførte mængder husdyrgødning.
 - Regnskabsbilag fra destruktionsanlæg for døde dyr
 - Årlig registrering af el-, vand samt forbrug af dieselolie.
 - Kvitteringer for aflevering af affald.

- Dokumentation for at leverandøren af køle- og malkeanlægget kontrollerer malkeanlægget mindst 1 gang årligt
- Logbog over driftsstop af skraber i kostald, samt logbog, servicefaktura eller lignende, der dokumenterer, at skraberen er i drift og vedligeholdes
- Foderplaner, analyser, resultater fra endagsfoderkontrollen minimum 3 år tilbage
- Logbog over placering af ikke saftgivende ensilage i markstak
- Logbog over placering af dybstrøelse i markstak jf. husdyrgødningsbekendtgørelse.
- Logbog over andelen af dybstrøelse der udbringes direkte. Logbogen skal indeholde følgende data:
 - Fra hvilke staldanlæg dybstrøelsen udbringes direkte.
 - Tidspunkter for direkte udbringning af dybstrøelsen.
 - På hvilke arealer den direkte udbringning er foretaget.

8. Alternative løsninger og 0-alternativ

Ifølge ansøger ville et alternativ være at fortsætte den aktuelle drift, men det eksisterende staldanlæg ønskes udnyttet fuldt ud.

Udviklingen går i retningen af, at der bliver færre landbrug i Danmark, og de landbrug der er, bliver større. Hvis landmanden ikke følger udviklingen er det stilstand, og dette betyder for en virksomhed, at den viger pladsen for andre og større virksomheder, som følger udviklingen.

Et 0-scenarie på denne ejendom vil betyde, at der ikke sker en nødvendig udvikling, og at den løbende tilpasning af anlægget med udnyttelse af den bedst tilgængelige teknologi ikke vil finde sted. Samtidig vil den nødvendige økonomi til opretholdelse af produktionen ikke være til stede og denne må afvikles.

Et 0-scenarie vil også betyde at der ikke skal udarbejdes en miljøgodkendelse med de forbedringer i forhold til miljøet der er forbundet hermed.

Vurdering

Ejendommen har som påkrævet overvejet og vurderet andre alternativer til den ansøgte produktion, og valgt den produktion, som fungerer bedst for dem.

9. Samlet vurdering

Det er Næstved Kommunes vurdering, at husdyrbruget ved overholdelse af de stillede vilkår kan foretage den ønskede udvidelse og drives uden at være til væsentlig gene for miljøet. Miljøet skal i denne sammenhæng forstås som omgivelserne i bred forstand, herunder befolkning, flora og fauna, vandmiljø, landskab og kulturhistorie.

10. Referencer

1. Manual vedr. vurdering af de lokale miljøeffekter som følge af luftbåret kvælstof ved udvidelser og etablering af større husdyrbrug, 2003 (Ammoniakmanualen) af Skov- og Naturstyrelsen (opdateret udgave, dec. 2005, <http://www.naturstyrelsen.dk/NR/rdonlyres/37BDD7F3-1441-475E-9776-5E72AD9C8967/14951/Ammoniakmanual02122005.pdf>)
2. Danmarks Miljøundersøgelser 2009: Deposition af N komponenter 2007 – kommuner. www.dmu.dk/Luft/Luftforurenings-modeller/Deposition/

3. GIS-temaer fra www.arealinformation.dk vedr. DEVANO-kortlagte naturtyper og levesteder, beskyttede naturtyper, § 7-naturtyper, risikoanalyser for målsatte vandløb, nitrat- og fosforklasser, nitratfølsomme indvindingsområder samt drikkevandsområder.
4. GIS-temaer fra Storstrøms Amt med fund af sjældne og rødlistede arter: planter, padder, krybdyr, pattedyr og insekter.
5. Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV. www2.dmu.dk/pub/FR635.pdf
6. Habitatbeskrivelser, årgang 2012. Beskrivelse af danske naturtyper omfattet af habitatdirektivet (NATURA 2000 typer). http://bios.au.dk/fileadmin/bioscience/Fagdatacentre/Biodiversitet/Habitatbeskrivelser-app4b-ver104_opdatering-havtyper2012.pdf
7. Oplysninger på www.vandognatur.dk
8. Oplysninger på www.naturdata.dk
9. Dansk Pattedyratlas (2007). Gyldendal. ISBN 13: 9788702055061.
10. Storstrøms Amt, 2000: Rødlistede insekter i det åbne land i 2000.
11. Storstrøms Amt, 2001: Rødlistede fugle.
12. Storstrøms Amt, 2006: Rødlistede padder og krybdyr i Storstrøms Amt 2006.
13. Storstrøms Amt, 2006: Rødlistede skovinsekter i Storstrøms Amt 2006.
14. Storstrøms Amt, 2006: Rødlistede mosser og laver i Storstrøms Amt 2006.
15. Storstrøms Amt, 2006: Rødlistede planter. En revision af rødlistede planter 1999.
16. Miljøministeriet 2009: MILJØKLAGENÆVNETS PRAKSIS I SAGER OM MILJØGODKENDELSE AF HUSDYRBRUG ("PRAKSISNOTAT", 2. UDG.) 15. december 2009. <http://www.mst.dk/NR/ronlyres/6422C493-71D4-4E2B-A023-E03AE9375087/0/Praksisnotat2udg15122009.pdf>
17. Miljøministeriet 2009: Bilag til Praksisnotatet - Notat om beskyttelsesniveauer m m <http://www.mst.dk/NR/ronlyres/B2DB3821-C06E-4773-BA60-8B9BB932F840/0/-Notatombeskyttelsesniveaubilagtilpraksisnotat.pdf>
18. Miljøministeriet 2009: Bilag til Praksisnotatet - Notat om påvirkning af Natura 2000-områder. <http://www.mst.dk/NR/ronlyres/C121C3AF-22DD-461E-B9EF-C48BD3556BCD/0/NotatompåvirkningafNatura2000bilagpraksisnotat.pdf>
19. Miljøministeriet 2009: Bilag til Praksisnotatet –DMUs vurdering af usikkerhed ved tærskelværdier for ammoniakfølsom natur. http://www.mst.dk/NR/ronlyres/9A721962-E178-46EC-9022-4E69901A5AC5/0/Bilag_MKNpraksisnotat_DMUtærskelværdier.pdf
20. Naturstyrelsen 2011: Natura 2000-plan 2009-2015 Suså, Tystrup-Bavelse Sø, Slagmosen og Porsmose, Del af Natura 2000-område nr. 163. Habitatområde H146 og H194. Fuglebeskyttelsesområde F91 og F93. *Del 1 af 2 for Natura 2000-området Suså, Tystrup-Bavelse Sø, Slagmosen, Holmegårds Mose og Porsmose* www2.blst.dk/download/nyk/plan2011/-163plan_del1.pdf

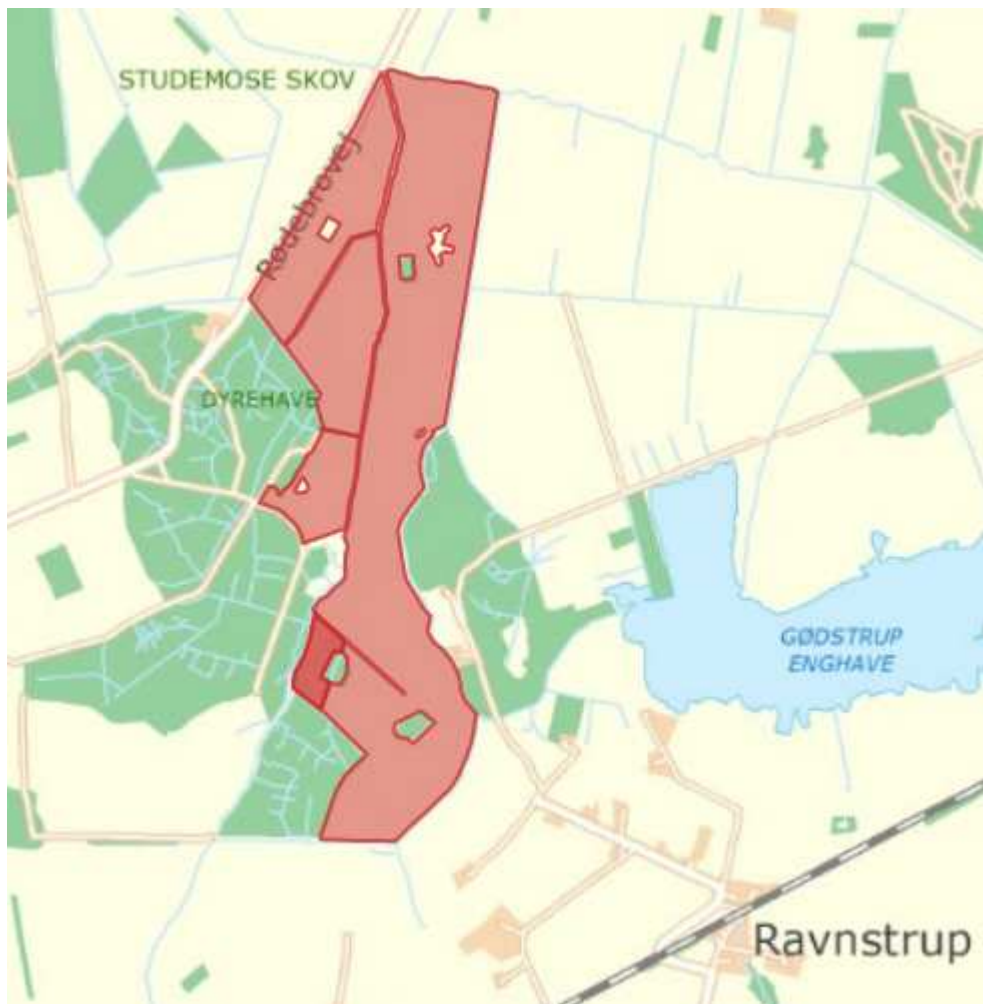
21. Naturstyrelsen 2011: Natura 2000-plan 2009-2015. Holmegårds Mose. Del af Natura 2000-område nr. 163. Habitatområde H145 *Del 2 af 2 for Natura 2000-området Suså, Tystrup-Bavelse Sø, Slagmosen, Holmegårds Mose og Porsmose*. www2.blst.dk/download/nyk/plan2011/163plan.pdf
22. Vestsjællands Amt og Storstrøms Amt 2006: Basisanalyse for Natura 2000-område nr. 163, Suså, Tystrup-Bavelse Sø, Slagmosen, Holmegårds Mose og Porsmose. http://www.vandognatur.dk/NR/rdonlyres/2BDB8484-52A3-4E6B-B247-CEED1B9CCF3C/0/163basis_bilag.pdf

Udarbejdet af Næstved Kommune med bistand fra konsulentfirmaerne Grontmij A/S og AGLAJA.

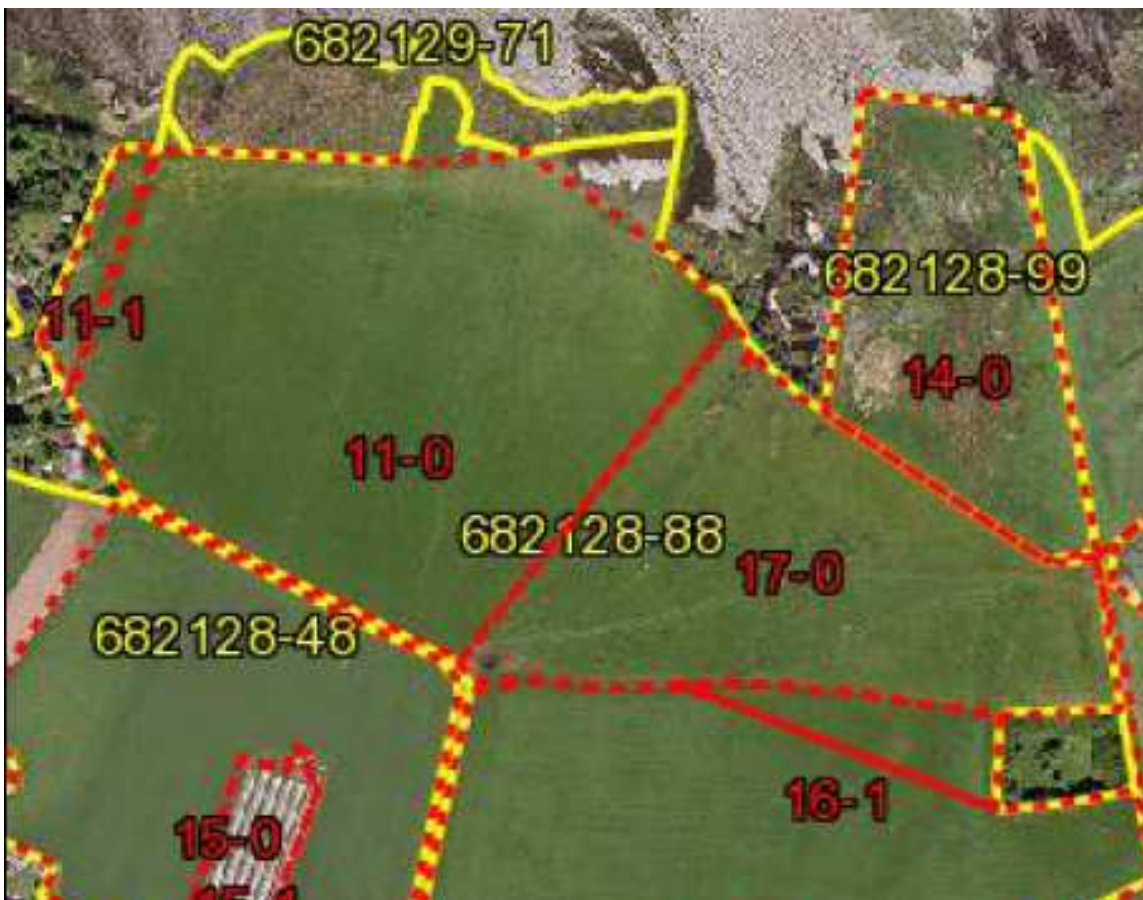
11. Bilag

Bilag 1.2 Græsningsarealer

Græsningsarealer – tilhørende Christian Lassen, Holmegård Gods, Røde Brovej 2, 4684 Holmegård.

Græsningsarealer tilhørende Ravnstrupvej 23

Bilag 1.3. Udpegningsgrundlagene for Natura 2000-område nr. 163 /21 & 22/.

Udpegningsgrundlag for Habitatområde H145		
Naturtyper:	Næringsrig sø (3150) Brunvandet sø (3160) Tidvis våd eng (6410) Urtebræmme (6430) * Højmose (7110) Nedbrudt højmose (7120) Hængesæk (7140) * angiver prioriteret naturtype	Tørvelavning (7150) * Avneknippemose (7210) * Kildevæld (7220) Rigkær (7230) * Skovbevokset tørvemose (91D0) * Elle- og askeskov (91E0)
Arter:	Lys skivevandkalv Stor vandsalamander	Mygblomst

Udpegningsgrundlag for habitatområde H146		
Naturtyper:	Vandløb (3260) Bøg på muld (9130)	Ege-blandskove (9160) * Elle- og askeskove (91E0)
Arter:	Sumpvindelsnegl (1016) * angiver prioriteret naturtype	

Udpegningsgrundlag for habitatområde H194		
Naturtyper:	* Indlandssalteng (1340) Søbred med småarter (3130) Kransnålalge-sø (3140) Næringsrig sø (3150) Brunvandet sø (3160) Vandløb (3260) Å-mudderbanke (3270) Kalkoverdrev *orkidéer (6210) * Surt overdrev (6230) Tidvis våd eng (6410)	Urtebræmme (6430) * Avneknippemose (7210) * Kildevæld (7220) Rigkær (7230) Bøg på mor (9110) Bøg på muld (9130) Ege-blandskove (9160) * Skovbevokset tørvemose (91D0) * Elle- og askeskove (91E0)
Arter:	Sumpvindelsnegl Tykskallet målermusling Bækdampret * angiver prioriteret naturtype	Pigsmerling Stor vandsalamander

Udpegningsgrundlag for fuglebeskyttelsesområde F91		
Fugle:	Sangsvane (rastende) Rørhøg (ynglende) Enqsnarre (ynglende)	Mosehornugle (ynglende) Sædgås (rastende)

Udpegningsgrundlag for fuglebeskyttelsesområde F93		
Fugle:	Kongedorn (rastende) Havørn (ynglende) Enqsnarre (ynglende)	Isfugl (ynglende) Sædgås (rastende) Troldand (rastende)

Beredskabsplan, Lærkeholm, Ravnstrupvej 23, 4684 Holmegaard

Opdateret februar 2013

+ Telefonliste				
Brandvæsen	112			
Ambulance	112			
Miljømyndighed	112			
Lægevagt	7015 0700			
Akuttelefonen	1813			
Dyrlæge: Faxe Dyrehospital	56 71 50 09			
Gefion	57 86 50 00			
Foderstoffirma: DLG: 33 68 42 00/ 33 68 44 00 Danish Agro: 72 15 80 00				
Elektriker: Fladså El	20 73 75 48			
Smed og VVS: Toks værd Maskinværksted	55 56 20 04			
El: SEAS NYE	70 29 29 29			
GYLLE/MASKINSTATION: Bt. Jensen	40 45 20 90			
Jan:	26 28 10 76			
Louise:	26 17 10 76			
Brand – instruks Ring 112 og oplys:	• Navn, adresse og det tlf., du ringer fra • Hvad der er sket, og at det er en gårdbrand • Er der tilskadekomne – hvor mange? • Er dyrene kommet ud? – art og antal, der er fanget.	Ring til: Jan: 26 28 10 76 Louise: 26 17 10 76 Start rednings- og slukningsarbejde, hvis det er forsvaret: • Evakuer dyr. • fjern trykflasker, olie, kemikalier og gødning. Hvis det ikke er muligt at slukke branden, så luk døre og vinduer.	Gylle – overløb Ring 112 ved større overløb af gylle eller ved brud på gylletank og oplys: - Navn, adr. og det tlf.nr., du ringer fra - Hvad der er sket og hvor meget, der er løbet ud - Er der risiko for forurening af vandløb eller vandboring? Ved mindre spild ring kun til miljømyndighederne. Ring til: Jan: 26 28 10 76 Louise: 26 17 10 76 Forsøg opdæmning for at undgå at gyllen løber ned i vandløb eller afløb. Opdæmningen kan ske med jord og/eller halm. Er gyllen løbet til dræen, så laves opdæmning af vandløbet med jord og/eller halm. Modtag miljømyndighed evt. brandvæsen og orienter om sted, omfang m.v.	Kemikalie og oliespild m.v. Ring 112 ved større overløb af kemikalier og olie og oplys: - Navn, adresse og det tlf.nr., du ringer fra. - Hvad der er sket, og hvor meget der er løbet ud. - Er der risiko for forurening af vandløb eller vandboring? Ved mindre spild ring kun til miljømyndighederne. Ring til: Jan: 26 28 10 76 Louise: 26 17 10 76 Forsøg opdæmning for at undgå at kemikalier løber ned i vandløb eller afløb. Opdæmningen kan ske med jord og/eller halm. Er kemikalier løbet til dræen, så laves opdæmning af vandløbet med jord og/eller halm. Modtag miljømyndighed evt. brandvæsen og orienter om sted, omfang m.v.

Bilag 1.4. Beredskabsplan

Beredskabsplan, Lærkeholm, Ravnstrupvej 23, 4684 Holmegaard
Opdateret februar 2013

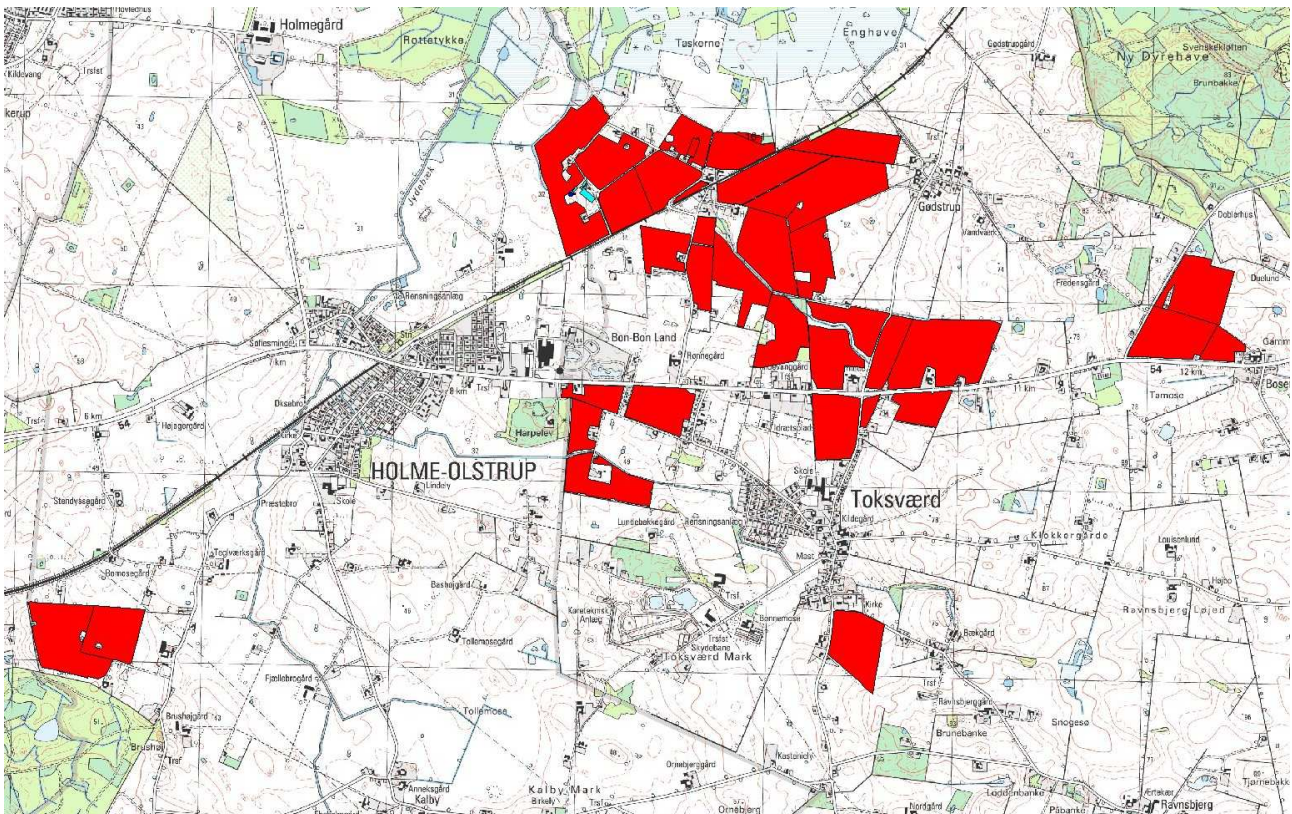
Personskade Ring 112 ved alvorlig skade og oplys: - Navn, adresse og det tlf.nr., du ringer fra- Hvad er der sket og hvordan er personens tilstand?- Adgangsveje. Yd førstehjælp, hvis det er muligt.	Stophaner og hovedafbrydere Elektricitet: Hovedafbryder er placeret i værkstedet ved malkestalden. Vand: Hovedhanen er placeret i værkstedet ved malkestalden.	Strømsvigt Vurdér om nogle dyr vil lide pga. varme Kontroller at der ikke sker forurening som følge af manglende strøm til pumper og lign. Ved strømsvigt på over 2 timer, ring til SEAS NVE og hør om varigheden af udfaldet Der er tilslutning til nødstrøm ved hovedafbryderen i servicebygningen ved malkestalden.	Transport af bekæmpelsesmidler Der bruges ikke bekæmpelsesmidler på ejendommen. Kemikalier til vask af malkeanlæg opbevares i lukket container ved malkestalden. Der er førstehjælpsudstyr og øjenskyllemiddel til rådighed, hvor der arbejdes med vaskemidlerne. Rendegraver står ved stalden og kan bruges til at flytte halm eller grave dræn over i forbindelse med evt. uheld med gylle og lign. Der er yderligere halm på Landevejen 55.
Kontakt lægevagten ved lettere skade. Ring til: Jan: 26 28 10 76 Louise: 26 17 10 76			

Bilag 2

Vurdering af udspretningsarealernes placering og miljøbelastning

Ravnstrupvej 23, 4684 Holmegård

CVR-nr. 20829508

Indholdsfortegnelse

1. Indledning	3
1.1 Arealernes beliggenhed	3
1.2 Godkendte arealer	4
1.3 Markdata	4
2. Påvirkning fra udbringningsarealer af sårbar natur og sårbare arter	5
2.1 Naturområder beskyttet af § 7 i Lov miljøgodkendelse af husdyrbrug mv.	5
2.2 Naturområder beskyttet af § 3 i Naturbeskyttelsesloven og sårbare arter, herunder Bilag IV-arter	9
2.3 Natura 2000-områder	14
3. Beskyttelse af jord, grundvand og overfladevand	16
3.1 Nitratudvaskning til overfladevand	16
3.2 Nitratudvaskning til grundvand	17
3.3 Fosforudvaskning til overfladevand	18
3.4 Fosforudvaskning til fosforfølsomme Natura 2000 områder	18
4. Hensynet til kulturhistoriske værdier	20
5. Anvendelse af bedste tilgængelige teknik	20
6. Sammenfatning	23
7. Oversigt over bilag	23
8. Referencer	23

1. Indledning

Der ansøges om en § 12-godkendelse til udvidelse af malkekvægsbesætningen fra 170 malkekøer (stor race) med opdræt, svarende til 303,68 DE, til 210 malkekøer (stor race) med opdræt, svarende til 381,9 DE.

Ejendommen drives økologisk, hvorfor dyrene er udegående en stor del af året.

Næstved Kommune har i henhold § 19 i Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug vurderet projektets mulige påvirkning af miljøet og omgivelserne.

Af de producerede 381,9 DE kvæggylle og dybstrøelse udbringes 320,64 DE på egne arealer eller forpagtede arealer, der udgør 230,86 ha. Dette svarer til et reelt gødningstryk på 1,39 DE/ha, hvilket er en forudsætning for miljøvurderingerne, og der stilles derfor vilkår om dette. At gødningen består af kvæggylle og dybstrøelse er ligeledes en forudsætning for godkendelsen.

Ifølge ansøgningen afsættes der 20 DE i kvæggylle til Anders Christensen, Vivedevej 8, 4640 Fakse. Derudover afsættes 41,25 DE ved afgræsning på 54 ha eksterne græsningsarealer. Disse arealer indgår ikke i denne godkendelse.

Kommunen har på grundlag af ansøgningen og miljøredegørelsen foretaget en vurdering af udspretningsarealerne. Vurderingen er alene foretaget på de arealer, hvor projektet kan medføre en merbelastning i forhold til nuværende gødningspraksis ud fra oplysninger fremsendt af ansøger. Det vurderes, at der for marker, der har modtaget husdyrgødning i mindst 2 af de foregående 3 år, ikke vil være tale om en ændring af gødningspraksis som med det ansøgte dyretryk (1,39 DE/ha) kan afstedkomme en merdeposition lig med eller større end 1 kg N/ha.

Følgende marker indgår i vurderingen af påvirkning af naturen: 1, 6.1, 8, 15, 15-1, 16, 16-1 og 70-p (se Kort 1 og bilag 2.1.).

Vurdering af påvirkning af natur fra marker, der ikke tidligere har modtaget gødning eller kun ét af de foregående 3 år, ligger til grund for, at der er indsat konkrete vilkår i selve godkendelsen.

Næstved Kommune vurderer, at der på grundlag af de stillede vilkår kan godkendes tilførsel af 1,39 DE kvæggylle og dybstrøelse pr. ha til udbringningsarealerne.

Vilkår

For at fastholde det ansøgte projekt, bliver der stillet vilkår om at

- Der må maksimalt udbringes husdyrgødning i form af kvæggylle og dybstrøelse på bedriftens udspretningsarealer svarende til 320,64 DE per planår (1/8-31/7) og således at der på bedriftens arealer ikke udbringes mere end 1,39 DE/ha (beregnet efter husdyrgødningsbekendtgørelse nr. 915 af den 27.6.2013). Udbringningen svarer således til 32.209 kg N og 4.752 kg P pr. planår.

1.1 Arealernes beliggenhed

Udbringningsarealerne er beliggende omkring og syd for anlægget på Ravnstrupvej 23 (se Kort 1). Udbringningsarealerne er alle beliggende i Næstved Kommune.

1.2 Godkendte arealer

Godkendte udbringningsarealer på samlet 230,86 ha fremgår af Kort 1 og bilag 2.1. Af de ca. 231 ha udbringningsarealer er ca. 91 ha ejet af ansøger. Se ejeroplysninger i tabel 1.

Mark nr.	Areal	Ejer
1-0	15,27 ha	Ansøger
6-0	5,91 ha	Ansøger
6-1	6,45 ha	Erik Paludan, Ravnstrupvej 28,4684 Holmegaard
7-0	0,57 ha	Erik Paludan, Ravnstrupvej 28,4684 Holmegaard
8-0	6,73 ha	Ansøger
12-0	6,95 ha	Ansøger
15-0	3,87 ha	Erik Paludan, Ravnstrupvej 28,4684 Holmegaard
15-1	0,38 ha	Erik Paludan, Ravnstrupvej 28,4684 Holmegaard
16-0	5,01 ha	Erik Paludan, Ravnstrupvej 28,4684 Holmegaard
16-1	0,40 ha	Erik Paludan, Ravnstrupvej 28,4684 Holmegaard
21-0	15,54 ha	Ansøger
21-1	8,08 ha	Delvist Steffen Vestergaard, Ravnstrupvej 14,4684 Holmegaard
21-2	9,77 ha	Ansøger
24-0	6,78 ha	Ansøger
26-0	6,17 ha	Ansøger
27-0	6,89 ha	Ansøger
28-0	4,07 ha	Ansøger
28-1	1,57 ha	Michael Bøck, Ravnstrupvej 10, 4684 Holmegaard
30-0	4,82 ha	Frede Petersen, Ravnstrupvej 19, 4684 Holmegaard
33-0	7,20 ha	Ansøger
34-0	2,89 ha	Nicholaj Larsen, Landevejen 20, 4684 Holmegaard
35-0	8,60 ha	Toksværd Bygade 61, 4684 Holmegaard
37-0	3,54 ha	Carl Austrøm, Postrækken 15, 4684 Holmegaard
37-1	7,07 ha	Carl Austrøm, Postrækken 15, 4684 Holmegaard
40-0	6,84 ha	Malthe Foght, Landevejen 55, 4684 Holmegaard
41-0	5,31 ha	Malthe Foght, Landevejen 55, 4684 Holmegaard
43-0	4,63 ha	Malthe Foght, Landevejen 55, 4684 Holmegaard
44-0	8,00 ha	Malthe Foght, Landevejen 55, 4684 Holmegaard
45-0	1,01 ha	Malthe Foght, Landevejen 55, 4684 Holmegaard
50-0	16,24 ha	Erik Boe Hansen, Landevejen 59, 4684 Holmegaard
51-0	4,50 ha	Erik Boe Hansen, Landevejen 59, 4684 Holmegaard
60-0	11,27 ha	Rene Vinther, Skovvej 18, 4684 Holmegaard
60-2	7,47 ha	Rene Vinther, Skovvej 18, 4684 Holmegaard
70-0	12,19 ha	Peter Levin Hansen, Landevejen 69, 4684 Holmegaard
70-P	8,85 ha	Peter Levin Hansen, Landevejen 69, 4684 Holmegaard
I alt	230,86 ha	

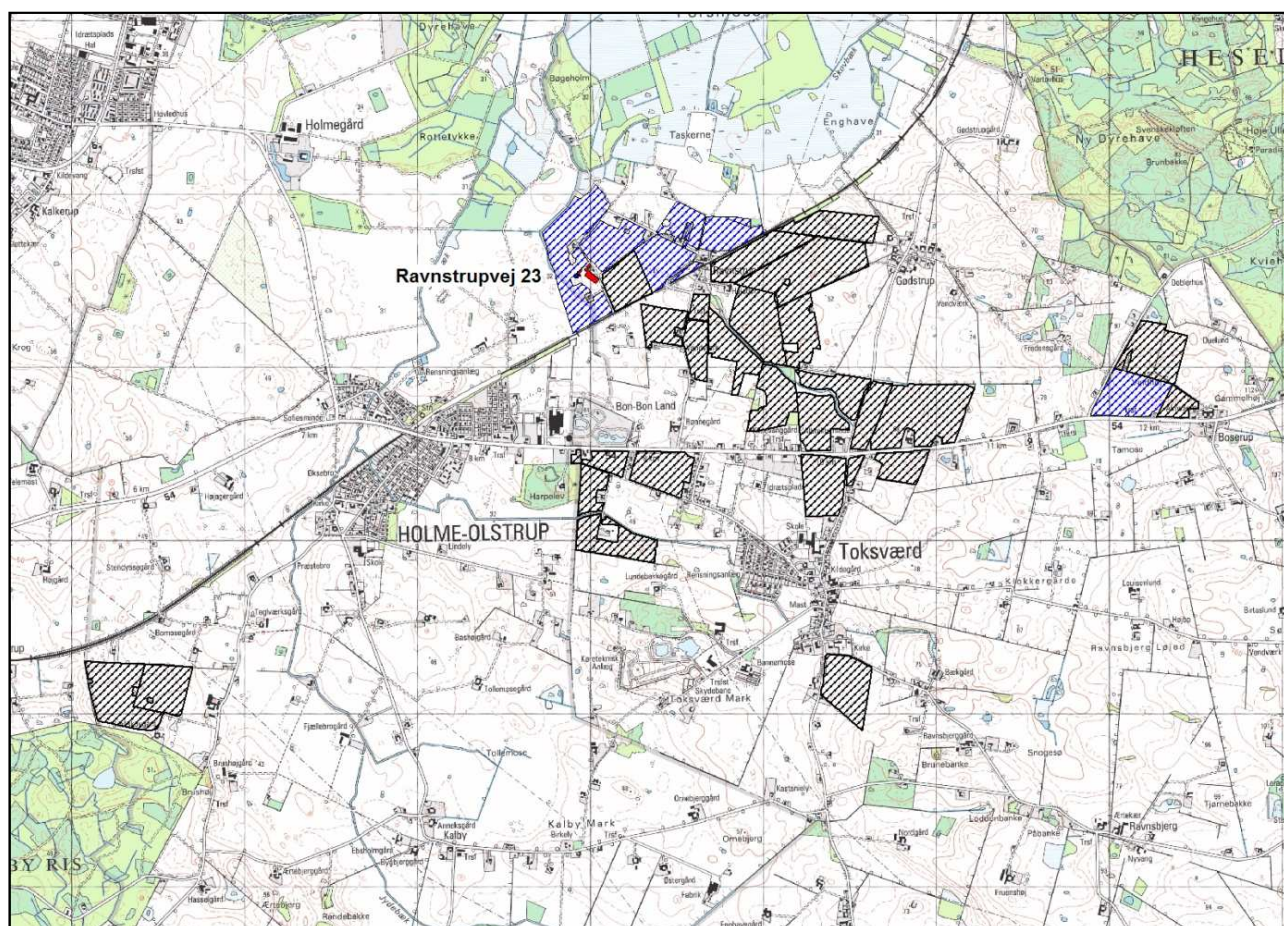
Tabel 1. Oversigt over ejede og forpagtede arealer.

1.3 Markdata

Udbringningsarealernes placering i nitrat- og fosfor-klasser fremgår af nedenstående tabel 2.

Klasse	Total	N 0	N 1	N 2	N 3	Grund vand	P 0	P 1	P 2	P 3
Areal (ha)	230,86	0	0	219,02	11,84	0	213,20	0	0,72	16,93

Tabel 2. Udbringningsarealerne og deres placering i N- og P-klasser jf. ansøgningskemaet

Kort 1. Placeringen af udbringningsarealerne. Arealer, hvor der i mindst 2 af de foregående 3 år er udbragt husdyrgødning er markeret med sort skravering.

2. Påvirkning fra udbringningsarealer af sårbar natur og sårbare arter

2.1 Naturområder beskyttet af § 7 i Lov miljøgodkendelse af husdyrbrug mv.

Efter ændringen af husdyrloven i april 2011, blev lovens § 7 ændret, således den ammoniakfølsomme natur blev opdelt i tre kategorier.

Kategori 1-natur

Denne kategori omfatter de ammoniakfølsomme Natura 2000-naturtyper, som indgår i udpegningsgrundlaget for området og er kortlagte af Naturstyrelsen i forbindelse med Natura 2000-planlægningen. Naturtyperne kan ses i bilag 2 i bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug.

Kategori 1-natur omfatter ligeledes § 3-heder og -overdrev indenfor Natura 2000-områder, som ikke er nævnt ovenfor.

Nærmeste kategori 1-natur i Næstved kommune er beliggende henholdsvis ca. 1,5 km nordøst og 1,9 km nordvest for udspretningsmarker (Kort 1). Det er mod nordøst Susåen, som er en del af Natura 2000-område nr. 163, "Suså, Tystrup-Bavelse Sø, Slagmosen, Holmegårds Mose og Porsemose". Mod nordvest er det skovbevoksede tørvemoser (typekode 91D0) i Holmegårds Mose.

Susåen er i sin helhed habitatnaturtype 3260, "Vandløb med vandplanter". Langs bredderne og på udtørrende mudderflader kan findes yderligere habitatnaturtyper "Vandløb med tidvis blottet mudder med enårige planter" (typekode 3270) og "Bræmmer med høje urter langs vandløb eller skyggede skovbryn" (typekode 6410). Især sidstnævnte type findes sandsynligvis på strækninger af Susåen, der er beliggende nord for anlægget.

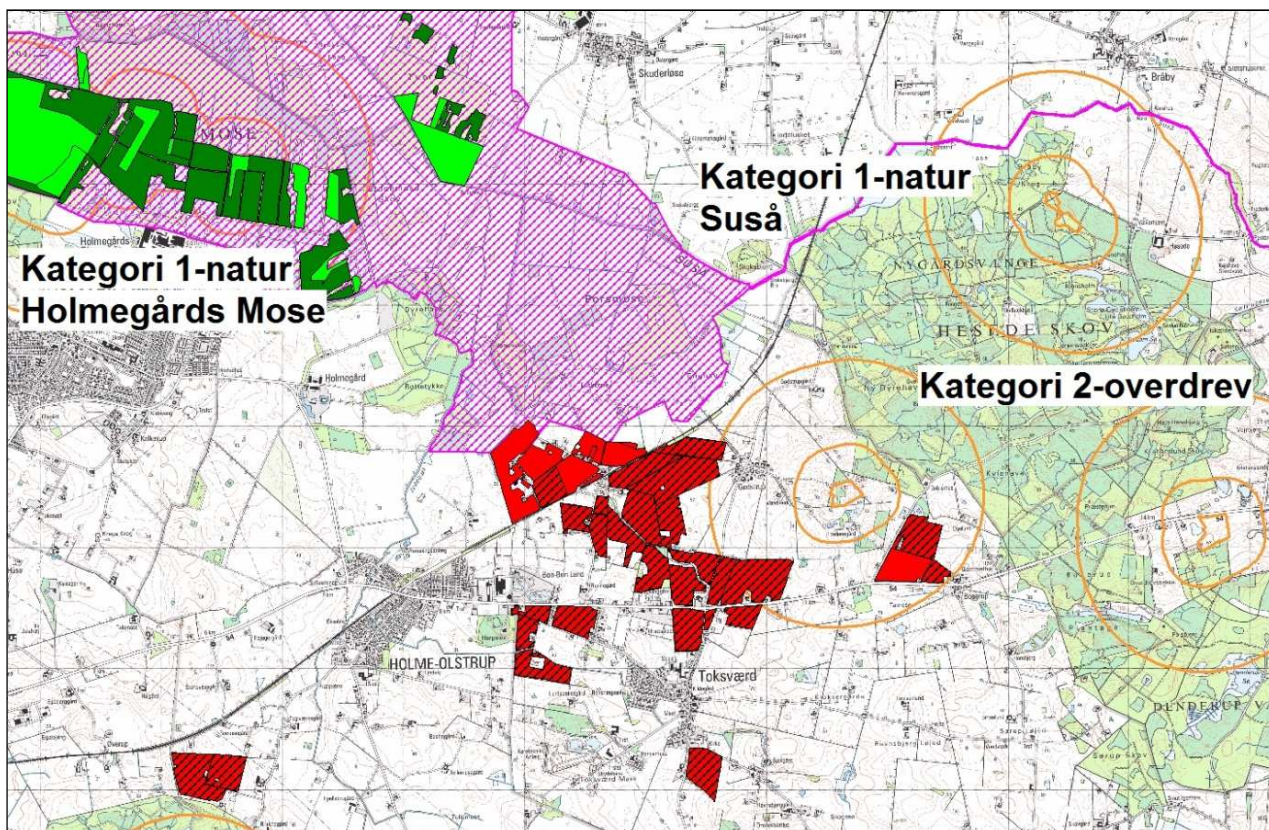
Nærmeste kortlagte terrestriske habitatnaturtyper er avneknippemoser (typekode 7210) og førnævnte skovhabitatnaturtype "Skovbevokset tørvemose" (se Kort 2). I Holmegårds Mose findes længere væk kortlagt kategori 1-natur som højmose, nedbrudt højmose, hængesæk mm.

Udpegningsgrundlaget for arter og naturtyper for beskyttelsesområderne er gengivet i Bilag 2.2, og områderne er beskrevet i basisanalyser /22/ og Natura 2000-planen /20/.

Kategori 2-natur

Kategori 2-natur omfatter højmoser, lobeliesøer samt heder større end 10 ha, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, og overdrev større end 2,5 ha, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, som er beliggende udenfor Natura 2000-områder.

Nærmeste forekommende kategori 2-naturområder er overdrev v. Hesede Skov. Mark 70-p er beliggende ca. 400 meter sydvest for dette overdrev. Øvrige vurderede udbringningsmarker er beliggende ca. 1½ km eller mere fra kategori 2-natur.

Kort 2. Udspretningsarealer (røde) i forhold til kategori 1-natur (grøn) og kategori 2-natur (orange). Natura 2000-område nr. 163 er vist med lilla skravering. Udspretningsarealer, der ikke naturvurderes, er vist med sort skravering.

Kategori 3-natur

For kategori 3-natur gælder, at kommunen konkret skal vurdere følgende beskyttede, ammoniakfølsomme naturtyper uden for Natura 2000-områder, som ikke er omfattet af kategori 1 og 2: Heder, moser og overdrev, som er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3, og ammoniakfølsomme skove (se kort 3-5).

Skov defineres som arealer, der er større end ½ ha og mere end 20 meter brede, og som er bevokset med træer, der danner eller inden for et rimeligt tidsrum vil danne en sluttet skov af højstammede træer, jf. skovlovens definition af skov.

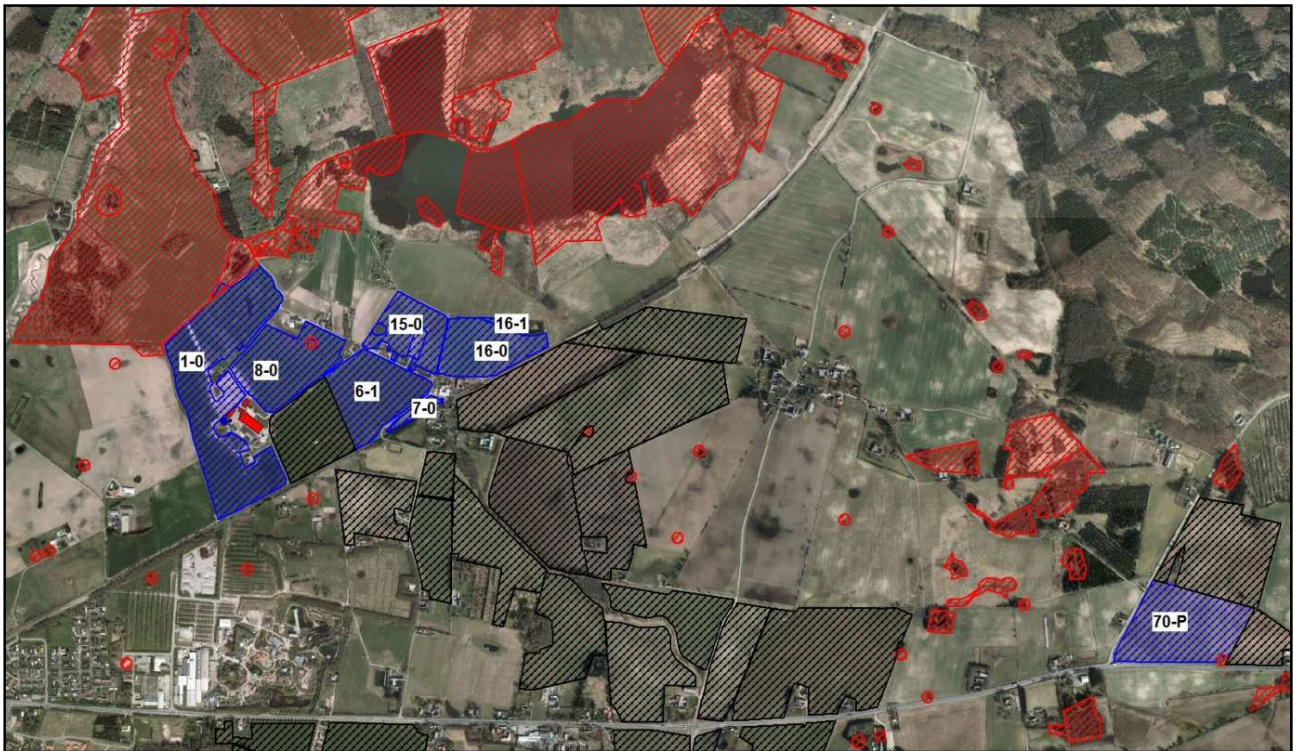
Der er i oktober 2013 foretaget besigtigelse af kategori 3-natur nær udspretningsarealerne.

§ 3-moser

På nordvest siden af mark 1-0 findes et større § 3-område (se Kort 3), der dog er eng og dermed ikke kategori 3-natur. Nærmeste kategori-3 natur er derfor mosearealer beliggende ca. 50 meter nord for mark 1-0. Yderligere kategori 3-moser er beliggende 100-150 meter fra de vurderede udbringningsmarker.

Ammoniak følsomme skove

Nærmeste skove, som vurderes at være ammoniakfølsom ud fra, at der har været skov på arealet i lang tid, er Hesinde Skov. Denne er beliggende ca. ½ km øst for mark 70-p og er ikke besigtiget pga. den store afstand mellem mark og naturområde.

Kort 3. Beliggenhed af de vurderede udspretningsarealer (blå) i forhold til beskyttede naturområder (røde).

Vurdering

Kategori 1-natur: De nærmeste udspretningsarealer er beliggende i en afstand af ca. 1½ km fra kortlagt kategori 1-natur i Natura 2000-området. I denne afstand vil der ikke være nogen påvirkning af kategori 1-naturtyperne.

Kategori 2-natur: Afstanden fra de nærmeste udspretningsarealer til kategori 2-naturområder er ca. 400 meter. Der vurderes derfor ikke at være nogen påvirkning af ammoniak fra udspretningsarealerne på kategori 2-naturområder.

Kategori 3-natur: Udbringning af husdyrgødning fra det udvidede dyrehold på Ravnstrupvej 23 må ikke medføre, at tilstanden i de beskyttede naturtyper (hede, moser og overdrev) eller ammoniakfølsomme skove påvirkes negativt.

Det moseareal, der ligger tættest på mark 1-0 har en tålegrænse på 15-25 kg N/ha/år /1/.

Baggrundsbelastningen for Næstved kommune under ét er 13,2 kg N/ha/år /2/. Dette indebærer, at den nedre tålegrænse for de omhandlede kategori 3-moser ikke er overskredet.

Naturområder kan forringes ved afdampning af ammoniak fra udbragt flydende husdyrgødning. Det vurderes af Danmarks Miljøundersøgelser /19/, at der op til 20-30 m fra et udbringningsareal sker en afdampning, som overstiger 1 kg N pr. ha. Påvirkningen er så stor, at den generelle naturtilstand kan blive forringet. Ved påvirkninger på mindre end 1 kg N/ha/år sker der ikke væsentlige negative tilstandsændringer, jf. bilag til Miljøstyrelsens praksisnotat af 8. marts 2010 /16/.

Det er kommunens vurdering, at da kategori 3-mosens nedre tålegrænse ikke overskrides ved merbelastning på selv op til 1 kg N/ha/år, vil der ikke ske nogen tilstandsændring af naturområdet ved den aktuelle merpåvirkning fra mark 1-0.

Hvad angår påvirkning af kvælstoffølsomme skove er afstanden på ca. ½ km mellem mark70-p og Hesede Skov, hvorfor der ikke er nogen merbelastning fra udspreddingen på skoven.

Det er Næstved kommunes samlede vurdering, at der ikke vil være nogen væsentlig negativ påvirkning fra afdampet ammoniak på naturområder omfattet af § 7, for så vidt angår kategori 1-, 2- eller 3-natur, og kommunen sætter derfor ikke skærpende vilkår for driften.

2.2 Naturområder beskyttet af § 3 i Naturbeskyttelsesloven og sårbare arter, herunder Bilag IV-arter

En række habitatnaturtyper og § 3-arealer er sårbare over for nitrat- og fosforpåvirkninger. Udvaskning af nitrat og afstrømning af fosfor fra udbringningsarealerne kan medføre væsentlige miljøpåvirkninger af overfladevand (vandløb, søer og fjord- og kystvande) samt våde terrestriske naturtyper som kilder, væld og kær. Tilstanden i naturarealer må ikke ændres uden forudgående dispensation fra kommunen.

I Danmark findes der 80 dyre- og plantearter, der er omfattet af EF-Habitatdirektivets bilag IV (kaldet bilag IV-arter) som særlig strengt beskyttede i deres naturlige udbredelsesområder ifølge direktivets artikel 12. På eller nær udbringningsarealerne findes med stor sandsynlighed Bilag IV-padderne Springfrø, Spidssnudet Frø og Stor Vandsalamander.

Især de § 3-naturområder og levesteder for Bilag IV-arter, der ligger lige op til udbringningsarealer, vil være under direkte påvirkning. Der er i oktober 2013 foretaget besigtigelse af naturområder (vandhuller, enge, moser og levesteder) nær udbringningsarealer (Tabel 3, Kort 4).

Vandløb

Derudover er udbringningsarealerne langs vandløb besigtiget for at konstatere, om der er stærkt skrånende terræn mod vandløbene. Af åbne vandløb findes der blot et tilløb til Susåen i den nordlige ende af mark 1-0.

Der er ikke konstateret hældende terræn (> 6 grader) mod vandløbet.

Vandhuller og andre § 3-naturtyper samt levesteder for Bilag IV-padder

Omkring eller på udspreddingsarealerne findes naturområder i form af engarealer (vest for mark 1-0) og fire markvandhuller , se Kort 4 og Tabel 3.

De besigtigede vandhuller er ikke næringsbegrænsede, og alle er konstateret eutrofierede i varierende grad. To af vandhullerne ligger på græsningsfolde. For vandhul nr. 16 er der dyrket tæt på vandhullet (indtil ca. 2 meter fra). Vandhullerne har moderat til ringe naturtilstand.

Vest for mark 1-0 findes en kulturpåvirket eng, der er ekstensivt besigtiget.

Af de fire besigtigede vandhuller er alle vurderet til at være potentiel ynglelokalitet for en Bilag IV-padderne Springfrø eller Stor Vandsalamander. På grund af årstiden for besigtigelsen er der ikke registreret padder i eller omkring vandhullerne.

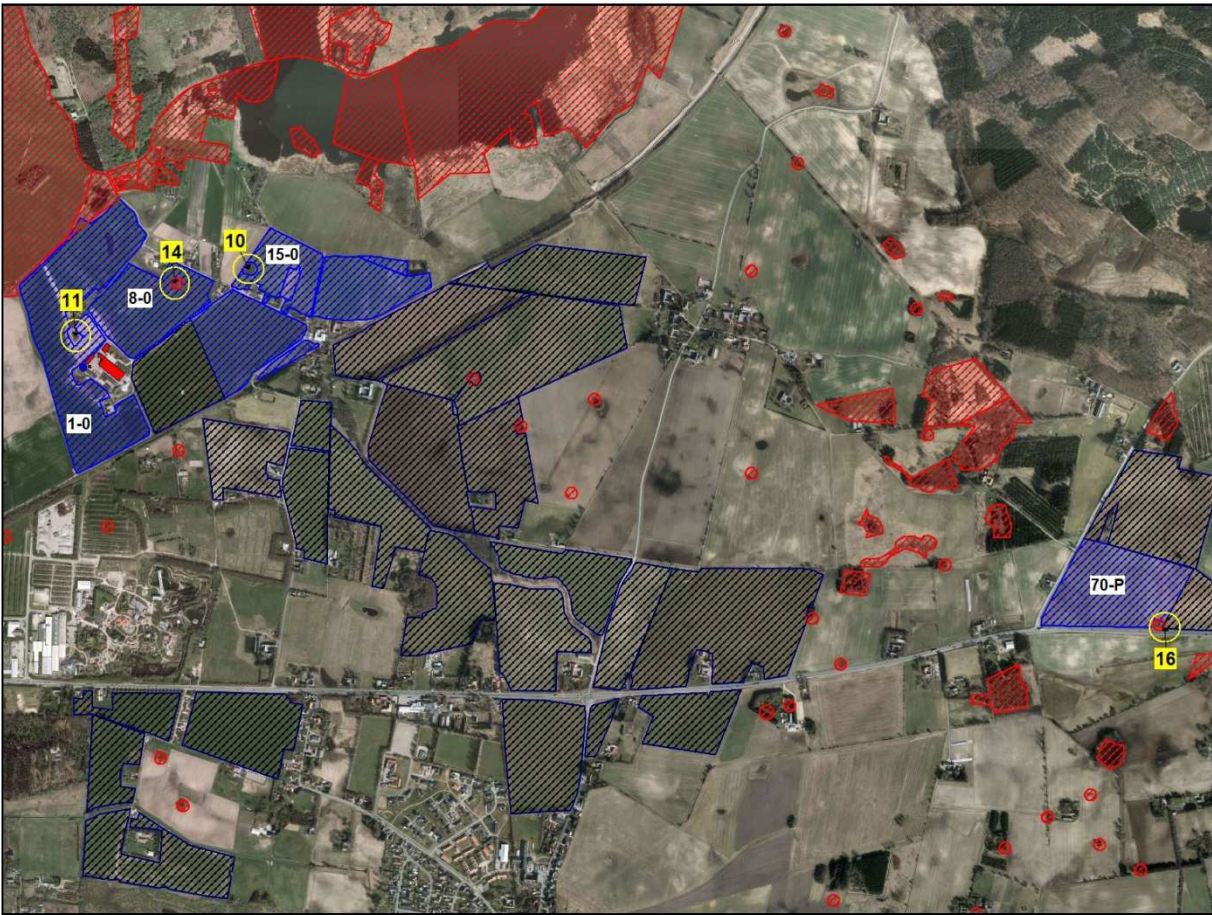
I vurderingen af, hvorvidt et givent vandhul eller naturområde vurderes at være potentielt levested for en eller flere Bilag IV-padder er inddraget en række levestedsparametre. Det drejer sig primært om:

- er vandhullet helt eller delvist lysåbent, dvs. kan vandet blive opvarmet
- forekommer der lavvandede partier
- er det massivt eutrofieret
- forekommer der (tegn på) andefodring, -udsætning eller fisk
- er bilag IV-arten udbredt i området
- er der raste-/forurageringsområder i nærheden
- indgår vandhullet i et netværk af levesteder, og er der mulighed for vandring/spredning mellem disse
- forekommer der levende hegn og naturarealer i øvrige omkring vandhullet

Springfrø er udbredt på Sydsjælland og specielt i områder nær løvskov. I skovrige områder med mange vandhuller eller oversvømmelser kan den optræder endog meget talrigt. Springfrø yngler desuden gerne i markvandhuller, men opholder sig i skov og beplantninger uden for yngletiden. Den er registreret eller vurderet potentielt ynglende i alle vandhuller.

Stor Vandsalamander er almindelig i det sydøstlige Danmark i vandhuller og formodes at findes i op mod halvdelen af vandhullerne i kommunen. Især i vandhuller med bedst vandkvalitet og uden fisk vil sandsynligheden være størst. Arten er vurderet potentielt ynglende i tre vandhuller. Arten opholder sig efter yngleperioden forsat lige omkring vandhullet eller 2-300 meter derfra.

Udover nævnte Bilag IV-padder findes med stor sandsynlighed en række flagermusarter i området; disse er ligeledes på habitatdirektivets Bilag IV. De almindeligste og mest sandsynlige arter i Næstved Kommune er vandflagermus, brunflagermus, langøret flagermus, sydflagermus og dværgflagermus /8,9/.

Kort 4. Besigtigede naturlokaliteter på eller nær de vurderede udspretningsmarker, der er vist med blå skravering og tilhørende marknummer.

Lokalitet	Naturtype	Habitat-naturtype	Potentielt for Bilag IV-arter	Bemærkning	Naturværdi
10	vandhul	næringsrig sø med flydebladsvegetation	Springfrø, Stor Vandsalamander	græsset fold	moderat
11	vandhul	næringsrig sø med flydebladsvegetation	Springfrø, Stor Vandsalamander	5-10 m	moderat
14	vandhul	ej reg	Springfrø, Stor Vandsalamander	10 m	dårlig
16	vandhul	ej reg	Springfrø	2 m	dårlig

Tabel 3. Registrering af habitatnaturtyper og potentielle levesteder for Bilag IV-padder i vandhuller og andre naturområder, der er beliggende på eller op til udbringningsarealer. (Typekode 3150 = næringsrig sø med flydebladsvegetation).

Vurdering

Ved godkendelse af projekter skal kommunen vurdere, om udbringning af husdyrgødning beskadiger eller ødelægger yngle- eller rasteområder for bilag IV arterne i det naturlige udbredelsesområde. Endvidere må der ikke ske negativ påvirkning af § 3-naturområder.

En del naturtyper og en række arter er meget følsomme overfor husdyrgødning. Naturtyper og levesteder, der ligger lige op til udbringningsarealer, vil især være under direkte påvirkning.

Projektet kan kun godkendes under forudsætning af, at tilstanden i beskyttede naturtyper ikke forringes og af, at der ikke sker en beskadigelse eller ødelæggelse herunder gradvis forringelse af

yngle- eller rasteområder for Bilag IV-arter jf. Habitatbekendtgørelsens § 11 og Naturbeskyttelseslovens § 29a.

Det fremgår af afgørelser fra Natur – og Miljøklagenævnet, at der som udgangspunkt ikke er risiko for tilstandsændringer i levesteder for bilag IV-arter som følge af markdriften¹. Der kan dog forekomme situationer, hvor ændringer i markdriften medfører, at der er risiko for tilstandsændringer i levesteder for bilag IV-arter. Dette kan f.eks. være tilfældet, hvis markdriften ændres fra gødskning med kunstgødning til gødskning med husdyrgødning, eller hvis mængden af udbragt husdyrgødning forøges.

Natur – og miljøklagenævnet vurderer, at det er afgørende for, om udbringningen af husdyrgødning på udbringningsarealerne vil føre til tilstandsændringer i nærliggende naturtyper, er om det ansøgte vil indebære en merdeposition på 1 kg N/ha/år eller mindre.

Medfører det ansøgte en merdeposition på 1 kg N/ha/år eller mindre, vil det ansøgte som altovervejende hovedregel - efter den tilgængelige viden - ikke medføre, at der sker en tilstandsændring i den pågældende naturtype, uanset hvilken tilførsel der sker samlet set til området på ansøgningstidspunktet.

Miljøstyrelsen fremhæver i deres digitale vejledning², at der som udgangspunkt kun vil forekomme en ammoniakdeposition på over 1 kg N/ha inden for de nærmeste 10 meter til naturområdet, såfremt der udbringes svinegylle eller afgasset gylle. Hvis der udbringes kvæggylle, vil ammoniakdepositionen fra udbringningen overstige 1 kg N/ha inden for de nærmeste 20 meter til naturområdet, mens ammoniakdepositionen vil overstige 1 kg N/ha inden for de nærmeste 100 meter, såfremt der udbringes dybstrøelse. Det fremgår ligeledes af Miljøstyrelsens digitale vejledning, at ammoniakdepositionen kan nedbringes til langt under 1 kg N/ha, hvis der udbringes forsuret husdyrgødning, eller hvis husdyrgødningen nedfældes eller nedbringes inden for de nævnte afstande.

Vurderingen af de enkelte naturelementer (§ 3-natur, § 3-vandløb og bilag IV-arter) beskrives nedenfor.

§ 3-natur og tålegrænser

Påvirkningen af tilstanden i § 3-naturområder kan vurderes ved at undersøge, om naturtypernes tålegrænser for kvælstof overskrides som følge af påvirkning af udbragt husdyrgødning.

For den aktuelle type vandhuller, der ikke er begrænset i tilførsel af næring, er der ikke fastsat nogen tålegrænse /1/. For engen vest for mark 1-0 type er tålegrænsen 15-25 kg N/ha/år /1/.

Baggrundsbelastningen for Næstved kommune under ét er 13,2 kg N/ha/år /2/. Merbelastningen på naturområderne vil variere fra at være negativ på arealer, hvor der er udspredd gylle tidligere med et højere dyretryk til periodevis 1 kg N/ha/år eller mere på arealer, hvor der ikke tidligere har været udspredd husdyrgødning.

Imidlertid vurderes det at, ingen terrestriske naturtyper med fastlagte tålegrænser får overskredet deres nedre tålegrænse.

¹ Natur- og miljøklagenævnets afgørelse af 1. februar 2013, Sag NMK-132-00197 og Natur- og miljøklagenævnets afgørelse af 31. januar 2013, Sag NMK-133-00091

² Tilgængelig på <http://www2.mst.dk/wiki/Husdyrvejledning.Ammoniak%20fra%20udbringning.ashx>

I vandhullerne, der ikke er kvælstofbegrænsede (dvs. uden fastlagte tålegrænser) forventes ikke en tilstandsændring som følge af påvirkning af kvælstof ved afdampning fra udbringningsarealerne.

Vandløb

Der er ikke konstateret skrånende terræn (> 6 grader) mod det åbne vandløb, og der er derfor ikke fare for direkte afstrømning af husdyrgødning til vandløbet. Kommunen stiller derfor på baggrund heraf ikke vilkår i forhold til vandløb.

Bilag IV-arter

Ifølge gødningsregnskabet er der ikke eller kun i et af foregående 3 år udbragt husdyrgødning på mark 1, 6.1, 8, 15, 15-1, 16, 16-1 og 70-p. Kommunen finder derfor, at der er en risiko for, at den ændrede udbringningspraksis kan medføre, at der sker tilstandsændringer i naturtyperne, så disse med tiden vil blive uegnede som levesteder for Bilag IV-arter.

Vandhul 16 ligger op mod mark 70-p. Da mark 70-p udgør en lille del af området omkring vandhullet, er det kommunens vurdering, at der ikke vil ske en tilstandsændring af området.

På baggrund af Miljøstyrelsens vurdering af ammoniakdeposition fra udbringning angivet ovenfor samt den ansøgte udbringning af husdyrgødning (svarende til 1,39 DE/ha) finder kommunen, at merdepositionen af ammoniak bør nedbringes til maksimalt 1 kg N/ha for område 10, 11 og 14. Dette krav vil efter kommunens vurdering være opfyldt, hvis udbringningen af husdyrgødning i en bræmme omkring naturtyperne 10, 11 og 14 kun sker ved nedfældning eller nedbringning. Bræmmens størrelse vil afhænge af, hvilken type husdyrgødning, der udbringes på arealerne.

Lokaliteternes placering fremgår af kort 4.

Samtlige vandhuller, men ikke andre levesteder for Bilag IV-arter er omfattet af kravet om udlægning af 10 m bræmme (efter Lov om randzoner (nr. 591 af 14/6 2011) og Lov om ændring af lov om randzoner (nr. 563 af 18/6 2012)).

Det skal endvidere bemærkes, at flere af lokaliteterne er helt eller delvist beliggende udenfor udbringningsarealerne eller er omgivet af eksisterende bevoksningsbræmme eller andet udyrket areal på flere af de inderste 10 meter nærmest vandhullet.

Øvrige forekommende bilag IV-arter (Flagermus) vurderes ligeledes ikke at blive påvirket af udbringningen.

Det er Næstved kommunes samlede vurdering, at der med de indsatte vilkår om beskyttelse af Bilag IV-arter, ikke vil være nogen væsentlig negativ påvirkning fra afdampet ammoniak på områdets naturværdier, og at den generelle beskyttelse i loven i øvrigt er tilstrækkelig.

Vilkår

For at sikre levesteder for Bilag IV-padder sættes følgende vilkår

- Flydende husdyrgødning, der udbringes indenfor 20 meter fra vandhullerne 10, 11 og 14 skal nedfældning eller forsures. (For lokalisering af vandhullerne, se kort 4 i bilag 2).

- Fast husdyrgødning må kun udbringes nærmere end 100 meter fra vandhullerne 10, 11 og 14, hvis den nedbringes i jorden inden 6 timer. (For lokalisering af vandhullerne, se kort 4 i bilag 2).
- Bræmmen skal udmåles fra vandhullers øvre brinkkant eller naturområdets grænse mod udbringningsmarkerne.
- Der skal føres logbog med angivelse af gødningstype, udbragt mængde, udbringningstidspunkt, udbringningsmetode og evt. nedbringningstidspunkt. Logbogen skal kunne fremvises ved tilsyn

2.3 Natura 2000-områder

Nærmeste Natura 2000-område i de vurderede udspretningsarealer er område nr. 163, Suså, Tystrup-Bavelse Sø, Slagmosen, Holmegårds Mose og Porsmose. Natura 2000-området udgøres af 3 habitatområde og 2 fuglebeskyttelsesområde (Tabel 4). Udpegningsgrundlaget fremgår af bilag 2.2 og beskyttelsesområdet er nøjere beskrevet i Basisanalysen /22/ og Natura 2000-planerne /20, 21/.

Natura 2000-området strækker sig langs Susåen fra lidt vest for Rønnede til Næstved. På en stor del af strækningen er det dog kun selve åløbet, der er udpeget. I områdets østlige del er et sammenhængende område mellem Holmegårds Mose, Gammellung, Tuerne og Porsmose udpeget som fuglebeskyttelses- og habitatområder. Mod vest er Tystrup-Bavelse Sø det dominerende landskabelement omfattet af Natura 2000. Slagmosen og naturskoven Rådmandshave ved Næstved i den sydlige del er udpeget som habitatområde.

Suså er Sjællands største vandløb, og er levested for internationalt beskyttelseskrævende arter som pigsmerling, bæklampret og tykskallet malermusling. Åen løber igennem et afvekslende morænelandskab med Tystrup-Bavelse Sø, som er ynglested for arter som havørn og isfugl. Den østlige del af Natura 2000-området rummer et mosekompleks med internationalt vigtige naturtyper som aktiv højmosse, hængesæk, tidvis våd eng, avneknippemose og skovbevokset tørvemose. Holmegårds Mose er Østdanmarks vigtigste højmosse, selv om den er reduceret voldsomt i forhold til sin oprindelige størrelse. Den er levested for en række plante- og dyrearter af national og regional betydning. Engsnarre og rørhøg er beskyttelseskrævende ynglefugle knyttet til mosekomplekset, og rastende arter som sangsvane og sædgås forekommer i internationalt betydelige antal. Sydligst i Natura 2000-området findes Slagmosen med rigkær og indslag af den sjældne naturtype indlandssalteng.

Derudover er der flere steder i området vigtige forekomster af skovnaturtyper, hvor bøgeskov på muldbund er dominerende, og hvor aske- og elleskov udgør vigtige skovarealer tættest på sø og å. Rundt om Tystrup Sø findes flere kilder og væld, især i Frederikskilde Skov i nord. Flere skove i området er udlagt til naturskov uden drift /20,21/.

Som beskrevet i forrige afsnit om kategori 1-natur er Susåen beliggende ca. 1½ km eller mere nord for anlægget (Kort 1). Susåen er i sin helhed habitatnaturtype 3260, "Vandløb med vandplanter". Længs bredderne og på udtørrende mudderflader findes potentielt yderligere habitatnaturtyper "Vandløb med tidvis blottet mudder med enårige planter" (typekode 3270) og "Bræmmer med høje urter langs vandløb eller skyggede skovbryn" (typekode 6410). For disse naturtyper er der ikke fastsat tålegrense for atmosfærisk kvælstof /1/.

Afstanden fra anlægget til kvælstoffølsom skovhabitatnatur (Skovbevokset tørvemose) eller følsomme lysåbne habitatnatur (Avneknippemose) i østenden af Holmegårds Mose er ca. 1,9 km.

En del af mark 1-0 er beliggende i Fuglebeskyttelsesområde F91, mens mark 15-0 og 16-0 er beliggende op til beskyttelsesområdet.

Natura 2000-område	163, Suså, Tystrup-Bavelse Sø, Slagmosen, Holmegårds Mose og Porsmose
• Habitatområder	H194, Suså med Tystrup Bavelse Sø og Slagmosen H146, Rådmandshaven H145, Holmegårds Mose
• Fuglebeskyttelsesområder	F93, Tystrup Bavelse Sø F91, Holmegårds Mose, Gammellun6, Tuerne og Porsmose

Tabel 4. Nærmeste internationale naturbeskyttelsesområder i Næstved kommune

Vurdering

Før der træffes afgørelse om tilladelse eller godkendelse efter husdyrbrugsloven, skal der foretages en vurdering af, om projektet i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt, jf. habitatbekendtgørelsens § 7 stk. 1. Princippet i beskyttelsen er, at der ikke i disse områder må foretages noget, som skader de naturværdier (naturtyper og arter), som ligger til grund for deres udpegning.

Hvis projektet i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt, skal der, jf. habitatbekendtgørelsens § 7 stk. 2, foretages en nærmere konsekvensvurdering af projektets virkninger på Natura 2000-området under hensyn til bevaringsmålsætningen for det pågældende område. Den fælles målsætning for de udpegede områder er, at de naturtyper og arter, som et område er udpeget for at beskytte, skal have en gunstig bevaringsstatus.

Afstanden til kvælstoffølsomme habitatnaturtyper på udpegningsgrundlaget for habitatområderne i Natura 2000-området er så stor, at der ikke er nogen merbelastning forbundet med udbringning af husdyrgødning på de vurderede marker.

Udbringning af husdyrgødning i forhold til arterne på udpegningsgrundlaget for fuglebeskyttelsesområdet (F91) vurderes ikke at påvirke arterne væsentligt negativt. Det skal dog bemærkes, at udbringningen skal anmeldes til kommunen for så vidt angår mark 1-0.

Samlet vurderer Næstved kommune, at bevaringsstatus for arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-område nr. 163 ikke vil blive negativt påvirket, og dermed at det ansøgte projekt hverken alene eller sammen med andre planer og projekter i området vil påvirke habitatområdet væsentligt.

Samtidigt vurderes det, at det udvidede dyrehold på Ravnstrupvej 23 beliggende udenfor Natura 2000-området ikke kræver, at der i forhold til påvirkninger fra anlægget udarbejdes en egentlig

konsekvensvurdering jfr. § 7 i Habitatdirektivbekendtgørelsen. Begrundelsen for denne vurdering er, at hverken naturtyper eller arter vurderes at ville blive påvirket.

3. Beskyttelse af jord, grundvand og overfladevand

3.1 Nitratudvaskning til overfladevand

Udbringningsarealerne ligger i hovedopland 2.5, Smålandsfarvandet, der er beliggende i vanddistrikt 35: Smålandsfarvandet omfatter Karrebæk Fjord, Dybsø Fjord, Avnø Fjord, Smålandsfarvandets åbne del inkl. Karrebæksminde Bugt og Den sydlige del af Smålandsfarvandet inkl. Saksø Fjord.

Bedriftens udspretningsarealer er beliggende i oplandet til Karrebæk Fjord. Karrebæk Fjord er en del af Natura 2000 område nr. 169, "Havet og kysten mellem Karrebæk Fjord og Knudshoved Odde". Områdets udpegningsgrundlag kan ses på bilag 2.3.

Karrebæk Fjord

Karrebæk Fjord har uden sammenligning det største opland i vanddistrikt 35. Koncentrationen af næringsstoffer er derfor væsentlig højere end i de øvrige fjorde. Fjorden modtager næringsstoffer fra hele Suså oplandet. Derudover udmunder Fladsåen og Saltø å i fjorden /23/. Der er ofte betydelige forskelle i næringsstofkoncentrationerne inderst og yderst i fjorden. Søsalat og trådalger trives i den nordlige, indre del af fjorden pga. det næringsrige vand. I den øvrige del af fjorden findes der ligeledes søsalat og trådalger, men flere steder findes også flerårige blomsterplanter, deriblandt enkelte ålegræsbede, samt mere sparsomt kransnålalger. Generelt er området artsfattigt, og ganske få arter er dominerende. I Natura-2000-planen for område nr. 169 er fjorden karakteriseret som en kystlagune (naturtype 1150) /24/.

I basisanalysen /23/ og i vandplan 2010-2015 for Smålandsfarvandet /25/ vurderes tilstanden i fjorden i forhold til forekomst og sammensætning af undervandsplanter. Karrebæk Fjord opfylder ikke miljømålet for økologisk tilstand. Kvælstofbelastningen (udvaskningsbidraget) til Karrebæk Fjord (for 2005-2009) er 1.364 tons N/år.

Vurdering

I henhold til ansøgningen er det generelle krav til reduktion af nitratudvaskning overholdt ved en udvaskning på 34,2 kg N/ha.

I henhold til Miljøstyrelsens vejledning er følgende en forudsætning for meddelelse af en miljøgodkendelse /26/:

Pkt. 1: Antal dyreenheder (DE) i det aktuelle opland, hvor projektet agtes gennemført, har ikke været stigende siden 1. januar 2007. Hvis der er andre kilder til nitratudvaskning, fx ny bebyggelse end den samlede husdyrproduktion, der har givet anledning til en øget nitratudvaskning fra det aktuelle opland siden 1. januar 2007, skal dette inddrages i vurderingen således, at en eventuel øget nitratudvaskning fra andre kilder end den samlede husdyrproduktion kan medføre et skærpet krav i godkendelsen, der modsvarer miljøeffekten af den øgede nitratudvaskning i det aktuelle opland. Gennemførte initiativer, fx etablering af

vådområder, som reducerer nitratudvaskningen fra det aktuelle opland, kan ikke anvendes til at tillade et øget dyretryk i det aktuelle opland.

(Afskæringskriterie for så vidt angår påvirkning fra projektet i sig selv)

Pkt. 2A: Nitratudvaskningen fra den eksisterende og den ansøgte husdyrproduktion er mindre end 5 pct. af den samlede nitratudvaskning fra alle kilder fra det aktuelle opland, hvor projektet agtes gennemført, dog således, at

Pkt. 2B: nitratudvaskningen fra den eksisterende og den ansøgte husdyrproduktion er mindre end 1 pct. af den samlede nitratudvaskning fra alle kilder fra det aktuelle opland, hvor projektet agtes gennemført, hvis udvaskningen sker til et vandområde, der er karakteriseret som et lukket bassin og/eller er et meget lidt eutrofieret vandområde.

Der er i oplandet til Karrebæk Fjord sket et fald i husdyrproduktionen fra 31.937 DE i 2007 til 25.941 DE i 2012, svarende til et fald på ca. 19 %. Opgørelsen over dyrehold i oplandet til Karrebæk Fjord er baseret på data fra Det Centrale Husdyrregister og stammer fra en opgørelse fra Statsforvaltningen Nordjylland /28/.

I henhold til ovenstående har antallet af dyreenheder i det aktuelle opland ikke været stigende siden 1. januar 2007. Vi vurderer desuden, at der ikke er andre kilder udover husdyrbrug som siden 2007 kan have medført en øget nitratudvaskning til de aktuelle oplande. Andre kilder kan f.eks. være udledning fra et renseanlæg ved ændring af udledningspunkt fra et opland til de aktuelle oplande, eller etablering af dambrug. Kloakering og spildevandsrensning bliver desuden mere og mere udbredt også i landområderne, der er således grundlag for at antage, at udledningen af næringsstoffer herfra er faldende. Dog kan der være forekommet øgede regnvandsbetinget udløb i perioder med store regnvandsmængder.

Det er således vores vurdering, at der indenfor de aktuelle oplande ikke er sket en stigning i nitratudvaskningen fra husdyrbrug eller fra øvrige kilder.

Nitratudvaskningen fra den ansøgte husdyrproduktion

I ansøgningen fremgår det, at udvaskningen fra arealerne ved konventionel planteavl vil være 46,1 kg N/ha/år. Ved ansøgt drift er udvaskningen 34,2 kg N/ha/år. Det ansøgte projekt har derved en lavere udvaskning end et konventionelt drevet plantebrug uden brug af husdyrgødning.

Da udvaskningen af kvælstof fra den ansøgte husdyrproduktion til Karrebæk Fjord er mindre end udvaskning på planteavlsniveau, er det vores vurdering, at den ansøgte husdyrproduktion, ikke vil medføre en skadevirkning af Karrebæk Fjord eller af naturtyper og yngle- og rasteområder for arter på udpegningsgrundlaget for beskyttelsesområderne. Der skal derfor ikke foretages en nærmere konsekvensvurdering af projektet i henhold til § 7 i Habitatdirektivbekendtgørelsen, og der vil ikke blive stillet vilkår i forhold til udvaskningen af kvælstof, der rækker ud over det generelle beskyttelsesniveau.

3.2 Nitratudvaskning til grundvand

Alle udbringningsarealerne ligger udenfor nitratfølsomme indvindingsoplande.

Udbringnings-arealerne er alle beliggende i område klassificeret som "Område med særlige drikkevandsinteresser" (OSD).

Vurdering

Såfremt der er brønde/boringer indenfor udbringningsområdet skal de generelle afstandskrav overholdes jf. brønd/boringens indvindingstilladelse.

For boringer, der indvinder grundvand til almene vandforsyningsanlæg, er der krav om en dyrknings- gødsning- og sprøjtefri beskyttelseszone på 25 meter.

Vi vurderer, at der for beskyttelsen af grundvandet ikke er behov for at stille skærpede vilkår, der rækker ud over de generelle afstandskrav til boringer/brønde.

3.3 Fosforudvaskning til overfladevand

Som nævnt i afsnit 2.2 er udbringningsarealerne langs vandløb besigtiget for at konstatere, om der er stærkt skrånende terræn mod vandløb.

Afvandingen fra arealerne og til Karrebæk fjord foregår via Jydebækken til Susåen og Torpe Kanal til Tystrup Bavelse søerne og videre via Susåen til Karrebæk Fjord.

Tystrup Bavelse Søerne og Susåen er en del af Natura 2000-område nr. 163, Suså, Tystrup-Bavelse Sø, Slagmosen og Porsmose. I forslag til vandplanen for Smålandsfarvandet er det angivet at Tystrup Sø og Bavelse sø ikke opfylder deres miljømål om god økologisk tilstand, og at den primære årsag er fosforbelastningen af søerne. Det er vurderet i planen, at det ikke er muligt at søerne opnår deres målsætning inden 2015, for selvom tilledningen reduceres, vil der i en lang årrække frigives fosfor til vandet fra en stor fosforpulje, der er ophobet i bunden af søerne. Tystrup sø har desuden behov for en stofbestemt indsats overfor miljøfarlige stoffer.

Vurdering

Der er ikke konstateret terrænhældninger langs vandløb i en sådan grad, at der er fare for direkte afstrømning af flydende husdyrgødning ned i vandløbene. De lovfæstede 10 m bræmmer er desuden med til at reducere jorderosion til vandløb samt brinkudskridninger.

I vandløbene har mængden af fosfor ikke nogen større betydning for miljøtilstanden. Dårlig miljøtilstand i vandløb skyldes andre forhold end tilførslen af fosfor. Vi vurderer, at der ikke er behov for, at stille vilkår i forhold til beskyttelsen af vandløb mod en fosforpåvirkning.

Vurderingen på tilledningen af fosfor til Tystrup Bavelse Sø (et Natura2000 område) fremgår af nedenstående afsnit

3.4 Fosforudvaskning til fosforfølsomme Natura 2000 områder

Udbringningsarealerne er beliggende med ca. 222 ha i fosforklasse 0; 0,72 ha i fosforklasse 2 (lavbundsarealer), og ca. 8 ha i fosforklasse 3. Se tabel 5.

Klasser vedrørende fosforophobning	Antal ha	Før situation Kg P/ha/år	Efter-situation = krav Kg P/ha/år
Pt < 4,0 og drænet eller udrænet eller ikke afvander til Natura 2000 eller afvander til Natura 2000, der ikke er overbelastet med fosfor – P kl. 0	213,20	0,0	0,0

Pt 4,0 - 6,0 og drænet eller grøftet samt afvander til Natura 2000 område, der er overbelastet med fosfor P kl. 1	0	0,0	0,0
Lavbundsjord og drænet eller grøftet samt afvander til Natura 2000 område, der er overbelastet med fosfor P kl. 2	0,72	0,0	0,0
Pt > 6,0 og drænet eller grøftet samt afvander til Natura 2000 område, der er overbelastet med fosfor P kl. 3	16,93	0,0	0,0

Tabel 5. Udbringningsarealernes beliggenhed i fosforklasser og fosforberegning.

Udbringningsarealerne ligger alle i oplandet til Natura 2000-område dels Karrebæk Fjord og Tystrup Bavelse søerne. Oplandet er betegnet som et opland til meget sårbar Natura 2000-område. Ved det ansøgte projekt er det i ansøgningssystemet udregnet, at det generelle krav til fosforoverskud er overholdt.

I ansøgt drift er fosforfraførsel beregnet til 20,8 kg P/ha/år, og fosfortilførsel er beregnet til 20,6 kg P/ha/år. Det vil sige, at der fjernes 0,2 kg P/ha/år mere af afgrøderne end der tilføres med husdyrgødningen.

Vurdering

Ansøger har indsendt fosfortal for arealerne 12-0, 27-0, 35-0, 40-0, 41-0, 43-0, 44-0, 50-0, 51-0, 60-0 og 60-2, der viser at fosfortallene på de pågældende arealer er under 4 (se bilag 2.4), og arealerne er på baggrund heraf placeret i fosforklasse 0.

Da det valgte sædskifte, K2, er det samme som referencesædskiftet, vil der ikke blive stillet vilkår til valg af sædskifte.

I henhold til ansøgningen modtages der ikke affaldsprodukter til jordbrugsformål, f.eks. spildevandslam, men der modtages dog kompost fra en del af kommunens genbrugspladser.

For at undgå, et fosforoverskud på arealerne, vil der blive stillet vilkår om, at der ikke må spredes affaldsprodukter til jordbrugsformål på bedriftens udspretningsarealer, dog med undtagelse af ren kompost. Der er ikke store mængder N og P i ren kompost og komposten skal heller ikke indgå i gødningsregnskabet. En fortsat anvendelse af ren kompost vil derfor godt kunne accepteres.

Da der fjernes mere fosfor fra arealerne end der tilføres, vurderer vi, at der ikke vil være en væsentlig påvirkning af fosfor på Karrebæk Fjord og Tystrup Bavelse sø.

Der skal derfor ikke foretages en nærmere konsekvensvurdering af projektet i henhold til § 7 i Habitatdirektivbekendtgørelsen.

Vilkår

- Udspretningsarealerne må ikke modtage affaldsprodukter til jordbrugsformål, med undtagelse af ren kompost.

4. Hensynet til kulturhistoriske værdier

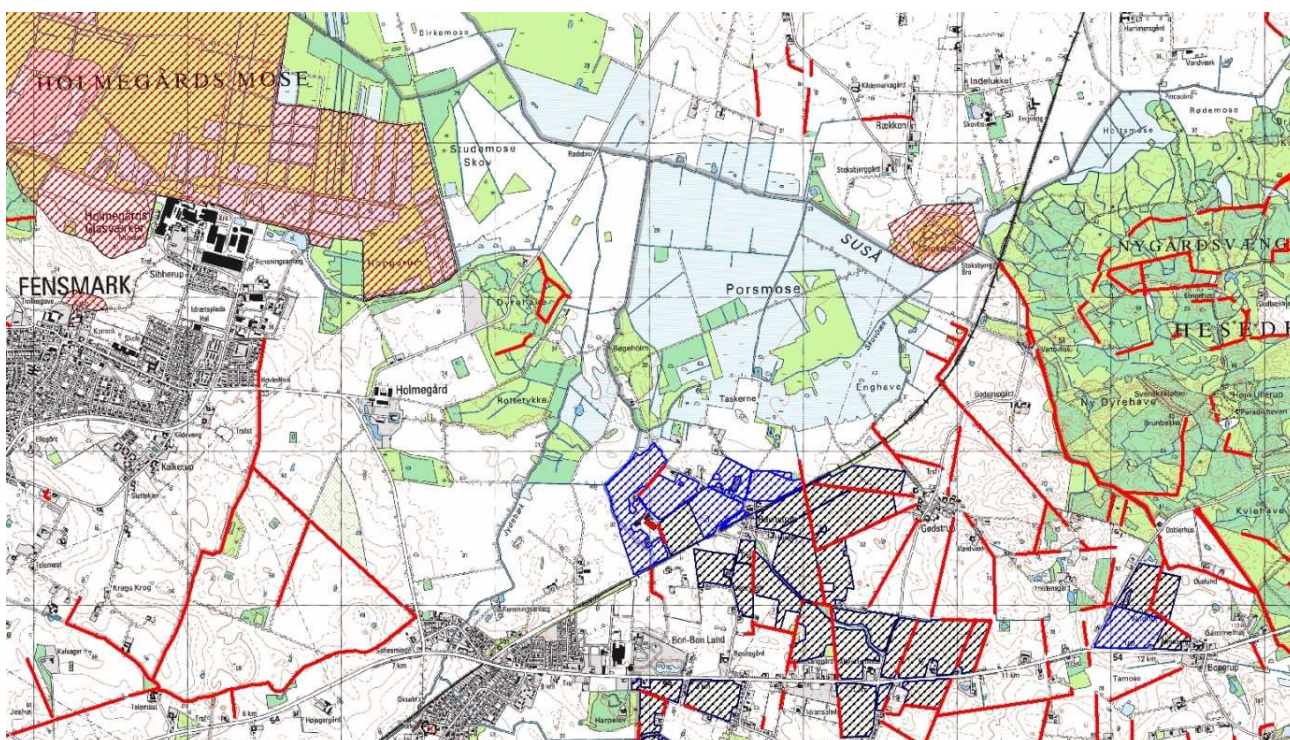
Der findes beskyttede jord- og eller stendiger op til udbringningsmarker (Kort 5). Sten- og jorddiger, der er omfattet af bestemmelserne i Museumlovens § 29 a, må ikke beskadiges eller sløjfes uden dispensation fra myndigheden.

Holmegårds Mose mod vest og Stoksbjerg ved Hesede Skov mod øst er omfattet af deklarationsfredninger.

Vurdering

Næstved Kommune vurderer i den konkrete sag, at der ikke er konflikter mellem det ansøgte projekt og beskyttede diger, såfremt markerne drives med normal landbrugsmæssig drift, uden at det påvirker eller beskadiger digerne. Driften vil endvidere ikke påvirke fredningen.

Der sættes derfor ikke vilkår i forhold til beskyttelse af jord- og stendiger eller fredede områder.

Kort 5: Fredninger (rød skravering) og beskyttede jord- og stendiger (røde linjer) i området omkring vurderede udspretningsarealer (blå).

5. Anvendelse af bedste tilgængelige teknik

Ansøger oplyser følgende i forbindelse med bedste tilgængelige udbringningsteknologi:

- Gylle opbevares i gyllebeholder og afhentes direkte fra gyllebeholderen eller fra buffertanken. Der benyttes normalt traktor med 25-30 tons gyllevogn eller selvkørende udlægger.
- Gødningen udbringes så vidt muligt umiddelbart før afgrødernes maksimale vækst og næringsstoffoptag forekommer, hvilket nedsætter fordampning og lugtgener, da planterne hurtigt optager den tilførte gødning.

- Vedr. udbringning følges de anvisninger (omkring snedækkede/ skrånende/ vandmættede/ oversvømmede arealer), der er angivet i BREF-dokumentet og som findes som generelle regler i husdyrgødningsbekendtgørelsen og bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning og plantedække.
- Der tages så vidt muligt hensyn til naboer i forbindelse med udbringningen, dvs. at der tages højde for vindretning, tæt beboede områder mm.
- Flydelaget på gyllebeholderne etableres hurtigst muligt efter omrøring og udspreddning, så lugtgenerne begrænses.
- I husdyrgødningsbekendtgørelsen er der fastsat en lang række krav til udbringning af husdyrgødning, og disse krav kan opfattes som BAT på området. Disse krav vil sikres overholdt. Dette indebærer bl.a. at der føres gødningsregnskab på bedriften.

Bedriften drives generelt efter retningslinjerne i "Godt landmandskab".

Vurdering

I henhold til Miljøstyrelsens notat om vejledende emissionsgrænseværdier for malkekvæg /29/ er følgende beskrevet om ammoniakfordampning fra udbringning af husdyrgødning.:

De teknikker, der i marken kan reducere ammoniakfordampningen ved udbringning, er rettet mod at begrænse det tidsrum, i hvilket den mineralske del af kvælstofindholdet i gyllen er i kontakt med luften, eller sikrer, at den mineralske del forbliver på opløst form. Konkret omfatter det teknikker, der sørger for, at gyllen hurtigt kommer ned på eller i jorden, eller som giver gyllen en lavere pH-værdi (svovlsyrebehandling).

I forbindelse med serien af gennemførte vandmiljøplaner samt ammoniakhandlingsplanen er en stor del af de virkemidler, der kan reducere ammoniaktabet i forbindelse med udbringning af husdyrgødning, allerede implementeret via husdyrgødningsbekendtgørelsen, der fastsætter generelle regler for, hvornår og hvordan husdyrgødning må udbringes. For udbringning af gylle gælder således, at gyllen som minimum skal udbringes med slanger og dermed ikke må bredspreddes. Endvidere skal gyllen på sort jord være nedbragt senest 6 timer efter udbringning. Flere af disse virkemidler er også nævnt i BREF-dokumentet for intensiv fjerkræ- og svineproduktion fra 2003 som elementer, der kan indgå i vurderingen af BAT. Desuden skal udbringning i sort jord og græsmarker skal ske ved nedfældning.

Miljøstyrelsen vurderer, at de lovbundne virkemidler har reduceret ammoniakfordampningen ved udbringning af gylle på sort jord fra 20-30 % af total N til under 1 % - det vil sige en reduktion på ca. 95 % i forhold til udbringning ved bredspreddning. I vinterafgrøder vurderes de lovbundne virkemidler af have reduceret ammoniakfordampningen fra ca. 30 % til ca. 12 % - det vil sige en reduktion på ca. 60 % i forhold til bredspreddning. En yderligere reduktion af ammoniakfordampningen ved udbringning i vinterafgrøder vil kunne opnås ved nedfældning. De samfundsøkonomiske omkostninger ved denne teknologi er imidlertid uforholdsmæssig høje, da nedfældning af husdyrgødning kan medvirke til udbyttetab, og desuden medfører en øget udledning af drivhusgasser. Alternativt vil svovlsyrebehandling af gylle kunne medvirke til at reducere ammoniakfordampningen i marken, men denne teknologi vurderes at være uforholdsmæssig dyr at indføre alene af hensyn til miljøeffekten i marken. I det ansøgte projekt er

forsuring imidlertid valgt som BAT-teknologi for at opfylde BAT-kravet til staldanlægget og det vil medføre en reduktion i ammoniakfordampningen ved udbringningen.

På denne baggrund er det vores opfattelse, at gældende lovregulering, herunder allerede gennemførte ændringer af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, vedrørende udbringning af husdyrgødning er BAT for så vidt angår ammoniakfordampningen i marken.

Miljøstyrelsens har pr. 1. januar 2013 taget de teknikker og teknologier, der er rettet mod at reducere tilførslen af fosfor til udbringningsarealerne af teknologilisten. /30/31/ Det drejer sig om fodringsteknikker, der antages at mindsker husdyrgødningens indhold af fosfor og separeringsteknikker, der medfører, at den mest fosforholdige del af husdyrgødningen kan afsættes til udbringning på andre arealer eller til forbrænding eller afgasning i biogasanlæg. Teknologierne lever pt. ikke op til Miljøstyrelsens krav om at skulle være testet og verificeret efter Vera-ordningen eller tilsvarende.

Vi har vurderet i afsnit 3.4 ovenfor, at der ikke er behov for en reduktion af fosfortilførelsen på arealerne, og da der pt. ikke er godkendte teknologier til reduktion af fosfortilførelsen, mener vi, at det ikke er proportionalt at stille vilkår.

I henhold til Miljøstyrelsens notat om vejledende emissionsgrænseværdier for malkekvæg /29/ er de teknikker, der kan reducere nitratudvaskningen i forbindelse med udbringning af husdyrgødning, rettet mod at øge planternes udnyttelse af det tilførte kvælstof. Disse teknikker er følgende:

- Teknikker i marken, der sørger for, at gyllen fordeles bedst muligt til de afgrøder, som har størst mulighed for at udnytte det tilførte kvælstof.
- Teknikker, som er målrettet mod at tilbageholde mineraliseret kvælstof i jorden udenfor afgrødernes vækstperiode med henblik på udnyttelse i den efterfølgende vækstsæson.
- Teknikker, som øger husdyrgødningens andel af mineralsk kvælstof i forhold til organisk kvælstof, kan medvirke til at øge udnyttelsen i marken. Dette er for eksempel separeringsteknikker i kombination med afbrænding eller afgasning af den faste fraktion af husdyrgødningen. Separeringsteknikkerne er imidlertid pr. 1. januar 2013 taget af Miljøstyrelsens teknologiliste, som nævnt ovenfor.

I forbindelse med gennemførelsen af serien af vandmiljøplaner er en stor del af de virkemidler, der kan reducere den del af nitratudvaskningen, som stammer fra husdyrgødningen, allerede implementeret via husdyrgødningsbekendtgørelsen. Blandt andet er der fastsat harmonikrav samt regler for, hvornår og hvordan husdyrgødning må udbringes. Endvidere er der i medfør af lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække (gødskningsloven) fastsat bindende normer for den totale kvælstof-anvendelse i markdriften samt krav til kvælstofudnyttelsen ved anvendelse af husdyrgødning. Flere af disse virkemidler er også nævnt i BREF-dokumentet for intensiv fjerkræ- og svineproduktion fra 2003 som elementer, der kan indgå i vurderingen af BAT.

Sammenfattende vurderer vi, at husdyrbruget ved overholdelse af gældende lovgivning opfylder kravet om BAT i forbindelse med udspredding af husdyrgødning.

6. Sammenfatning

Vi vurderer sammenfattende, at driften af arealerne med de stillede vilkår, ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af miljøet og at der, ved overholdelse af de generelle lovkrav og ovennævnte vilkår, anvendes den bedst tilgængelige teknik til at forebygge og begrænse eventuel forurening.

7. Oversigt over bilag

Bilag 2.1	Kort over udbringningsarealer
Bilag 2.2	Udpegningsgrundlag for Natura 2000-område nr. 163. Suså, Tystrup-Bavelse Sø, Slagmosen, Holmgårds Mose og Porsmose
Bilag 2.3	Udpegningsgrundlagene for Natura 2000-område nr. 169. Havet og kysten mellem Karrebæk Fjord og Knudshoved Odde
Bilag 2.4	Fosfortal

8. Referencer

1. Manual vedr. vurdering af de lokale miljøeffekter som følge af luftbåret kvælstof ved udvidelser og etablering af større husdyrbrug, 2003 (Ammoniakmanualen) af Skov- og Naturstyrelsen (opdateret udgave, dec. 2005).
2. Danmarks Miljøundersøgelser 2009: Deposition af N komponenter 2007 – kommuner. www.dmu.dk/Luft/Luftforurenings-modeller/Deposition/
3. GIS-temaer fra www.arealinformation.dk vedr. DEVANO-kortlagte naturtyper og levesteder, beskyttede naturtyper, § 7-naturtyper, risikoanalyser for målsatte vandløb, nitrat- og fosforklasser, nitratfølsomme indvindingsområder samt drikkevandsområder.
4. GIS-temaer fra Storstrøms Amt med fund af sjældne og rødlistede arter: planter, padder, krybdyr, pattedyr og insekter.
5. Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV. www.dmu.dk/pub/FR635.pdf
6. Habitatbeskrivelser, årgang 2005. Beskrivelse af danske naturtyper omfattet af habitatdirektivet (NATURA 2000 typer). www.dmu.dk/1_Om_DMU/2_Tvaer-funk/3_fdc_bio/ta/Habitat-beskrivelser-app4b-ver102.doc
7. Oplysninger på www.vandognatur.dk
8. Oplysninger på www.naturdata.dk
9. Dansk Pattedyratlas (2007). Gyldendal. ISBN 13: 9788702055061.
10. Storstrøms Amt, 2000: Rødlistede insekter i det åbne land i 2000.
11. Storstrøms Amt, 2001: Rødlistede fugle.

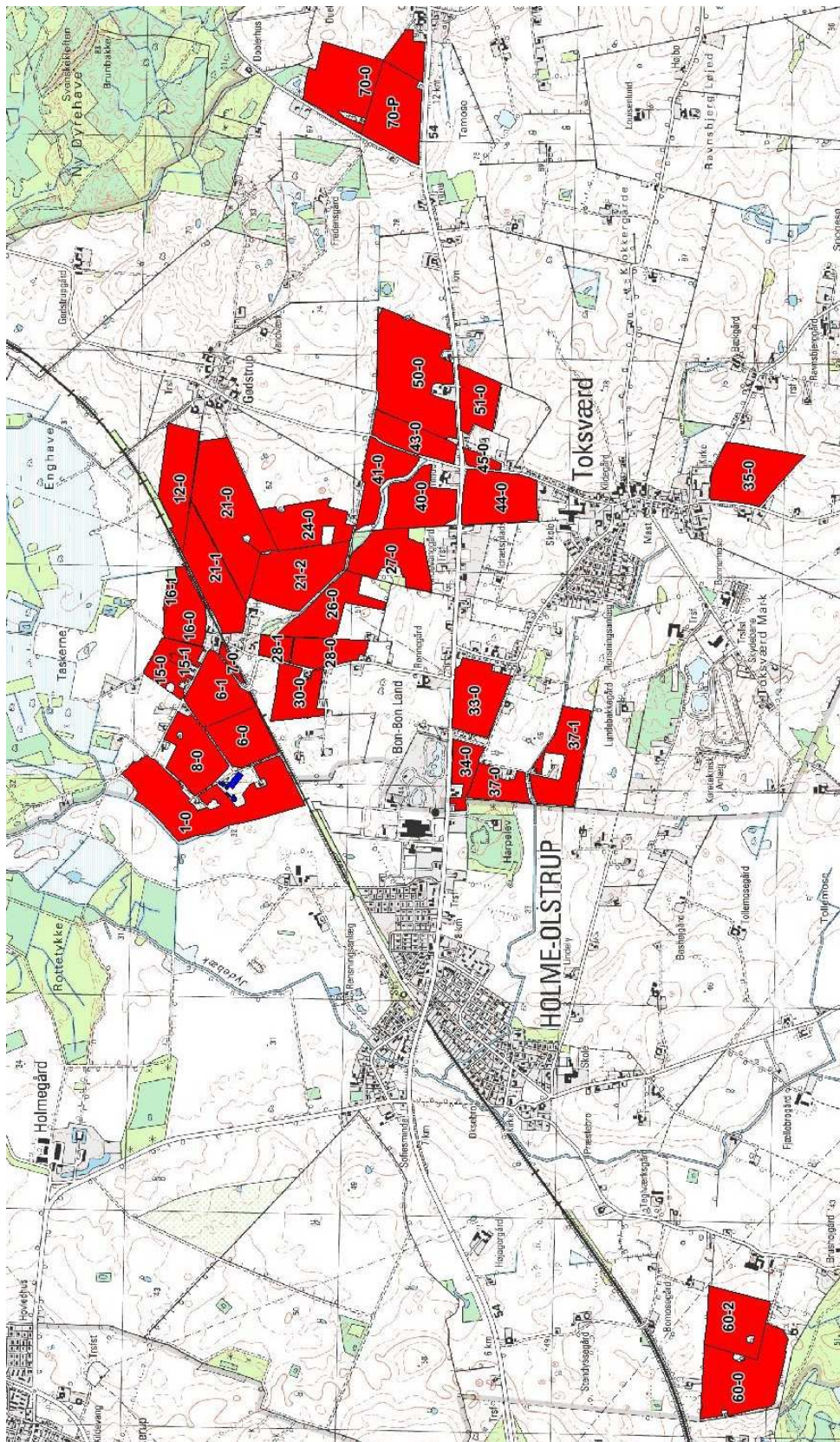
12. Storstrøms Amt, 2006: Rødlistede padder og krybdyr i Storstrøms Amt 2006.
13. Storstrøms Amt, 2006: Rødlistede skovinsekter i Storstrøms Amt 2006.
14. Storstrøms Amt, 2006: Rødlistede mosser og laver i Storstrøms Amt 2006.
15. Storstrøms Amt, 2006: Rødlistede planter. En revision af rødlistede planter 1999.
16. Miljøministeriet 2009: MILJØKLAGENÆVNETS PRAKSIS I SAGER OM MILJØGODKENDELSE AF HUSDYRBRUG ("PRAKSISNOTAT", 2. UDG.) 15. december 2009.
<http://www.mst.dk/NR/rdonlyres/6422C493-71D4-4E2B-A023-E03AE9375087/0/Praksisnotat2udg15122009.pdf>
17. Miljøministeriet 2009: Bilag til Praksisnotatet - Notat om beskyttelsesniveauer m m
<http://www.mst.dk/NR/rdonlyres/B2DB3821-C06E-4773-BA60-8B9BB932F840/0/-Notatombeskyttelsesniveaubilagtilpraksisnotat.pdf>
18. Miljøministeriet 2009: Bilag til Praksisnotatet - Notat om påvirkning af Natura 2000-områder.
<http://www.mst.dk/NR/rdonlyres/C121C3AF-22DD-461E-B9EF-C48BD3556BCD/0/NotatompåvirkningafNatura2000bilagpraksisnotat.pdf>
19. Miljøministeriet 2009: Bilag til Praksisnotatet –DMUs vurdering af usikkerhed ved tærskelværdier for ammoniakfølsom natur. http://www.mst.dk/NR/rdonlyres/9A721962-E178-46EC-9022-4E69901A5AC5/0/Bilag_MKNpraksisnotat_DMUtærskelværdier.pdf
20. Naturstyrelsen 2011: Natura 2000-plan 2009-2015 Suså, Tystrup-Bavelse Sø, Slagmosen og Porsmose, Del af Natura 2000-område nr. 163. Habitatområde H146 og H194. Fuglebeskyttelsesområde F91 og F93. *Del 1 af 2 for Natura 2000-området Suså, Tystrup-Bavelse Sø, Slagmosen, Holmegårds Mose og Porsmose* www2.blst.dk/download/nyk/plan2011/163plan_del1.pdf
21. Naturstyrelsen 2011: Natura 2000-plan 2009-2015. Holmegårds Mose. Del af Natura 2000-område nr. 163. Habitatområde H145 *Del 2 af 2 for Natura 2000-området Suså, Tystrup-Bavelse Sø, Slagmosen, Holmegårds Mose og Porsmose.* www2.blst.dk/download/nyk/plan2011/163plan.pdf
22. Vestsjællands Amt og Storstrøms Amt 2006: Basisanalyse for Natura 2000-område nr. 163, Suså, Tystrup-Bavelse Sø, Slagmosen, Holmegårds Mose og Porsmose.
http://www.vandognatur.dk/NR/rdonlyres/2BDB8484-52A3-4E6B-B247-CEED1B9CCF3C/0/163basis_bilag.pdf
23. Basisanalyse del I for hovedopland II, 5. Vanddistrikt 35.
http://www2.blst.dk/download/nyk/basisanalyser/del1-pdf-filer/basisanalyse1_kap1.pdf
24. Natura 2000-plan 2009-2015. Havet og kysten mellem Karrebæk Fjord og Knudshoved Odde. Natura 2000-område nr. 169. Habitatområde H148. Fuglebeskyttelsesområde F81.
http://www.naturstyrelsen.dk/Naturbeskyttelse/Natura2000/Natura_2000_planer/Se_Planerne/126_246/169_Karrebæk.htm
25. Miljøministeriet 2011: udkast til Vandplan 2010-2015. Smålandsfarvandet. Hovedvandopland 2.5. Vanddistrikt: Sjælland.
http://www.naturstyrelsen.dk/pv_obj_cache/pv_obj_id_19A4E31C2696007B8F79037085663F043DD

[33F00/filename/2_5_Smaalandsfarvandet_20dec_2011.pdf](#)

26. Miljøstyrelsens vejledning om miljøgodkendelser af husdyrbrug.
<http://www2.mst.dk/Wiki/Husdyrvejledning.Indholdsfortegnelse.ashx>
27. Storstrøms Amt 2006. Basisanalyse for Natura 2000 område 169, Havet og kysten mellem Karrebæk Fjord og Knudshoved Odde.
http://www2.blst.dk/download/nyk/plannotater/169_Karrebaek_natur_2006.pdf
28. Statsforvaltningen Nordjylland. <http://www.jordbrugsanalyser.dk/webgis/kort.htm>
29. Miljøministeriet, Miljøstyrelsen, maj 2011. Vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT). Husdyrbrug med konventionel produktion af malkekvæg (gyllebaserede staldsystemer) – omfattet af husdyrgodkendelseslovens §§ 11 og 12.
30. Miljøstyrelsen Erhverv, 20.december 2012, Brev til samtlige kommuner J.nr. mst-141-00485: Miljøstyrelsens Teknologiliste ændres pr. 1. januar 2013.
31. Miljøstyrelsens Teknologilister opdateret januar 2013:
http://www.mst.dk/Virksomhed_og_myndighed/Landbrug/Husdyrgodkendelser/bat/Teknologiliste_ny.htm

Bilag 2.1. Oversigtskort over udbringningsarealer tilhørende Ravnstrupvej 23

Arealerne er vist med rødt og anlæggene på Ravnstrupvej 23 er vist med blåt.

**Bilag 2.2. Udpegningsgrundlagene for Natura 2000-område nr. 163.
Suså, Tystrup-Bavelse Sø, Slagmosen, Holmgårds Mose og Porsmose /20,21/.**

Udpegningsgrundlag for Habitatområde H145	
Naturtyper:	Næringsrig sø (3150) Brunvandet sø (3160) Tidvis våd eng (6410) Urtebræmme (6430) * Højmose (7110) Nedbrudt højmose (7120) Hængesæk (7140) Tørvelavning (7150) * Avneknippemose (7210) * Kildevæld (7220) Rigkær (7230) * Skovbevokset tørvemose (91D0) * Elle- og askeskov (91E0) * angiver prioriteret naturtype
Arter:	Lys skivevandkalv Stor vandsalamander Mygblomst

Udpegningsgrundlag for habitatområde H146	
Naturtyper:	Vandløb (3260) Bøg på muld (9130) Ege-blandskove (9160) * Elle- og askeskove (91E0)
Arter:	Sumpvindelsnegl (1016) * angiver prioriteret naturtype

Udpegningsgrundlag for habitatområde H194	
Naturtyper:	* Indlandssalteng (1340) Søbred med småarter (3130) Kransalgalge-sø (3140) Næringsrig sø (3150) Brunvandet sø (3160) Vandløb (3260) Å-mudderbanke (3270) Kalkoverdrev *orkidéer (6210) * Surt overdrev (6230) Tidvis våd eng (6410) Urtebræmme (6430) * Avneknippemose (7210) * Kildevæld (7220) Rigkær (7230) Bøg på mor (9110) Bøg på muld (9130) Ege-blandskove (9160) * Skovbevokset tørvemose (91D0) * Elle- og askeskove (91E0)
Arter:	Sumpvindelsnegl Tykskallet malermusling Bækklampret Pigsmerling Stor vandsalamander * angiver prioriteret naturtype

Udpegningsgrundlag for fuglebeskyttelsesområde F91	
Fugle:	Sangsvane (rastende) Rørhøg (ynglende) Engsnarre (ynglende) Mosehornugle (ynglende) Sædgås (rastende)

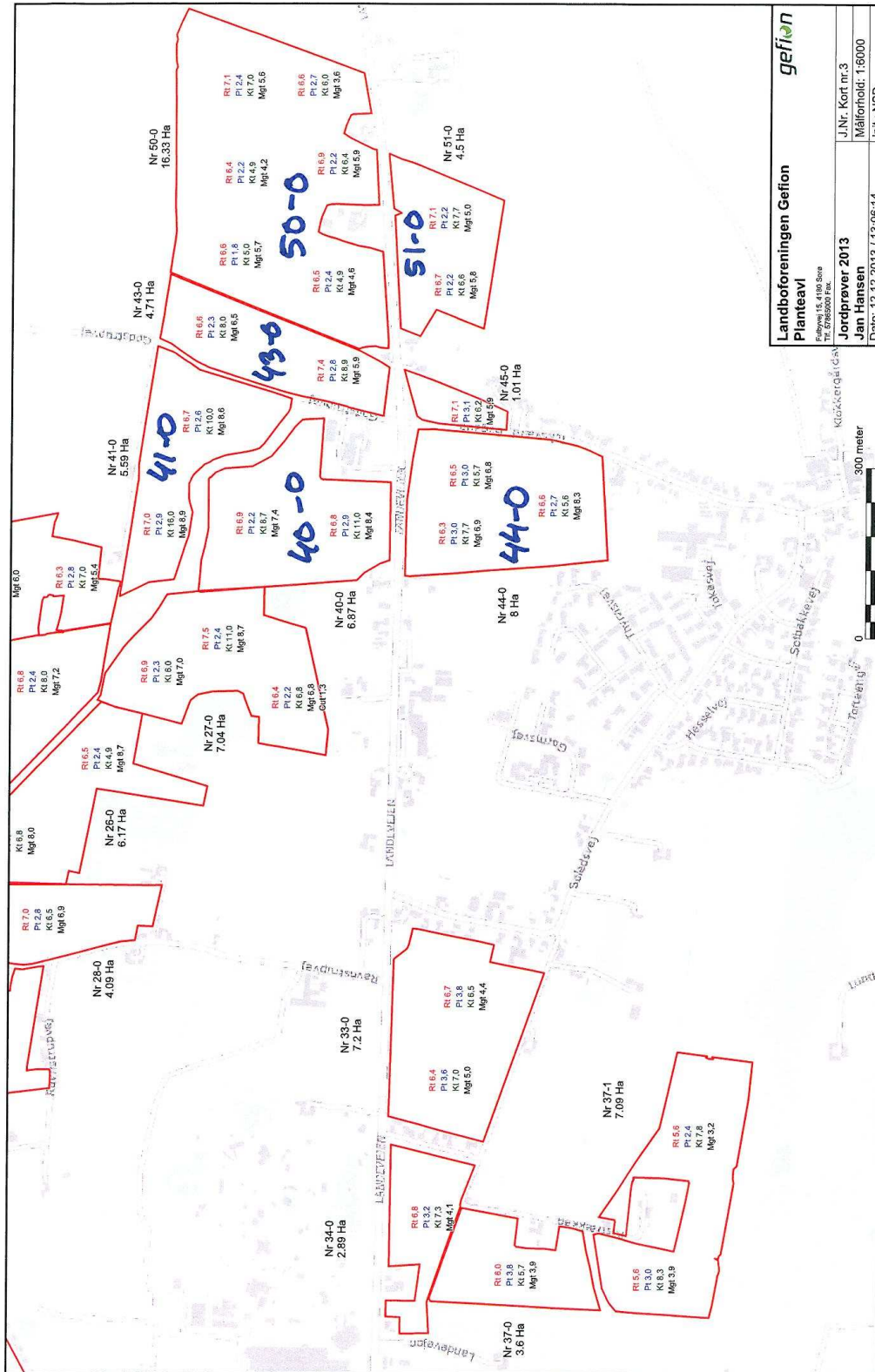
Udpegningsgrundlag for fuglebeskyttelsesområde F93	
Fugle:	Kongeørn (rastende) Havørn (ynglende) Engsnarre (ynglende) Isfugl (ynglende) Sædgås (rastende) Troldand (rastende)

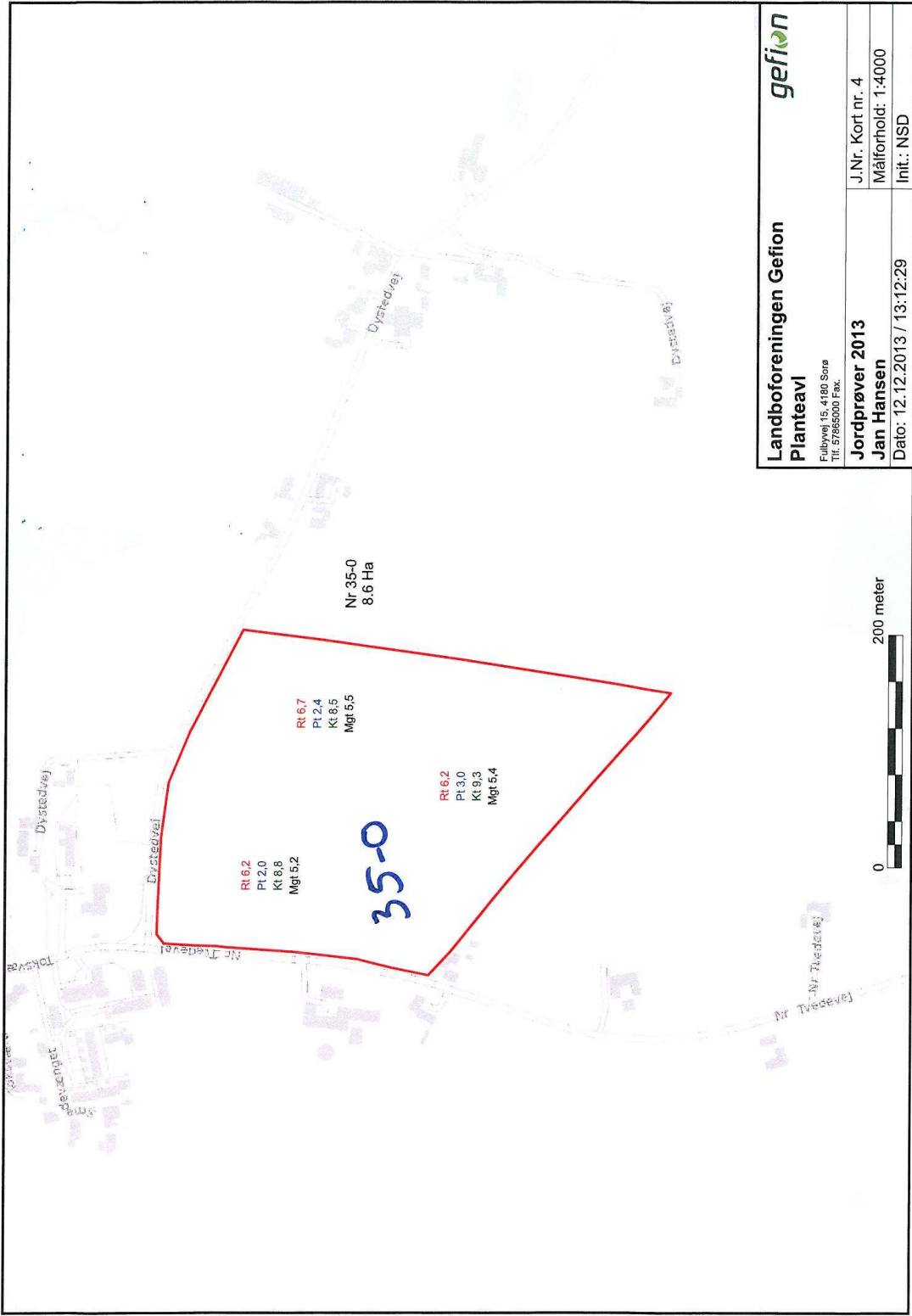
Bilag 2.3. Udpegningsgrundlagene for Natura 2000-område nr. 169. Havet og kysten mellem Karrebæk Fjord og Knudshoved Odde /24, 27/.

Udpegningsgrundlag for habitatområde H148			
Naturtyper:	Sandbanke (1110)	Søbred med småurter (3130)	
	Vadeflade (1140)	Kransnålalge-sø (3140)	
	*Lagune (1150)	Næringsrig sø (3150)	
	Bugt (1160)	*Tørt kalksandsoverdrev (6120)	
	Rev (1170)	Kalkoverdrev *orkideer (6210)	
	Strandvold med enårige (1210)	*Surt overdrev (6230)	
	Strandvold med flerårige (1220)	Tidvis våd eng (6410)	
	Kystklint/klippe (1230)	Urtebræmme (6430)	
	Enårig strandengsvegetation (1310)	Rigkær (7230)	
	Strandeng (1330)	Bøg på mor (9110)	
	Forklit (2110)	Bøg på muld (9130)	
	*Grå/grøn klit (2130)	Ege-blandskov (9160)	
	Klitlavning (2190)	*Elle- og askeskov (91E0)	
		* angiver prioriteret naturtype	
	Arter:	Stor vandsalamander	Spættet sæl
		Klokkefrø	

Udpegningsgrundlag for fuglebeskyttelsesområde F81		
Fugle:	Havørn (ynglende)	Sædgås (rastende)
	Klyde (ynglende)	Grågås (rastende)
	Fjordterne (ynglende)	Spidsand (rastende)
	Havterne (ynglende)	Skeand (rastende)
	Dværgterne (ynglende)	Troldand (rastende)
	Rødrygget tornskade (ynglende)	Lille skallesluger (rastende)
	Knopsvane (rastende)	Blishøne (rastende)
	Sangsvane (rastende)	

Bilag 2.4. Fosfortal indsendt af ansøger

Landboforeningen Gefion		gefion	
Planteavl			
Fulbyvej 15, 4180 Sorø Tlf. 57855000 Fax.			
Jordprøver 2013		J.Nr. Kort nr. 4	
Jan Hansen		Målforhold: 1:4000	
Dato: 12.12.2013 / 13:12:29		Init.: NSD	

